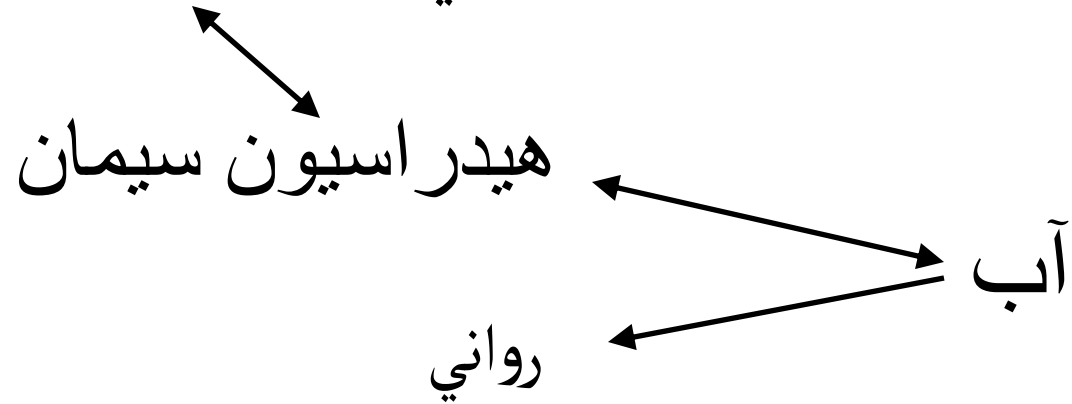

بتن = دانه هاي سنگي + چسب (سيمان)

دانه هاي سنگي + سيمنان + آب

بتن = سنگ مصنوعي

مزایا:

-شکل خمیری ، هر شکل دلخواه

-مقاومت خوب فشاری

-مقاومت خوب در برابر آتش و عوامل جوی (زنگ زدن)

-در دسترس بودن مصالح

معایب:

- کنترل کیفیت مشکل

- مقاومت کم کششی و خمشی

$$f_{ct} = 0.55\sqrt{f'_c} (N / mm^2)$$

$$f'_c = 21(N / mm^2) \Rightarrow f_{ct} = 0.55\sqrt{21} = 0.55 \times 4.58 = 2.5(N / mm^2)$$

$$f_{ct} \approx 0.1f'_c (N / mm^2)$$

$$f'_c = 21(N / mm^2) \Rightarrow f_{ct} = 0.1 \times 21 = 2.1(N / mm^2)$$

$$f'_c = 210(kg / cm^2) \Rightarrow f_{ct} \approx 0.1 \times 210 = 21(kg / cm^2)$$

مواد تشکیل دهنده بتن

شبه جزیره

- سیمان پرتلند ← - نوع 1 معمولی

سولفات متوسط

- نوع 2

- سیمان انبساطی

حرارت نسبتا کم

- سیمان برقی

هوای سرد

- نوع 3 زودگیر

- سیمان بنایی

زودباز کردن قالبها

- نوع 4 دیرگیر

- سیمان رنگی

حرارت کم

بتن حجیم مثل سد

سولفات شدید مثل

- نوع 5 ضد سولفات

آبهای دارای املاح

اسیدی یا فاضلاب

~~یون کلر (خلیج فارس)~~

نوع I	معمولی
نوع IA	معمولی هوازا
نوع VI	مقاومت متوسط در برابر سولفات
نوع IIA	مقاومت متوسط در برابر سولفات و با خاصیت هولزایی
نوع III	با مقاومت اولیه بالا
نوع IIIA	با مقاومت اولیه بالا و با خاصیت هولزایی
نوع IV	با حرارت آبیگری کم
نوع V	بسیار مقاوم در برابر سولفات

انواع سیمان پرتلند
ASTM C150

نوع I ← برای مصارف عام

نوع II ← حمله متناوب سولفات‌ها ← سولفات آب‌های زیرزمینی

در سازه‌های نسبتاً حجیم ← پایه‌های بزرگ پل‌ها و لوله‌ها و دیوارهای حایل سنگین

گرمای کم‌تری

بخش‌بندی در هوای گرم

سیمان‌های هیدرولیکی آمیخته

صرفه‌جویی انرژی در سال‌های اخیر

شامل سیمان پرتلند

روباره آهن‌گذاری

خاکستر بادی و سایر پوزولان‌ها

نوع IP ساختمان‌های عمومی

مشابه عملکرد بتن ساخته شده با سیمان نوع I

مقاومت‌های تا سن ۲۸ روزه کمتر از بتن‌های با سیمان نوع I

آسیاب کردن کلینکر سیمان پرتلند به همراه یک پوزولان

۱۵ تا ۴۰ درصد وزنی

نوع I (PM) کمتر از ۱۵ درصد وزنی

سیمان پرتلند آمیخته با روباره آهن‌گذاری - نوع ۱S

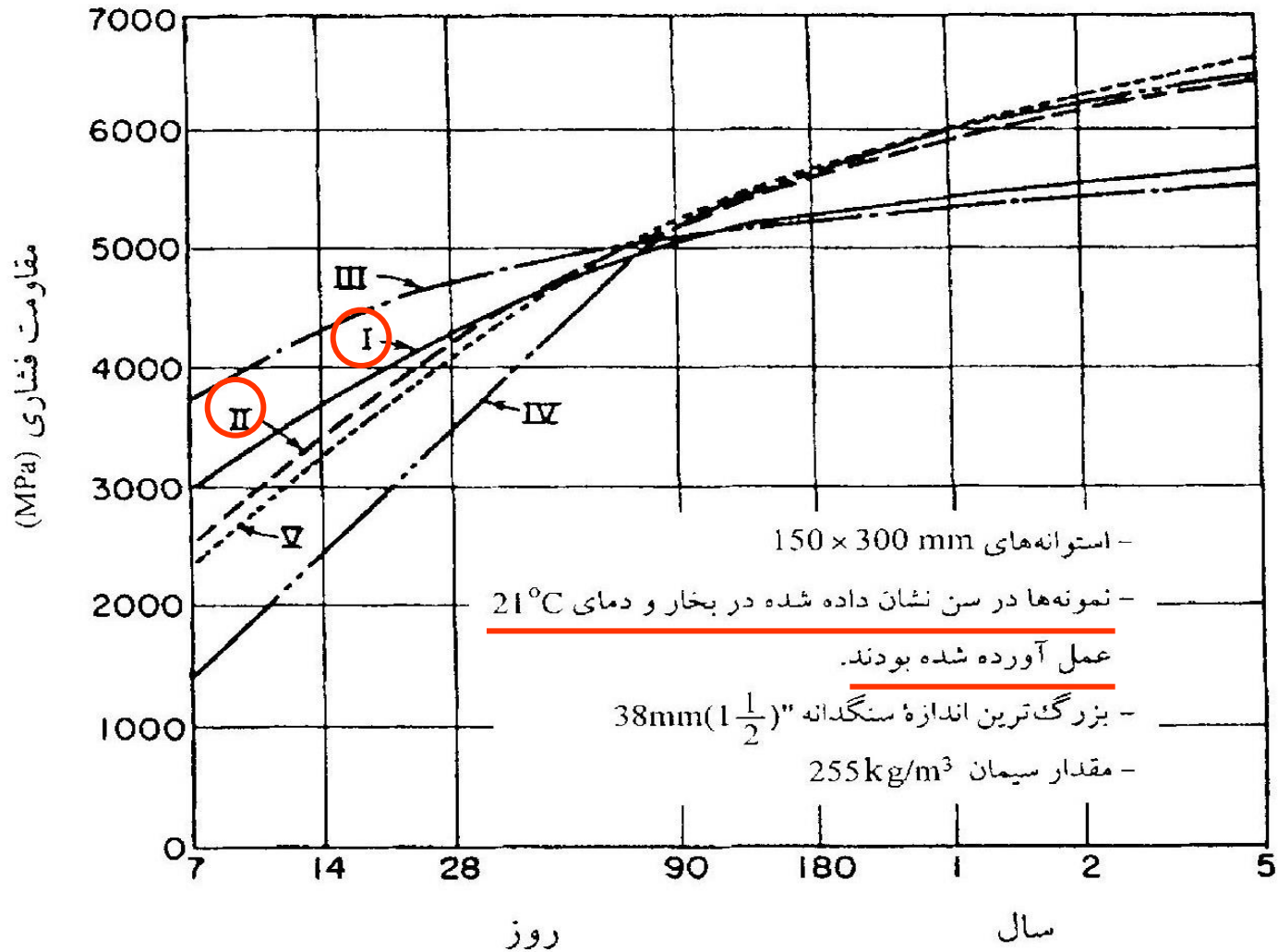
سیمان پرتلند پوزولانی - نوع ۱P و نوع P

سیمان روباره‌ای - نوع S

سیمان پرتلند اصلاح شده با پوزولان - نوع (PM) ۱

سیمان پرتلند اصلاح شده با روباره - نوع (SM) ۱

رشد مقاومت برای انواع سیمان

شکل ۱۰.۲ میزان رشد مقاومت فشاری برای بتن ساخته شده با انواع گوناگون سیمان.

جدول ۵.۲ ضوابط مقاومت فشاری برای ملات‌های ساخته شده با انواع گوناگون سیمان.

شماره استاندارد ASTM	حداقل مقاومت فشاری، MPa				نوع سیمان
	۲۸ روزه	۷ روزه	۳ روزه	۱ روزه	
ASTM C150	۱۲۸	۱۹/۶	۱۲/۶	-	سیمان‌های پرتلند I
	۱۲۲/۴	۱۵/۸	۱۰/۲	-	IA
	۱۲۸	۱۷/۵	۱۰/۵	-	II
	۲,۱۲۲/۴	۲۱۱/۹	۲۷	-	
	۱۲۲/۴	۱۴	۸/۴		
	۲,۱۱۷/۹	۲۹/۵	۲۵/۶		IIA
	-	-	۲۴/۵	۱۲/۶	III
	-	-	۱۹/۶	۱۰/۲	IIIA
	۱۷/۵	۷	-	-	IV
	۲۱	۱۵/۴	۸/۴	-	V
ASTM C595	۲۴/۵	۱۹/۶	۱۲/۶	-	سیمان‌های آمیخته IP,I(PM),IS,I(SM)
	۱۹/۶	۱۵/۸	۱۰/۲	-	IP-A, I(PM)-A,IS-A,I(SM)-A
	۲۴/۵	۱۷/۵	۱۰/۵	-	IP(MS),IS(MS)
	۱۹/۶	۱۴	۸/۴	-	IP-A(MS),IS-A(MS)
	۱۰/۵	۴/۲	-	-	S
	۸/۸	۳/۵	-	-	SA
	۲۱	۱۰/۵	-	-	P
	۱۷/۵	۸/۸	-	-	PA
ASTM C845	۲۴/۵	۱۴/۷	-	-	سیمان منبسط شونده E-1
ASTM C91	۶/۳	۳/۵	-	-	سیمان‌های بنایی N
	۱۴/۷	۹/۱	-	-	S
	۲۰/۳	۱۲/۶	-	-	M

۱. ضابطه اختیاری

۲. هنگامی قابل کاربرد است که گرمای آگیری اختیاری با محدودیت شیمیایی روی مجموع C_mS و C_pS مشخص شود.

توجه. زمانی که گرمای آگیری پایین یا متوسط برای سیمان‌های آمیخته (ASTM C595) خواسته شده باشد، ضابطه مقاومت، ۸۰٪ مقادیر نشان داده شده است.

- نگهداری **سیمان** (کمتر از 10-5 کیسه روی هم)

در محیط مرطوب مدت زمان کوتاه

نایلون

غلتاندن

- **آب آشامیدنی** --

90% مقاومت آب مقطر

تغییر در زمان گیرش کمتر از یک ساعت

- **PH** مابین 4.5 و 8.5

- دانه های سنگی:

70 تا 85 % وزن 60-75% حجم بتن

- طبیعی
- نیمه مصنوعی
- مصنوعی
- شکسته
- رودخانه ای
- نشسته
- نشسته
- سطح دانه ها
- شکل دانه ها

- خواص حرارتی دانه ها کوآرتز 575 درجه منبسط

- تمیز بودن دانه ها چسبندگی خمیر سیمان به دانه ها

- مقاومت سایشی دانه ها (لس آنجلس)

- واکنش قلیایی های سیمان با سنگدانه های
دارای سیلیس فعال

- یخ زدن و ذوب شدن

- دانه بندی سنگدانه ها

آب و سیمان لازم

کارآیی

اقتصادی بودن

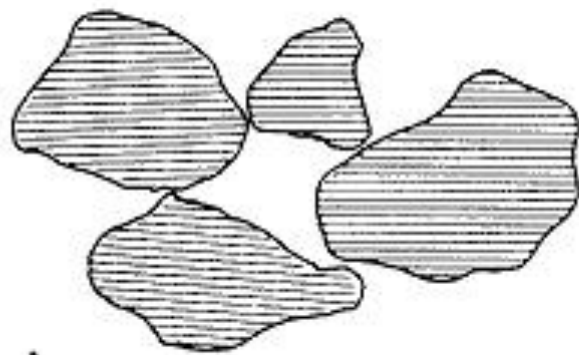
تخلخل – پیوسته نبودن

ضریب نرمی ماسه (ریز دانه)

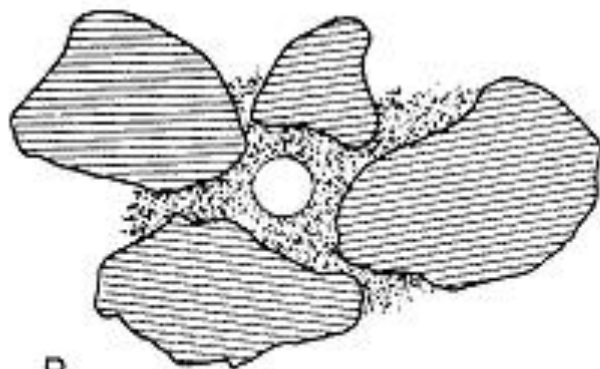
مجموع درصد تجمعی مانده روی الکهای نمره 4 و 8 و 16 و 30 و 50 و 100 بخش بر 100

بین $2/3$ تا $3/2$

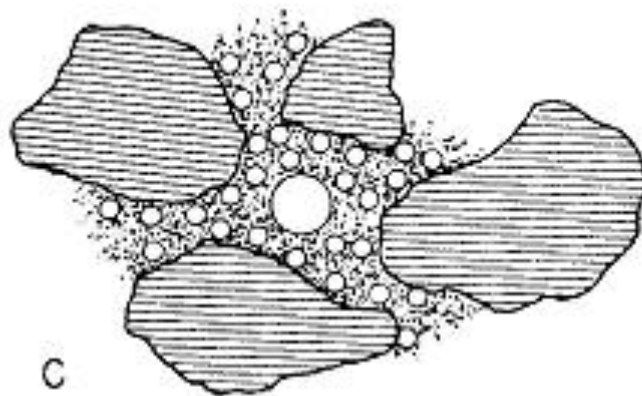
عبور از الک 100 (150 میکرون) بیشتر از 3% کمتر از 10%

A

B

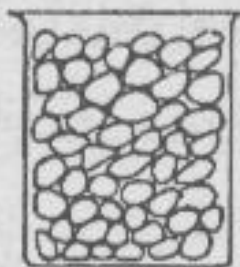

C

شکل ۴-۵: نمایش پراکندگی دانه‌ها در مخلوط‌های بتن چسبنده.

سنگدانه

25mm

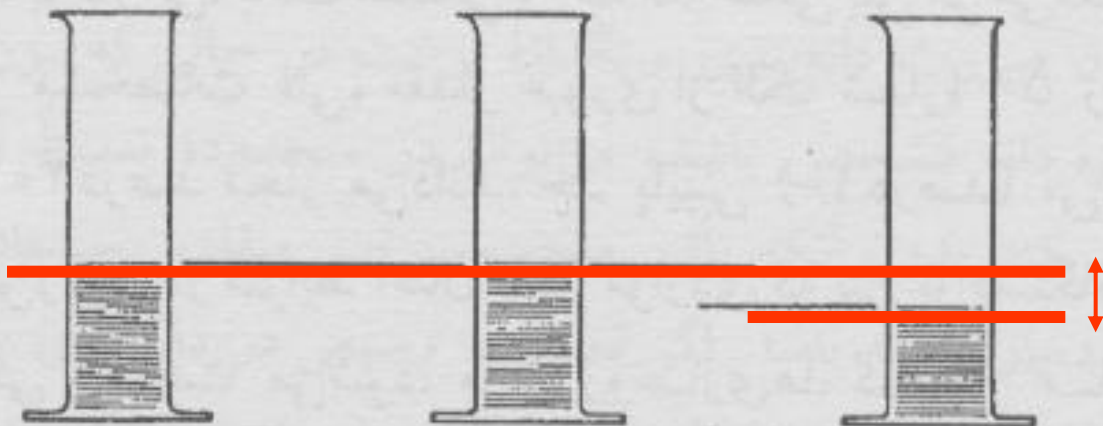
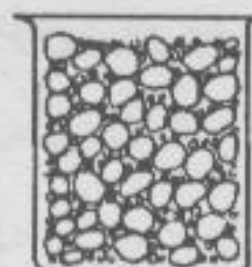
سنگدانه

19.5mm

ترکیب

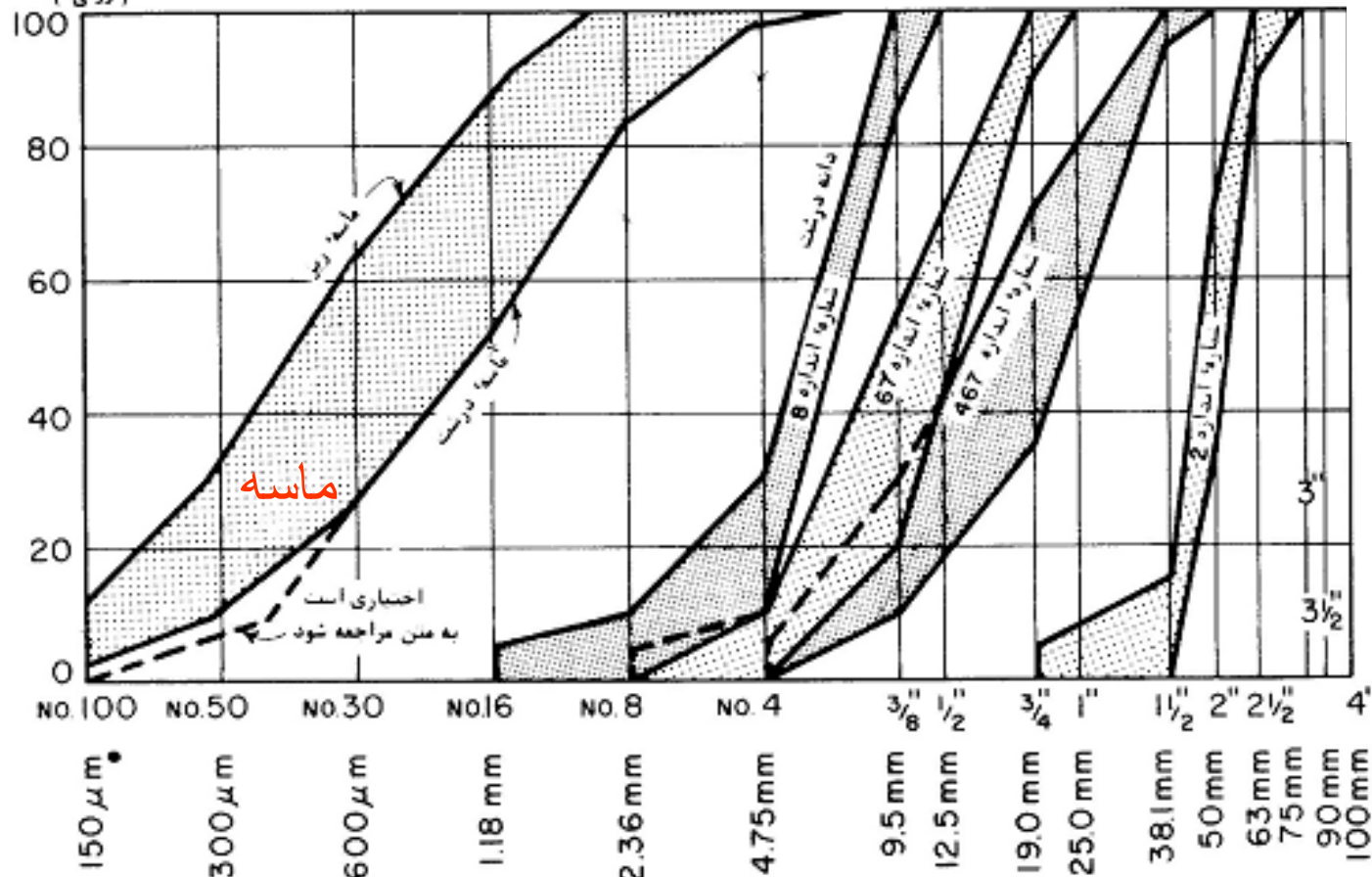
سنگدانه

شکل ۴.۴ سطح مایع در استوانه‌های مدرج، که نشانگر مقدار فضای خالی است، برای حجم‌های مطلق یکسان از سنگدانه‌های با دانه‌های یکنواخت اما اندازه‌های مختلف، ثابت است. وقتی اندازه‌های مختلف با یکدیگر ترکیب می‌شوند، مقدار فضای خالی کاهش می‌یابد. در این شکل‌ها، مقیاس رعایت نشده است.

شماره اندازه	اندازه اسمی (الکهای با سوراخهای مربعی)
1	3/8 تا 1/2 in. (9.5 تا 37.5 mm)
2	2/8 تا 1/2 in. (6.3 تا 37.5 mm)
357	2 in. تا No. 4 (50 تا 4.75 mm)
467	1 1/2 in. تا No. 4 (37.5 تا 4.75 mm)
57	1 in. تا No. 4 (25.0 تا 4.75 mm)
67	3/4 in. تا No. 4 (19.0 تا 4.75 mm)
7	1/2 in. تا No. 4 (12.5 تا 4.75 mm)
8	3/8 in. تا No. 4 (9.5 تا 4.75 mm)
3	2 تا 1 in. (50.0 تا 25.0 mm)
4	1 1/2 تا 3/4 in. (37.5 تا 19.0 mm)

درصد رد شده ،
(وزنی)

اندازه‌های استاندارد الک با شبکه‌های مربعی

شکل ۲-۴: منحنیها حدود مشخص شده را توسط آزمایش ASTM C۲۳ برای دانه‌های ریز و چهار شماره اندازه (اندازه‌های دانه‌بندی) برای دانه‌های درشت‌شان می‌دهند.

سنگدانه

ماسه

mm ۴/۷۵

طبق تعریف، «بزرگترین اندازه اسمی سنگدانه» عبارت است از اندازه کوچکترین الکی که حداکثر ۱۰ درصد وزنی سنگدانه روی آن باقی بماند.

محدودیت بزرگترین اندازه اسمی سنگدانه های درشت

یک پنجم کوچکترین بعد داخلی قالب بتن

یک سوم ضخامت دال

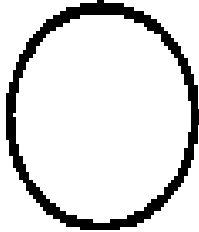
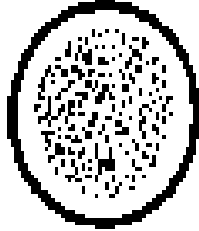
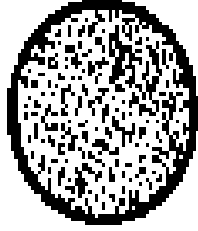
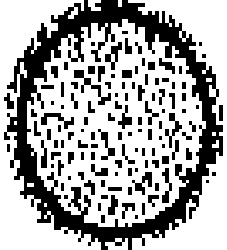
سه چهارم حداقل فاصله آزاد بین میلگردها

سه چهارم ضخامت پوشش روی میلگردها

۳۸ میلیمتر در بتن آرمه

۶۳ میلیمتر در بتن غیر مسلح

SSD

حالت :	خشک شده در گوره	خشک شده در هوا	اشباع با سطح خشک	خیس یا تر
				
رطوبت کل :	صفر	کمتر از قابلیت جذب	برابر با قابلیت جذب	بیش از جذب آب

شکل ۷.۴ شرایط رطوبتی سنگدانه‌ها.

حداکثر میزان مجاز دانه‌های پولکی و سوزنی در سنگدانه‌های درشت

دانه‌های پولکی

اندازه کوچکترین بعد آنها کمتر از $0/6$ برابر میانگین اندازه الک‌ها

دانه‌های سوزنی

بزرگترین بعد آنها بیشتر از $1/8$ برابر میانگین اندازه الک‌ها

جدول ۹-۱۰-۱۴ حداکثر میزان مجاز دانه‌های پولکی و سوزنی در سنگدانه‌های درشت مصرفی در بتن

ردیف	شرح	حداکثر درصد وزنی سنگدانه سوزنی یا پولکی نسبت به کل نمونه	شماره استاندارد ملّی ایران برای روش آزمون مربوطه
۱	دانه‌های پولکی و سوزنی موجود در سنگدانه‌های مانده بر روی الک $6/3$ میلی‌متر	۳۰	-
۲	دانه‌های پولکی و سوزنی موجود در سنگدانه‌های با حداکثر اندازه $9/5$ میلی‌متر	۴۵	-
۳	دانه‌های پولکی و سوزنی موجود در سنگدانه‌های با حداکثر اندازه $12/5$ میلی‌متر	۴۵	-
۴	دانه‌های پولکی و سوزنی موجود در سنگدانه‌های با حداکثر اندازه 19 میلی‌متر	۴۰	-
۵	دانه‌های پولکی و سوزنی موجود در سنگدانه‌های با حداکثر اندازه 25 میلی‌متر	۴۰	-
۶	دانه‌های پولکی و سوزنی موجود در سنگدانه‌های با حداکثر اندازه 38 میلی‌متر	۴۰	-

جدول ۹-۱۰-۱۵ برخی از مشخصات الزامی سنگدانه‌های مصرفی در بتن

ردیف	شرح	نوع سنگدانه	حداکثر مقدار مجاز	حداقل مقدار مجاز	شماره استاندارد ملی ایران برای روش آزمون مربوطه
۱	میزان کاهش وزن در آزمایش لس آنجلس (درصد)	شن	۵۰	-	۴۴۸
۲	میزان افت وزنی در آزمایش سلامت با سولفات سدیم (درصد)	شن	۱۲	-	۴۴۹
۳	میزان افت وزنی در آزمایش سلامت با سولفات سدیم (درصد)	ماسه	۱۰	-	۴۴۹
۴	میزان افت وزنی در آزمایش سلامت با سولفات منیزیم (درصد)	شن	۱۸	-	۴۴۹
۵	میزان افت وزنی در آزمایش سلامت با سولفات منیزیم (درصد)	ماسه	۱۲	-	۴۴۹

جدول ۹-۱۰-۱۲ حداکثر میزان مجاز مواد زیان آور در سنگدانه‌های ریز

ردیف	ماده زیان آور	حداکثر وزنی ماده زیان آور نسبت به کل نمونه
۱	کلوخ‌های رسی و ذرات سست	۳
۲	ذرات ریزتر از ۷۵ میکرون (رد شده از الک نمره ۲۰۰) حاوی رس یا شیل	در بتن‌هایی که در معرض سایش قرار می‌گیرند.
		در بتن‌هایی که در معرض سایش قرار نمی‌گیرند.
۳	ذرات ریزتر از ۷۵ میکرون (رد شده از الک نمره ۲۰۰) فاقد رس یا شیل	در بتن‌هایی که در معرض سایش قرار می‌گیرند.
		در بتن‌هایی که در معرض سایش قرار نمی‌گیرند.

جدول ۹-۱۰-۱۳ حداکثر میزان مجاز مواد زیان آور در سنگدانه‌های درشت

ردیف	ماده زیان آور	حداکثر وزنی ماده زیان آور نسبت به کل نمونه	شماره استاندارد ملی ایران برای روش آزمون مربوطه
۱	کلوخه‌های رسی و ذرات سست	۵	-
۲	ذرات ریزتر از ۷۵ میکرون (رد شده از الک نمره ۲۰۰) حاوی رس یا شیل	۱	۴۴۶
۳	ذرات ریزتر از ۷۵ میکرون (رد شده از الک نمره ۲۰۰) فاقد رس یا شیل	۱/۵	۴۴۶

سنگدانه‌های سبک مصرفی در بتن

جدول ۹-۱۰-۱۶ ویژگی فیزیکی و مکانیکی الزامی نمونه‌های بتن سازه‌ای با سنگدانه‌های سبک

ردیف	نوع بتن	حداقل مقدار میانگین	حداقل مقدار میانگین
		مقاومت کششی در آزمایش دو نیم شدن در هشت نمونه بتنی ۲۸ روزه (MPa)	مقاومت فشاری سه نمونه بتنی ۲۸ روزه (MPa)
۱	تمامی سنگدانه‌ها سبک هستند.	۲/۲	۲۸
	۱۷۶۰		
۲	تمامی سنگدانه‌ها سبک هستند.	۲/۱	۲۱
	۱۶۸۰		
۳	تمامی سنگدانه‌ها سبک هستند.	۲/۰	۱۷
	۱۶۰۰		
۴	سنگدانه‌ها، شامل سنگدانه‌های سبک و ماسه هستند.	۲/۳	۲۸
	۱۸۴۰		
۵	سنگدانه‌ها، شامل سنگدانه‌های سبک و ماسه هستند.	۲/۱	۲۱
	۱۷۶۰		
۶	سنگدانه‌ها، شامل سنگدانه‌های سبک و ماسه هستند.	۲/۱	۱۷
	۱۶۸۰		

تواتر نمونه برداری از سنگدانه‌ها

هر محموله وارده به کارگاه

دانه‌بندی سنگدانه‌های مصرفی در بتن باید هر هفته تعیین

درصد رطوبت جذب شده سنگدانه‌ها، باید هنگام عملیات ساخت بتن، هر روزه در محل تولید بتن

ضوابط پذیرش سنگدانه‌های مصرفی در بتن

یک آزمون یا میانگین نتایج حاصل از دو آزمون متوالی

ضوابط حمل و نقل، تحویل و نگهداری سنگدانه‌های مصرفی در بتن

شن‌های با حد اکثر اندازه بیش از ۳۸ میلیمتر، در دو گروه کمتر و بیشتر از ۲۵ میلیمتر

اندازه ۳۸ میلیمتر یا کمتر در دو گروه کمتر و بیشتر از ۱۹ میلیمتر

حداقل ۱۲ ساعت در محل باقی مانده و سپس مصرف شود.

رطوبت سنگدانه‌ها به حد یکنواخت و پایدار برسد.

- مواد افزودنی

- حباب زا   کارآیی   یخ زدن   نفوذپذیری کم

- کندگیر کننده

- تسریع کننده

- کلرید کلسیم یا کلرور کلسیم 2%   ضد یخ

- کاهنده آب یا فوق روان کننده ها

- مواد افزودنی معدنی   از جمله پوزولانهای طبیعی و مصنوعی

ضد یخ یا تسریع کننده

کلریدی: کلرید کلسیم یا کلرور کلسیم

- فقط چند درجه نقطه انجماد آب ↓

- افزایش سرعت هیدراسیون سیمان

خطرناک - خوردگی و لی ارزان

غیر کلریدی: کلسیم مات یا کلسیم نیتريت یا کلسیم نیترات

تاثیر کمتر و لی گرانتتر

CORROSION INHIBITORS

بازدارنده های خوردگی

Commercially available corrosion inhibitors include:

calcium nitrite,

sodium nitrite,

dimethyl ethanolamine,

amines,

phosphates, and ester amines

Anodic inhibitors, such as nitrites, block the corrosion reaction of the chloride- ions by chemically reinforcing and stabilizing the passive protective film on the steel; this **ferric oxide film** is created by the high pH environment in concrete. The **nitrite-ions cause the ferric oxide to become more stable.**

Dampproofing admixtures

- افزودنیهای نم بند
- Retard moisture penetration into dry concrete

Soaps of calcium or •

ammonium stearate •

Petroleum products •

They may, but generally do not, reduce the permeability of concretes that have low cementing material contents, high water-cementing materials ratios, or a deficiency of fines in the aggregate. Their use in well-proportioned mixes, may increase the mixing water required and actually result in increased rather than reduced permeability.

Permeability reducers

افزودنیهای کاهش دهنده نفوذ پذیری _

Decrease permeability (water under pressure)

Latex

Calcium stearate (powder)

Some supplementary cementing materials, especially silica fume, reduce permeability through the hydration and pozzolanic-reaction process. Other admixtures that act to block the capillaries in concrete have been shown to be effective

in reducing concrete corrosion in chemically aggressive environments. Such admixtures, designed for use in high-cementing materials content/low-water-cementing materials ratio concretes, contain aliphatic fatty acid and an aqueous emulsion of polymeric and aromatic globules

Bonding admixtures or Bonding agents

چسب بتن یا افزودنیهای پیوندساز

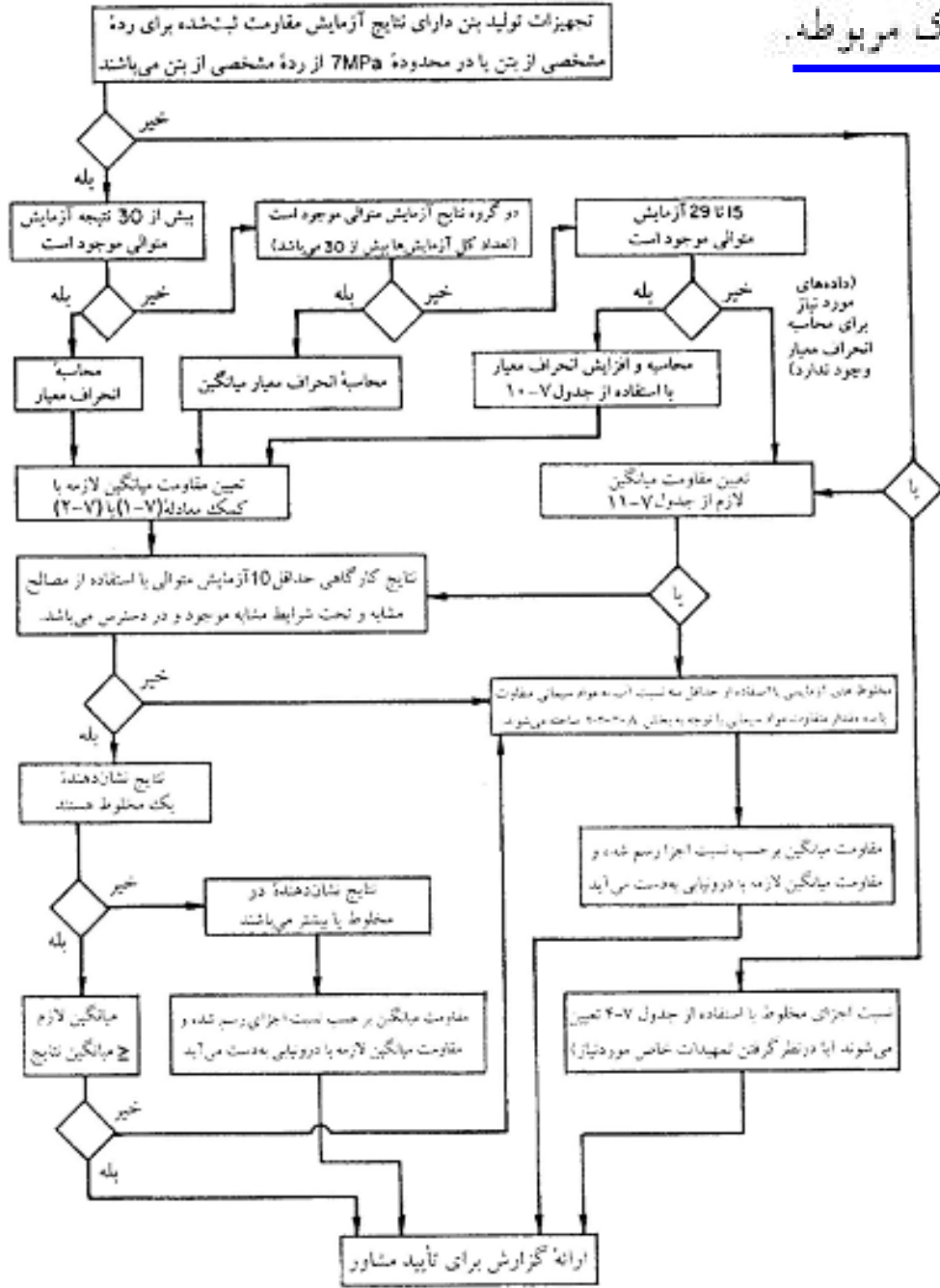
Increase bond strength

increase the bond strength between old and new concrete

Polyvinyl chloride,
polyvinyl acetate,
acrylics

epoxy resins (ASTM C 881)

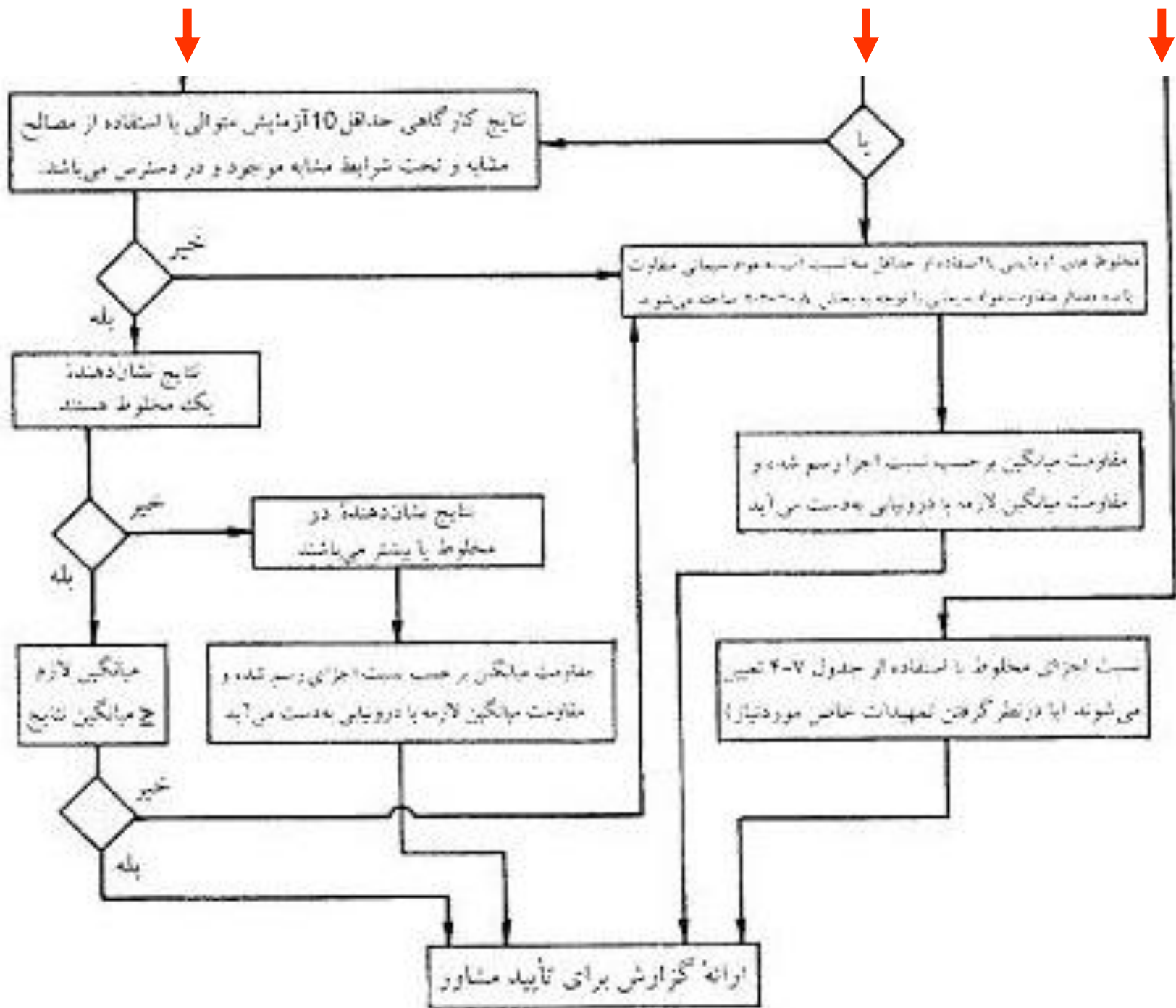
latex (ASTM C 1059)

شکل ۴.۷ روند نمای انتخاب نسبت اجزای بتن و ارائه اسناد و مدارک مربوطه.

تعیین نسبت مخلوط‌های بتن معمولی

هدف از طرح مخلوط بتن، تعیین صرفه‌جویانه‌ترین و عملی‌ترین مخلوط بتنی

۱. کارایی قابل قبول بتن تازه

۲. پایایی (دوام)، مقاومت، و ظاهر یکنواخت بتن سخت شده

۳. صرفه‌جویی

انتخاب مشخصه‌های مخلوط

مقاومت فشاری میانگین موردنیاز

مقاومت فشاری مشخصه ← مقاومت فشاری میانگین موردنیاز

مقاومت متوسط هدف و مقاومت مشخصه بتن

$$f_{cm} = f_c + 1/34s + 1/5MPa$$

مقاومت فشاری متوسط

$$f_{cm} = f_c + 2/33s - 4MPa$$

S انحراف استاندارد

نتایج آزمایش حداقل ۳۰ نمونه متوالی باید از پروژه مشابه قبلی موجود باشد.

$$S = \sqrt{\frac{\sum(x-m)^2}{n-1}} \quad (3-5-9)$$

انحراف استاندارد

X: مقاومت فشاری آزمون

m: میانگین مقاومت فشاری آزمونها

n: تعداد آزمونها

منظور از پروژه‌های مشابه پروژه‌هایی است که:

- مصالح مصرفی بکار رفته در آن و پروژه موجود از نظر نوع و مشخصات فنی تشابه داشته باشند.
- شرایط نظارت و کنترل کیفیت آنها و پروژه موجود تشابه داشته باشند.
- مقدار تفاوت در مقاومت فشاری مشخصه بتن در آنها و پروژه موجود از ۵ مگاپاسکال بیشتر نباشد.

چنانچه نتایج آزمایش حداقل ۳۰ نمونه متوالی موجود نباشد، می توان از دو گروه نمونه های متوالی با مجموع حداقل ۳۰ آزمایش استفاده کرد. در چنین حالتی باید انحراف استاندارد دو گروه آزمایش بر اساس رابطه (۵-۵-۹) به صورت میانگین آماری محاسبه گردد.

$$\bar{S} = \left[\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right]^{1/2} \quad (5-5-9)$$

که در آن:

$\bar{S}$: میانگین آماری انحراف استاندارد در گروه نمونه های متوالی

S_1 و S_2 : انحراف استاندارد محاسبه شده از دو گروه نمونه های متوالی

n_1 و n_2 : تعداد نمونه ها در دو گروه متوالی

$$R = 0.75 + \left(\frac{2}{n}\right)^{\frac{1}{2}}$$

ضریب اصلاحی

اگر کمتر از ۳۰ نتیجه

- در هیچ شرایطی نباید انحراف استاندارد کارگاهی کمتر از ۲/۵ مگاپاسکال در نظر گرفته شود.

تعیین انحراف استاندارد در صورت عدم دسترسی به اطلاعات آماری

جدول ۹-۵-۵ رتبه‌بندی کارگاهها بر اساس وضعیت تولید بتن، نظارت و کنترل کیفیت

وضعیت کنترل کیفیت			شرایط تولید و کنترل
ج	ب	الف	
حجمی	وزنی	وزنی	توزین یا پیمانانه کردن سیمان
حجمی	حجمی	وزنی	توزین یا پیمانانه کردن سنگدانه
بدون کنترل	کنترل شده	کنترل شده	کنترل دانه بندی سنگدانه
بدون کنترل	کنترل شده	کنترل شده	کنترل رطوبت سنگدانه
در سطح ضعیف	در سطح خوب	در سطح عالی	نظارت بر تولید
در سطح محدود	موجود است	موجود است	امکانات آزمایشگاهی
در سطح محدود	گاهی اوقات	مداوم	تداوم در آزمایش
در سطح محدود	وجود دارد	وجود دارد	نیروی متخصص تولید بتن

جدول ۴-۵-۹ انحراف استاندارد بر اساس رتبه بندی کارگاه و مقاومت مشخصه بتن

مقاومت مشخصه بتن (مگاپاسکال)					رتبه بندی
کارگاه	۱۶	۲۰	۲۵	۳۰ و ۳۵	۴۰ و بیشتر
الف	۲/۵	۳	۳/۵	۴	۴/۵
ب	۳/۵	۴	۴/۵	۵	۵/۵
ج	۴/۵	۵	۵/۵	۶	۶/۵

$$f_{cm} = f_c + 1/34s + 1/5MPa$$

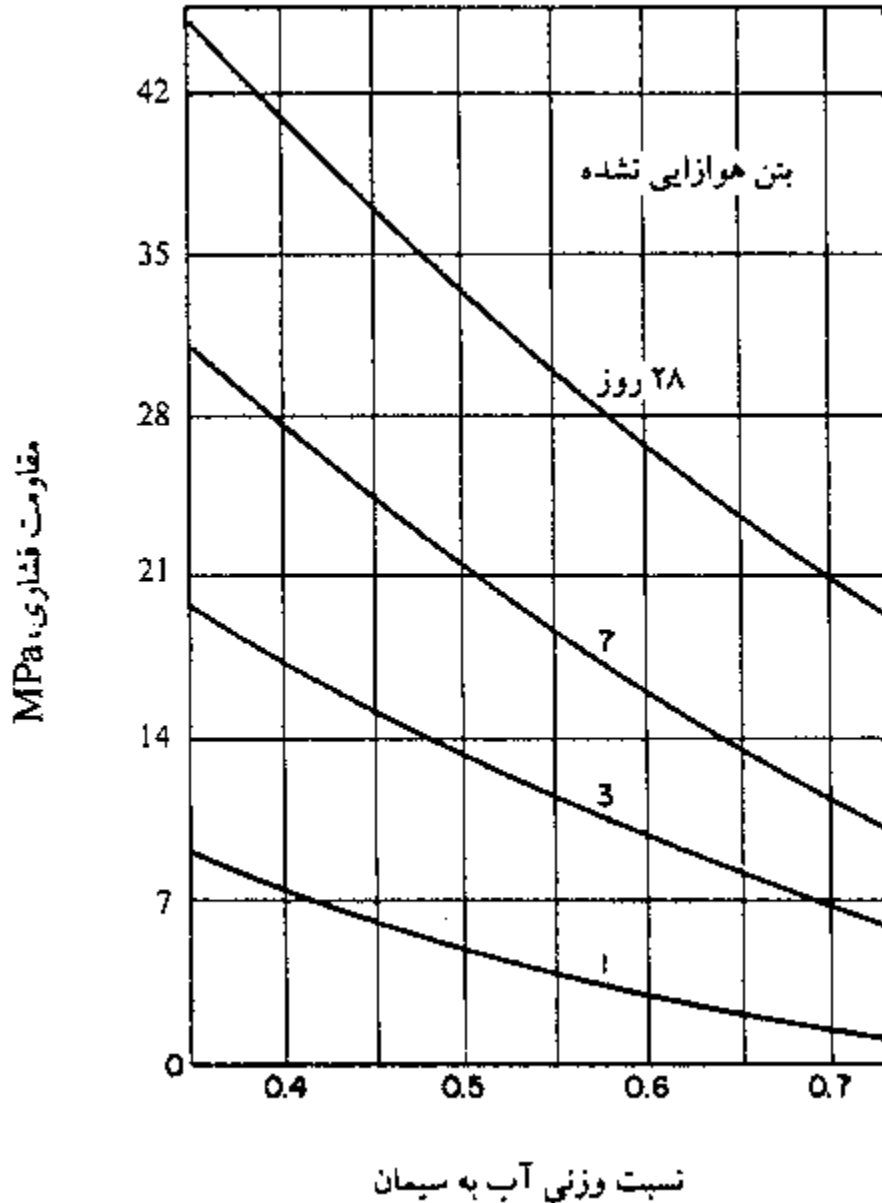
مقاومت فشاری متوسط

$$f_{cm} = f_c + 2/33s - 4MPa$$

جدول ۱۱.۷ مقاومت فشاری میانگین مورد نیاز، وقتی داده‌های مقاومتی برای تعیین انحراف معیار در دسترس نباشد.

مقاومت فشاری میانگین مورد نیاز، f'_{cr} (MPa)	مقاومت فشاری مشخصه، f'_c (MPa)
$f'_c + 7/0$	کم‌تر از ۲۱
$f'_c + 8/4$	۲۱ تا ۳۵
$f'_c + 9/8$	بیش‌تر از ۳۵

رابطه بین مقاومت و نسبت آب به سیمان

-مقاومت

-دوام

W/C

قانون آبرامز

W/C $\nearrow$ $\Rightarrow$ strength $\searrow$

جدول ۱.۷ نسبت‌های آب به سیمان حداکثر برای شرایط محیطی گوناگون.^۱

دوام

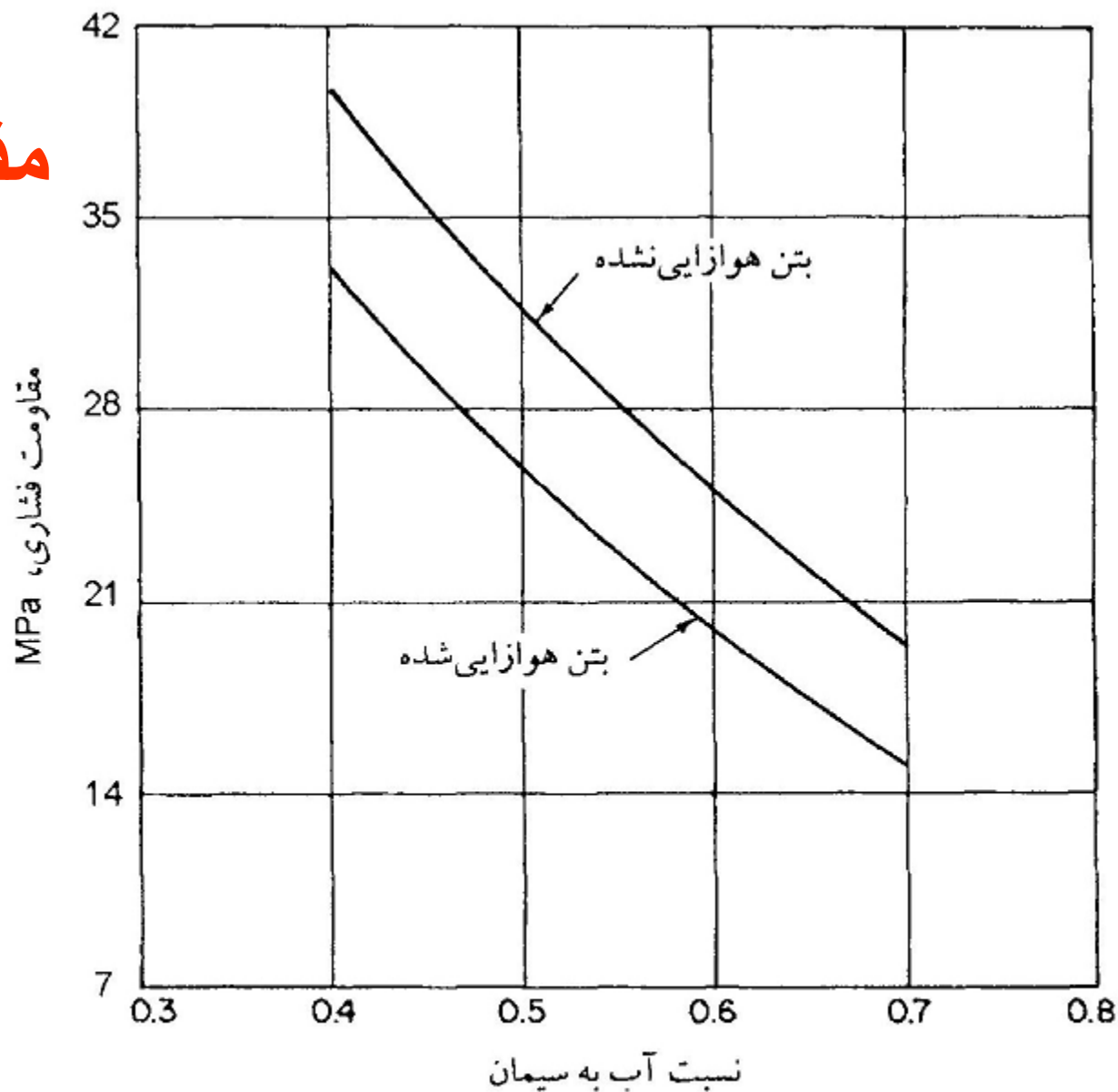
شرایط محیطی	حداکثر نسبت وزنی آب به سیمان برای بتن معمولی
بتنی که با به‌کار بردن مواد شیمیایی یخ‌زدا در برابر یخ زدن و آب شدن محافظت می‌شود.	نسبت آب به سیمان بر پایه مقاومت، کارایی، و نیازهای پرداخت کردن انتخاب می‌شود.
بتن آب‌بند: (الف) بتن در تماس با آب شیرین (ب) بتن در تماس با آب شور یا آب دریا	۰/۵۰ ۰/۴۵
بتن در معرض یخ زدن و آب شدن در شرایطی مرطوب ^۲ (الف) جدول‌ها، نهرها، نرده‌ها، و مقاطع نازک بتنی (ب) سایر اعضا (پ) در صورت وجود مواد شیمیایی یخ‌زدا	۰/۴۵ ۰/۵۰ ۰/۴۵
به منظور حفاظت در برابر خوردگی بتن مسلح در معرض نمک‌های یخ‌زدا، آب شور، آب دریا، یا ترشح این مواد	۳ ۰/۴۰

دوام

جدول ۲.۷ ضوابط مربوط به بتن در تماس با محلول‌های حاوی سولفات.^۱

بتن با سنگدانه سبک	بتن با سنگدانه معمولی	نوع سیمان ^۲	سولفات (SO _۴) موجود در آب، قسمت در میلیون	سولفات محلول در آب (SO _۴) موجود در خاک، درصد وزنی	میزان سولفاتی بودن محیط
حداقل مقاومت فشاری، MPa	حداکثر نسبت وزنی آب به سیمان				
-	-	-	۰-۱۵۰	۰,۰۰-۰,۱۰	قابل چشم پوشی
۲۶,۲۵	۰,۵۰	II, IP(MS), IS(MS) P(MS), I(PM)(MS) I(SM)(MS)	۱۵۰-۱۵۰۰	۰,۱۰-۰,۲۰	متوسط ^۳
۲۹,۷۵	۰,۴۵	V	۱۵۰۰-۱۰۰۰۰	۰,۲۰-۲,۰۰	شدید
۲۹,۷۵	۰,۴۵	نوع ۵ همراه با پوزولان ^۴	بیشتر از ۱۰۰۰۰	بیشتر از ۲,۰۰	خیلی شدید

مقاومت

شکل ۱.۷ نمونه‌ای از منحنی‌های مقاومتی بر مبنای مخلوط‌های آزمایشی یا داده‌های کارگاهی.

برای انتخاب نسبت آب به سیمان مخلوطهای آزمایشی (چنانچه داده های دیگری در دسترس نباشد.)

جدول ۳.۷ رابطه بین نسبت آب به سیمان و مقاومت فشاری بتن.

نسبت وزنی آب به سیمان		مقاومت فشاری ۲۸ روزه، (MPa) ^۱
بتن هوازایی شده	بتن هوازایی نشده	
-	۰٫۴۱	۴۲
۰٫۴۰	۰٫۴۸	۳۵
۰٫۴۸	۰٫۵۷	۲۸
۰٫۵۹	۰٫۶۸	۲۱
۰٫۷۴	۰٫۸۲	۱۴

۱. این مقادیر، مقاومت‌های میانگین تخمینی بتنی‌اند که مقدار هوای آن از درصد هوای نشان داده شده در جدول ۶.۷ بیش‌تر نباشد. برای نسبت آب به سیمان ثابت، مقاومت بتن با افزایش مقدار هوا کاستی می‌پذیرد.

مقاومت ارائه شده بر اساس استوانه‌های $152 \times 305 \text{ mm}$ استوار است که مطابق بخش ۹b از ASTM C31 به مدت ۲۸ روز در دمای $23 \pm 1^\circ \text{C}$ به‌طور مرطوب عمل آورده شده باشند.

این رابطه با فرض بزرگ‌ترین اندازه سنگدانه، 19 mm ($\frac{3}{4} \text{ in}$) تا 25 mm (1 in)، به‌دست آمده است.

برگرفته شده از مرجع ۶.۷.

جدول ۴.۷ حداکثر نسبت‌های مجاز آب به سیمان بتن وقتی داده‌های مقاومتی کارگاهی یا مخلوط‌های آزمایشی در دسترس نباشند.

نسبت وزنی آب به سیمان		مقاومت فشاری مشخصه ۲۸ روزه، f'_c (MPa)
بتن هوازایی شده	بتن هوازایی نشده	
۰,۵۴	۰,۶۷	۱۷,۵
۰,۴۶	۰,۵۸	۲۱,۰
۰,۴۰	۰,۵۱	۲۴,۵
۰,۳۵	۰,۴۴	۲۸,۰
*	۰,۳۸	۳۱,۵
*	*	۳۵,۰

نسبت‌های آب به سیمان نشان داده شده، با اکثر مصالح، مقاومت‌های میانگینی بزرگ‌تر از مقاومت‌های موردنیاز فراهم می‌آورند. این جدول را فقط با اجازه خاص مهندس مشاور پروژه می‌توان به کار برد. استفاده از این جدول را برای طراحی پیمان‌های آزمایشی موردنظر نیست. برای طرح پیمان‌های آزمایشی از جدول ۳.۷ بهره بگیرید.

* برای مقاومت‌های بالاتر از ۳۱,۵MPa (بتن هوازایی نشده) و بالاتر از ۲۸,۰MPa (بتن هوازایی شده) نسبت اجزای بتن باید براساس داده‌های کارگاهی یا بر مبنای مخلوط‌های آزمایشی تعیین شوند.
برگرفته شده از مرجع ۹.۷.

جدول ۷.۷ اسلامپ‌های پیشنهادی برای موارد مختلف اجرایی.

اسلامپ، mm		مورد اجرایی و سازه بتنی
حداقل	حداکثر ^۱	
۲۵	۷۵	پی‌های مجزای مسلح و پی‌های دیواری مسلح پی‌های مجزای غیرمسلح، صندوقچه‌ها، و دیوارهای زیرسازه‌ای
۲۵	۷۵	تیرها و دیوارهای مسلح
۲۵	۱۰۰	ستون‌های ساختمانی
۲۵	۷۵	روسازی‌ها و دال‌ها
۲۵	۵۰	بتن حجیم

۱. برای متراکم کردن با روش‌های دستی مانند میله‌کوبی بیلچه‌زنی، می‌توان اسلامپ حداکثر را به اندازه ۲۵mm افزایش داد.

مقدار آب

جدول ۶.۷ آب اختلاط تقریبی و مقدار هوای هدف مورد نیاز برای اسلامپ‌های متفاوت و بزرگ‌ترین اندازه‌های مختلف سنگدانه.

آب، کیلوگرم بر متر مکعب بتن، برای بزرگ‌ترین اندازه‌های سنگدانه نشان داده شده ^۱								اسلامپ (mm)
۱۵۰mm	۷۵mm	۵۰/۰mm	۳۸/۰mm	۲۵/۰mm	۱۹/۰mm	۱۲/۵mm	۹/۵mm	
(۶ in)	(۳ in)	(۲ in)	(۱ ۱/۲ in)	(۱ in)	(۳/۴ in)	(۱/۲ in)	(۳/۸ in)	

برای سنگدانه های نسبتاً تیز گوشه **12 kg** و

برای شن با برخی دانه های شکسته **21 kg** و

برای شن گرد گوشه **26 kg**

آب را میتوان کاهش داد.

بتن هوازایی نشده								
۱۱۳	۱۳۱	۱۵۴	۱۶۳	۱۷۸	۱۸۷	۱۹۹	۲۰۸	۵۰ تا ۲۵
۱۲۵	۱۴۵	۱۶۹	۱۷۸	۱۹۳	۲۰۲	۲۱۷	۲۲۸	۱۰۰ تا ۷۵
-	۱۶۰	۱۷۸	۱۸۷	۲۰۲	۲۱۴	۲۲۸	۲۴۳	۱۷۵ تا ۱۵۰
۰/۲	۰/۳	۰/۵	۱	۱/۵	۲	۲/۵	۳	مقدار تقریبی هوای محبوس در بتن هوازایی نشده، بر حسب درصد

بتن هوازایی شده								
۱۰۷	۱۲۲	۱۴۲	۱۴۸	۱۶۰	۱۶۶	۱۷۵	۱۸۱	۵۰ تا ۲۵
۱۱۹	۱۳۳	۱۵۷	۱۶۳	۱۷۵	۱۸۱	۱۹۳	۲۰۲	۱۰۰ تا ۷۵
-	۱۵۴	۱۶۶	۱۷۲	۱۸۴	۱۹۳	۲۰۵	۲۱۷	۱۷۵ تا ۱۵۰
۱/۰	۱/۵	۲/۰	۲/۵	۳/۰	۳/۵	۴/۰	۴/۵	مقدار میانگین کل هوای پیشنهادی برای شرایط محیطی گوناگون ^۳ بر حسب درصد:
۳/۰	۳/۵	۴/۰	۴/۵	۵/۰	۵/۵	۶/۰	۶/۵	شرایط محیطی مساعد (ملایم)
۴/۰	۴/۵	۵/۰	۵/۵	۶/۰	۶/۰	۷/۰	۷/۵	شرایط محیطی نیمه مساعد (متوسط)
								شرایط محیطی نامساعد (شدید)

افزودن **6kg** آب، اسلامپ را **25mm**

افزایش میدهد.

با **1% کاهش هوا**، مقدار آب **3 kg** افزایش

می یابد.

۱. این مقادیر آب اختلاط برای محاسبه مقادیر سیمان در پیمانهای آزمایشی مورد استفاده قرار می‌گیرند. این مقادیر، حداکثر مقادیر برای سنگدانه‌های

تیز گوشه با شکل مناسبی اند که دانه بندی آنها در محدوده‌های مورد قبول مشخصات فنی قرار داشته باشد.

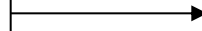
۲. مقادیر اسلامپ برای بتن‌هایی که دارای سنگدانه بزرگ‌تر از ۳۷,۵mm (۱ ۱/۲ in) هستند، بر اساس آزمایش اسلامپ انجام شده پس از زدودن دانه‌های بزرگ

۳۷,۵mm به کمک الک کردن بتن تازه استوارند.

۳. برای شرایط محیطی نیمه مساعد و نامساعد، مقدار هوای بتن ارسال شده به کارگاه در مشخصات فنی باید در محدوده ۱- تا ۲+ درصد مقادیر مشخص

جدول باشد.

شرایط محیطی شدید یخ زدن و آب شدن شدید،
قرارگیری در معرض یخ زدا،
تماس با سولفات

حداقل مقدار سیمان 335 کیلوگرم در
مترمکعب (ACI 302)

جدول ۸.۷ ضوابط حداقل مقدار سیمان برای بتن معمولی مورد استفاده
در سطوح مسطح.

سیمان، کیلوگرم بر مترمکعب ^۱	بزرگ‌ترین اندازه سنگدانه، mm
۲۸۰	۳۷,۵
۳۱۰	۲۵,۰
۳۲۰	۱۹,۰
۳۵۰	۱۲,۵
۳۶۰	۹,۵

۱. برای شرایط محیطی شدید و نامساعد ممکن است لازم باشد مقادیر
سیمان افزایش یابند.

حجم سنگدانه درشت خشک میل کوبیده ^۱ در واحد حجم بتن برای مدول های نرمی متفاوت سنگدانه ریز				بزرگ ترین اندازه سنگدانه، mm(in)
۳,۰۰	۲,۸۰	۲,۶۰	۲,۴۰	
۰,۴۴	۰,۴۶	۰,۴۸	۰,۵۰	۹,۵($\frac{3}{8}$)
۰,۵۳	۰,۵۵	۰,۵۷	۰,۵۹	۱۲,۵($\frac{1}{2}$)
۰,۶۰	۰,۶۲	۰,۶۴	۰,۶۶	۱۹,۰($\frac{3}{4}$)
۰,۶۵	۰,۶۷	۰,۶۹	۰,۷۱	۲۵,۰(۱")
۰,۶۹	۰,۷۱	۰,۷۳	۰,۷۵	۳۷,۵($1\frac{1}{4}$)
۰,۷۲	۰,۷۴	۰,۷۶	۰,۷۸	۵۰,۰(۲")
۰,۷۶	۰,۷۸	۰,۸۰	۰,۸۲	۷۶,۰(۳")
۰,۸۱	۰,۸۳	۰,۸۵	۰,۸۷	۱۵۲,۰(۶")

-کارایی و آب مورد نیاز

-صرفه جویی

-مقاومت

مدول نرمی

مجموع درصد تجمعی مانده روی الکهای
نمره 8/3 و 4 و 8 و 16 و 30 و 50 و 100 بخش
بر 100

۱. حجم های انبوهی بر پایه سنگدانه های در حالت خشک میل کوبیده، مطابق توصیفی که در ASTM C29 آمده، هستند. این حجم ها از روابط تجربی انتخاب شده اند تا بتنی با درجه کارایی مناسب برای کارهای متداول بتن مسلح فراهم آورند. برای بتنی با کارایی کم تر، مانند بتنی که برای اجرای روسازی بتنی مورد نیاز است، می توان این حجم ها را حدود ۱۰ درصد افزایش داد. برای بتن با کارایی بیشتر، مانند بتنی که گاهی در هنگام بتن ریزی با پمپ مورد نیاز است، می توان این حجم ها را تا حدود ۱۰ درصد کاهش داد.

مثال شرایط آب و هوایی یخ زدن - آب شدن شدید در معرض رطوبت

یک دال ۳۰۰ mm

$f'_c = 24,5 \text{MPa}$

پوشش بتنی روی آرماتورهای فولادی را ۷۵mm

حداقل فاصله بین میلگردها، ۱۰۰ mm

هیچگونه داده‌های آماری درباره مخلوط‌های قبلی در دسترس نیست.

سیمان نوع I

سنگدانه درشت شن دارای مقداری دانه‌های شکسته

بزرگ‌ترین اندازه ۱۹mm

چگالی خشک ۲,۶۸

وزن مخصوص میله کوبیده خشک ۱۶۰۰ کیلوگرم بر متر مکعب

SSD جذب ۰,۵ درصد

نمونه دارای مقدار رطوبت ۲ درصد

سنگدانه ریز

ماسه طبیعی

چگالی خشک ۲,۶۴

SSD جذب ۰,۷ درصد

نمونه دارای مقدار رطوبت ۶ درصد

مدول نرمی ۲,۸۰

← مجموع درصد تجمعی مانده روی الکهای
نمره ۸/۳ و ۴ و ۸ و ۱۶ و ۳۰ و ۵۰ و ۱۰۰ بخش
بر ۱۰۰

مقاومت

جدول ۱۱.۷ مقاومت فشاری میانگین مورد نیاز، وقتی داده‌های مقاومتی برای تعیین انحراف معیار در دسترس نباشد.

مقاومت فشاری مشخصه، (MPa) ، f'_c	مقاومت فشاری میانگین مورد نیاز، f'_{cr} (MPa)
کم‌تر از ۲۱	$f'_c + 7/0$
۲۱ تا ۳۵ ←	$f'_c + 8/4$ ←
بیش‌تر از ۳۵	$f'_c + 9/8$

$f'_{cr} = 24,5 + 8,4 = 32,9 \text{ MPa}$ ←

← $24,5 \text{ MPa } f'_c$

یخ زدن و آب شدن مرطوب

جدول ۱.۷ نسبت‌های آب به سیمان حداکثر برای شرایط محیطی گوناگون.^۱

شرایط محیطی	حداکثر نسبت وزنی آب به سیمان برای بتن معمولی
بتنی که با به‌کار بردن مواد شیمیایی یخ‌زدا در برابر یخ زدن و آب شدن محافظت می‌شود.	نسبت آب به سیمان بر پایه مقاومت، کارایی، و نیازهای پرداخت کردن انتخاب می‌شود.
بتن آب‌بند: (الف) بتن در تماس با آب شیرین (ب) بتن در تماس با آب شور یا دریا	۰٫۵۰ ۰٫۴۵
بتن در معرض یخ زدن و آب شدن در شرایط مرطوب ^۲ (الف) جدول‌ها، نهرها، نرده‌ها، و مقاطع نازک بتنی (ب) سایر اعضا (پ) در صورت وجود مواد شیمیایی یخ‌زدا	۰٫۴۵ ۰٫۵۰ ۰٫۴۵
به منظور حفاظت در برابر خوردگی بتن مسلح در معرض نمک‌های یخ‌زدا، آب شور، آب دریا، یا ترشح این مواد	۳ ۰٫۴۰

$$w/c < 0.50$$

مقاومت

هیچگونه داده‌های آماری درباره مخلوط‌های قبلی در دسترس نیست.

جدول ۳.۷ رابطه بین نسبت آب به سیمان و مقاومت فشاری بتن.

نسبت وزنی آب به سیمان		مقاومت فشاری ۲۸ روزه، (MPa) ^۱
بتن هوازایی شده	بتن هوازایی نشده	
-	۰٫۴۱	۴۲
۰٫۴۰	۰٫۴۸	۳۵
۰٫۴۸	۰٫۵۷	۲۸
۰٫۵۹	۰٫۶۸	۲۱
۰٫۷۴	۰٫۸۲	۱۴

با درونیابی

$$w/c < 0.42$$

$$f'_{cr} = 24,5 + 8,4 = 32,9 \text{ MPa}$$

- این مقادیر، مقاومت‌های میانگین تخمینی بتنی‌اند که مقدار هوای آن از درصد هوای نشان داده شده در جدول ۶.۷ بیش‌تر نباشد. برای نسبت آب به سیمان ثابت، مقاومت بتن با افزایش مقدار هوا کاستی می‌پذیرد. مقاومت ارائه شده بر اساس استوانه‌های $152 \times 305 \text{ mm}$ استوار است که مطابق بخش ۹b از ASTM C31 به مدت ۲۸ روز در دمای $23 \pm 1^\circ \text{C}$ به‌طور مرطوب عمل آورده شده باشند. این رابطه با فرض بزرگ‌ترین اندازه سنگدانه، 19 mm ($\frac{3}{4} \text{ in}$) تا 25 mm (1 in)، به‌دست آمده است. برگرفته شده از مرجع ۶.۷.

دوام $w/c < 0.50$

مقاومت $w/c < 0.42$

جدول ۷.۷ اسلامپ‌های پیشنهادی برای موارد مختلف اجرایی.

اسلامپ، mm		مورد اجرایی و سازه بتنی
حداقل	حداکثر ^۱	
۲۵	۷۵	پی‌های مجزای مسلح و پی‌های دیواری مسلح پی‌های مجزای غیرمسلح، صندوقچه‌ها، و
۲۵	۷۵	دیوارهای زیرسازه‌ای
۲۵	۱۰۰	تیرها و دیوارهای مسلح
۲۵	۱۰۰	ستون‌های ساختمانی
۲۵	۷۵	روسازی‌ها و دال‌ها
۲۵	۵۰	بتن حجیم

یک دال

حداکثر اسلامپ

۷۵ mm

۱. برای متراکم کردن با روش‌های دستی مانند میله‌کوبی بیلچه‌زنی، می‌توان اسلامپ حداکثر را به اندازه ۲۵mm افزایش داد.

جدول ۶.۷ آب اختلاط تقریبی و مقدار هوای هدف مورد نیاز برای اسلامپ‌های متفاوت و بزرگ‌ترین اندازه‌های مختلف سنگدانه.

آب، کیلوگرم بر متر مکعب بتن، برای بزرگ‌ترین اندازه‌های سنگدانه نشان داده شده ^۱								اسلامپ (mm)
۱۵۰mm (۶ in)	۷۵mm (۳ in)	۵۰mm (۲ in)	۳۸mm ($1\frac{1}{2}$ in)	۲۵mm (۱ in)	۱۹mm ($\frac{3}{4}$ in)	۱۲.۵mm ($\frac{1}{2}$ in)	۹.۵mm ($\frac{3}{8}$ in)	
بتن هوازایی نشده								
۱۱۳	۱۳۱	۱۵۴	۱۶۳	۱۷۸	۱۸۷	۱۹۹	۲۰۸	۲۵ تا ۵۰
۱۲۵	۱۴۵	۱۶۹	۱۷۸	۱۹۳	۲۰۲	۲۱۷	۲۲۸	۷۵ تا ۱۰۰
-	۱۶۰	۱۷۸	۱۸۷	۲۰۲	۲۱۴	۲۲۸	۲۴۳	۱۵۰ تا ۱۷۵
۰٫۲	۰٫۳	۰٫۵	۱	۱٫۵	۲	۲٫۵	۳	مقدار تقریبی هوای محبوس در بتن هوازایی نشده، بر حسب درصد
بتن هوازایی شده								
۱۰۷	۱۲۲	۱۴۲	۱۴۸	۱۶۰	۱۶۶	۱۷۵	۱۸۱	۲۵ تا ۵۰
۱۱۹	۱۳۳	۱۵۷	۱۶۳	۱۷۵	۱۸۱	۱۹۳	۲۰۲	۷۵ تا ۱۰۰
-	۱۵۴	۱۶۶	۱۷۲	۱۸۴	۱۹۳	۲۰۵	۲۱۷	۱۵۰ تا ۱۷۵
								مقدار میانگین کل هوای پیشنهادی برای شرایط محیطی گوناگون ^۳ بر حسب درصد:
۱٫۰	۱٫۵	۲٫۰	۲٫۵	۳٫۰	۳٫۵	۴٫۰	۴٫۵	شرایط محیطی مساعد (ملایم)
۳٫۰	۳٫۵	۴٫۰	۴٫۵	۴٫۵	۵٫۰	۵٫۵	۶٫۰	شرایط محیطی نیمه‌مساعد (متوسط)
۴٫۰	۴٫۵	۵٫۰	۵٫۵	۶٫۰	۶٫۰	۷٫۰	۷٫۵	شرایط محیطی نامساعد (شدید)

برای شن با برخی دانه های شکسته

21 kg آب را میتوان کاهش داد.

- این مقادیر آب اختلاط برای محاسبه مقادیر سیمان در پیمانتهای آزمایشی مورد استفاده قرار می‌گیرند. این مقادیر، حداکثر مقادیر برای سنگدانه‌های نیزگوشه با شکل مناسبی‌اند که دانه‌بندی آنها در محدوده‌های مورد قبول مشخصات فنی قرار داشته باشد.
- مقادیر اسلامپ برای بتن‌هایی که دارای سنگدانه بزرگ‌تر از ۳۷.۵mm ($1\frac{1}{2}$ in) هستند، بر اساس آزمایش اسلامپ انجام شده پس از زدودن دانه‌های بزرگ ۳۷.۵mm به کمک الک کردن بتن تازه استوارند.
- برای شرایط محیطی نیمه‌مساعد و نامساعد، مقدار هوای بتن ارسال شده به کارگاه در مشخصات فنی باید در محدوده ۱- تا ۲+ درصد مقادیر مشخص جدول باشد.

$$181 - 21 = 160 \text{ kg/m}^3$$

آزمایشی $w/c=0.42$

$w=160$

$c=381$

شرایط محیطی شدید یخ زدن و آب شدن شدید،
قرارگیری در معرض یخ زدا،
تماس با سولفات

حداقل مقدار سیمان 335 کیلوگرم در مترمکعب

جدول ۸.۷ ضوابط حداقل مقدار سیمان برای بتن معمولی مورد استفاده در سطوح مسطح.

سیمان، کیلوگرم بر مترمکعب ^۱	بزرگترین اندازه سنگدانه، mm
۲۸۰	۳۷٫۵
۳۱۰	۲۵٫۰
۳۲۰	۱۹٫۰
۳۵۰	۱۲٫۵
۳۶۰	۹٫۵

۱. برای شرایط محیطی شدید و نامساعد ممکن است لازم باشد مقادیر سیمان افزایش یابند.

اندازه سنگدانه درشت

۱/۳ ضخامت دال
۳/۴ فاصله بین میلگردها

۱۹ mm (۳/۴ in) مناسب

مقدار سنگدانه درشت.

جدول ۵.۷ حجم سنگدانه درشت در واحد حجم بتن.

حجم سنگدانه درشت خشک میله کوبیده ^۱ در واحد حجم بتن برای مدول‌های نرمی متفاوت سنگدانه‌ریز				بزرگ‌ترین اندازه سنگدانه، mm(in)
۳,۰۰	۲,۸۰	۲,۶۰	۲,۴۰	
۰,۴۴	۰,۴۶	۰,۴۸	۰,۵۰	۹,۵($\frac{3}{8}$)
۰,۵۳	۰,۵۵	۰,۵۷	۰,۵۹	۱۲,۵($\frac{1}{2}$)
۰,۶۰	۰,۶۲	۰,۶۴	۰,۶۶	۱۹,۰($\frac{3}{4}$)
۰,۶۵	۰,۶۷	۰,۶۹	۰,۷۱	۲۵,۰(۱")
۰,۶۹	۰,۷۱	۰,۷۳	۰,۷۵	۳۷,۵($1\frac{1}{4}$)
۰,۷۲	۰,۷۴	۰,۷۶	۰,۷۸	۵۰,۰(۲")
۰,۷۶	۰,۷۸	۰,۸۰	۰,۸۲	۷۶,۰(۳")
۰,۸۱	۰,۸۳	۰,۸۵	۰,۸۷	۱۵۲,۰(۶")

مدول نرمی ۲,۸۰

وزن مخصوص میله کوبیده خشک

۱. حجم‌های انبوهی بر پایه سنگدانه‌های در حالت خشک میله کوبیده، مطابق توصیفی که در ASTM C29 آمده، هستند. این حجم‌ها از روابط تجربی انتخاب شده‌اند تا بتنی با درجه کارایی مناسب برای کارهای متداول بتن مسلح فراهم آورند. برای بتنی با کارایی کم‌تر، مانند بتنی که برای اجرای روسازی بتنی موردنیاز است، می‌توان این حجم‌ها را حدود ۱۰ درصد افزایش داد. برای بتن با کارایی بیشتر، مانند بتنی که گاهی در هنگام بتن‌ریزی با پمپ موردنیاز است، می‌توان این حجم‌ها را تا حدود ۱۰ درصد کاهش داد.

$$1600 \times 0,62 = 992 \text{ kg/m}^3$$

شرایط آب و هوایی یخ زدن - آب شدن شدید در معرض رطوبت

جدول ۶.۷ آب اختلاط تقریبی و مقدار هوای هدف مورد نیاز برای اسلامپ‌های متفاوت و بزرگ‌ترین اندازه‌های مختلف سنگدانه.

آب، کیلوگرم بر متر مکعب بتن، برای بزرگ‌ترین اندازه‌های سنگدانه نشان داده شده ^۱								اسلامپ (mm)
۱۵۰mm (۶ in)	۷۵mm (۳ in)	۵۰mm (۲ in)	۳۸mm (۱ ½ in)	۲۵mm (۱ in)	۱۹mm (¾ in)	۱۲mm (½ in)	۹mm (¾ in)	
بتن هوازایی نشده								
۱۱۳	۱۳۱	۱۵۴	۱۶۳	۱۷۸	۱۸۷	۱۹۹	۲۰۸	۵۰ تا ۲۵
۱۲۵	۱۴۵	۱۶۹	۱۷۸	۱۹۳	۲۰۲	۲۱۷	۲۲۸	۱۰۰ تا ۷۵
-	۱۶۰	۱۷۸	۱۸۷	۲۰۲	۲۱۴	۲۲۸	۲۴۳	۱۷۵ تا ۱۵۰
۰٫۲	۰٫۳	۰٫۵	۱	۱٫۵	۲	۲٫۵	۳	مقدار تقریبی هوای محبوس در بتن هوازایی نشده، بر حسب درصد
بتن هوازایی شده								
۱۰۷	۱۲۲	۱۴۲	۱۴۸	۱۶۰	۱۶۶	۱۷۵	۱۸۱	۵۰ تا ۲۵
۱۱۹	۱۳۳	۱۵۷	۱۶۳	۱۷۵	۱۸۱	۱۹۳	۲۰۲	۱۰۰ تا ۷۵
-	۱۵۴	۱۶۶	۱۷۲	۱۸۴	۱۹۳	۲۰۵	۲۱۷	۱۷۵ تا ۱۵۰
۱٫۰	۱٫۵	۲٫۰	۲٫۵	۳٫۰	۳٫۵	۴٫۰	۴٫۵	مقدار میانگین کل هوای پیشنهادی برای شرایط محیطی گوناگون ^۳ بر حسب درصد:
۳٫۰	۳٫۵	۴٫۰	۴٫۵	۴٫۵	۵٫۰	۵٫۵	۶٫۰	شرایط محیطی مساعد (ملایم)
۴٫۰	۴٫۵	۵٫۰	۵٫۵	۶٫۰	۶٫۰	۷٫۰	۷٫۵	شرایط محیطی نیمه‌مساعد (متوسط)
								شرایط محیطی نامساعد (شدید)

مقدار هوای ۰٫۷٪

۱. این مقادیر آب اختلاط برای محاسبه مقادیر سیمان در پیمان‌های آزمایشی مورد استفاده قرار می‌گیرند. این مقادیر، حداکثر مقادیر برای سنگدانه‌های تیز گوشه با شکل مناسبی‌اند که دانه‌بندی آن‌ها در محدوده‌های مورد قبول مشخصات فنی قرار داشته باشد.

۲. مقادیر اسلامپ برای بتن‌هایی که دارای سنگدانه بزرگ‌تر از ۳۷٫۵mm (۱ ½ in) هستند، بر اساس آزمایش اسلامپ انجام شده پس از زدودن دانه‌های بزرگ ۳۷٫۵mm به کمک الک کردن بتن تازه استوارند.

۳. برای شرایط محیطی نیمه‌مساعد و نامساعد، مقدار هوای بتن ارسال شده به کارگاه در مشخصات فنی باید در محدوده ۱- تا ۲+ درصد مقادیر مشخص جدول باشد.

مقدار ماده افزودنی.

برای مقدار هوای ۷٪ تولیدکننده ماده افزودنی هواساز ← مصرف ۰٫۵۸۷ میلی لیتر به ازای هر کیلوگرم سیمان

$$۰٫۵۸۷ \times ۳۸۱ = ۲۲۴ \text{ ml/m}^۳$$

مقدار سنگدانه ریز

$$\text{آب} = \frac{160}{1 \times 1000} = 0,160 \text{ m}^3$$

$$\text{سیمان} = \frac{381}{3,15 \times 1000} = 0,121 \text{ m}^3$$

$$\text{هوا} = \frac{7,0}{100} \times 1,000 = 0,070 \text{ m}^3$$

$$\text{سنگدانه درشت} = \frac{992}{2,68 \times 1000} = 0,370 \text{ m}^3$$

حجم اجزا

$$\text{حجم مطلق محاسبه شده سنگدانه ریز} \rightarrow 1,000 - 0,721 = 0,279 \text{ m}^3 = \text{حجم کل اجزای شناخته شده}$$

$$\text{چگالی خشک } 2,64 \rightarrow \text{وزن سنگدانه ریز خشک } 0,279 \times 2,64 \times 1000 = 737 \text{ kg}$$

نسبت اجزای مخلوط برای یک مترمکعب بتن اختلاط آزمایشی

آب	۱۶۰ kg
سیمان	۳۸۱ kg
سنگدانه درشت (خشک)	۹۹۲ kg
سنگدانه ریز (خشک)	۷۳۷ kg
وزن کل	۲۲۷۰ kg
ماده افزودنی هواساز ^۲	۲۲۴ ml

SSD جذب ۰٫۵ درصد سنگدانه درشت شن $\longrightarrow$ $(۱۰۰:۰٫۵) + ۱ = ۱٫۰۰۵$

SSD جذب ۰٫۷ درصد سنگدانه ریز ماسه طبیعی $\longrightarrow$ $(۱۰۰:۰٫۷) + ۱ = ۱٫۰۰۷$

وزن مخصوص تخمینی (با استفاده از سنگدانه SSD)

$$= [۱۶۰ + ۳۸۱ + (۹۹۲ \times ۱٫۰۰۵) + (۷۳۷ \times ۱٫۰۰۷)] = ۲۲۸۰ \text{ kg/m}^3$$

اصلاحاتی برای جبران رطوبت سنگدانه‌ها،

$$\text{سنگدانه درشت (مقدار رطوبت } 2\%) = 992 \times 1,02 = 1012 \text{ kg/m}^3$$

$$\text{سنگدانه ریز (مقدار رطوبت } 6\%) = 737 \times 1,06 = 781 \text{ kg/m}^3$$

آب جذب شده به عنوان بخشی از آب اختلاط به حساب نمی‌آید و باید در تنظیم آب آن را در نظر نگرفت.

رطوبت سطحی سنگدانه درشت $\xrightarrow{\text{SSD جذب } 0,5\% \text{ درصد}}$ $2\% - 0,5\% = 1,5\%$
نمونه دارای مقدار رطوبت 2 درصد

رطوبت سطحی سنگدانه ریز $\xrightarrow{\text{SSD جذب } 0,7\% \text{ درصد}}$ $6\% - 0,7\% = 5,3\%$
نمونه دارای مقدار رطوبت 6 درصد

$$160 - (992 \times 0,015) - (737 \times 0,053) = 106 \text{ kg/m}^3$$

وزن تخمینی اجزای پیمانہ به ازای یک مترمکعب بتن، با در نظر گرفتن رطوبت سنگدانه‌ها از این قرار اصلاح می‌شود:

آب (اضافه‌شونده به مخلوط)	۱۰۶ kg
سیمان	۳۸۱ kg
سنگدانه درشت (مرطوب با رطوبت ۲٪)	۱۰۱۲ kg
سنگدانه ریز (مرطوب با رطوبت ۶٪)	۷۸۱ kg
جمع	۲۲۸۰ kg
ماده افزودنی هواساز	۲۲۴ ml

حجم ۵۰ لیتر یا ۰,۰۵۰ مترمکعب

پیمانه آزمایشی آزمایشگاهی

$$\text{آب} \quad 106 \times 0,05 = 5,30 \text{ kg}$$

$$\text{سیمان} \quad 381 \times 0,05 = 19,05 \text{ kg}$$

$$\text{سنگدانه درشت (مرطوب)} \quad 1012 \times 0,05 = 50,60 \text{ kg}$$

$$\text{سنگدانه ریز (مرطوب)} \quad 781 \times 0,05 = 39,05 \text{ kg}$$

$$\text{مجموع} \quad 114,0 \text{ kg}$$

$$\text{ماده افزودنی هواساز}^1 \quad 224 \times 0,05 = 11,2 \text{ ml}$$

جدول ۱۳.۷ نمونه مخلوط‌های آزمایشی برای بتن هوازایی نشده با روانی متوسط، اسلامپ ۷۵ تا ۱۰۰ میلی‌متر.

با ماسه درشت ۲,۹۰ = مدول نرمی			با ماسه ریز ۲,۵۰ = مدول نرمی			سیمان، kg/m ^۳	مقدار آب، kg/m ^۳	مقدار هوا (هواي محبوس)، درصد	بزرگ‌ترین اندازه سنگدانه، mm	نسبت آب به سیمان
سنگدانه درشت، kg/m ^۳	سنگدانه ریز، kg/m ^۳	درصد سنگدانه ریز از کل سنگدانه	سنگدانه درشت، kg/m ^۳	سنگدانه ریز، kg/m ^۳	درصد سنگدانه ریز از کل سنگدانه					
۶۸۲	۸۰۱	۵۴	۷۴۸	۷۳۶	۵۰	۵۷۳	۲۲۸	۳	۹,۵	۰,۴۰
۸۳۱	۷۲۴	۴۷	۹۰۲	۶۵۳	۴۲	۵۴۳	۲۱۷	۲,۵	۱۲,۵	
۹۹۷	۶۴۱	۳۹	۱۰۶۸	۵۷۰	۳۵	۵۰۴	۲۰۲	۲	۱۹,۰	
۱۰۸۶	۶۰۵	۲۶	۱۱۵۱	۵۴۰	۳۲	۴۸۴	۱۹۳	۱,۵	۲۵,۰	
۱۱۸۱	۵۹۳	۲۳	۱۲۵۲	۵۲۲	۲۹	۴۴۵	۱۷۸	۱	۳۷,۵	
۶۸۲	۸۵۴	۵۶	۷۴۸	۷۸۹	۵۱	۵۰۷	۲۲۸	۳	۹,۵	۰,۴۵
۸۳۱	۷۷۱	۴۸	۹۰۲	۷۰۰	۴۴	۴۸۱	۲۱۷	۲,۵	۱۲,۵	
۹۹۷	۶۸۸	۴۱	۱۰۶۸	۶۱۷	۳۷	۴۴۸	۲۰۲	۲	۱۹,۰	
۱۰۸۶	۶۵۲	۳۸	۱۱۵۱	۵۸۷	۳۴	۴۲۷	۱۹۳	۱,۵	۲۵,۰	
۱۱۸۱	۶۴۱	۳۵	۱۲۵۲	۵۷۰	۳۱	۳۹۵	۱۷۸	۱	۳۷,۵	
۶۸۲	۸۹۶	۵۷	۷۴۸	۸۳۱	۵۳	۴۵۷	۲۲۸	۳	۹,۵	۰,۵۰
۸۳۱	۸۱۳	۴۹	۹۰۲	۷۴۲	۴۵	۴۳۲	۲۱۷	۲,۵	۱۲,۵	
۹۹۷	۷۲۴	۴۲	۱۰۶۸	۶۵۳	۳۸	۴۰۳	۲۰۲	۲	۱۹,۰	
۱۰۸۶	۶۸۸	۳۹	۱۱۵۱	۶۲۳	۳۵	۳۸۶	۱۹۳	۱,۵	۲۵,۰	
۱۱۸۱	۶۷۰	۳۶	۱۲۵۲	۵۹۹	۳۲	۳۵۶	۱۷۸	۱	۳۷,۵	

برای کارهای کوچک و برای بتن ریزی کمتر از یک متر مکعب

راهنمای اولیه

جدول ۱۵.۷ نسبت‌های وزنی برای ساخت یک متر مکعب بتن برای کارهای کوچک.

بتن هوازایی نشده				بتن هوازایی شده				بزرگ‌ترین اندازه سنگدانه درشت، mm
آب، kg	سنگدانه درشت kg، خیس	سنگدانه‌ریز kg، خیس	سیمان، kg	آب، kg	سنگدانه درشت kg ^۱ ، خیس	سنگدانه‌ریز kg، خیس	سیمان، kg	
۱۷۶	۷۳۷	۹۴۵	۴۶۵	۱۶۰	۷۳۷	۸۲۹	۴۶۵	۹٫۵
۱۷۶	۸۸۱	۸۲۹	۴۳۳	۱۶۰	۸۸۱	۷۳۷	۴۳۳	۱۲٫۵
۱۶۰	۱۰۴۱	۷۵۳	۴۰۱	۱۶۰	۱۰۴۱	۶۷۳	۴۰۱	۱۹٫۰
۱۶۰	۱۱۲۱	۷۲۱	۳۸۲	۱۴۴	۱۱۲۱	۶۲۵	۳۸۴	۲۵٫۰
۱۴۴	۱۲۰۲	۶۸۹	۳۶۸	۱۴۴	۱۲۰۲	۶۰۹	۳۶۸	۳۷٫۵

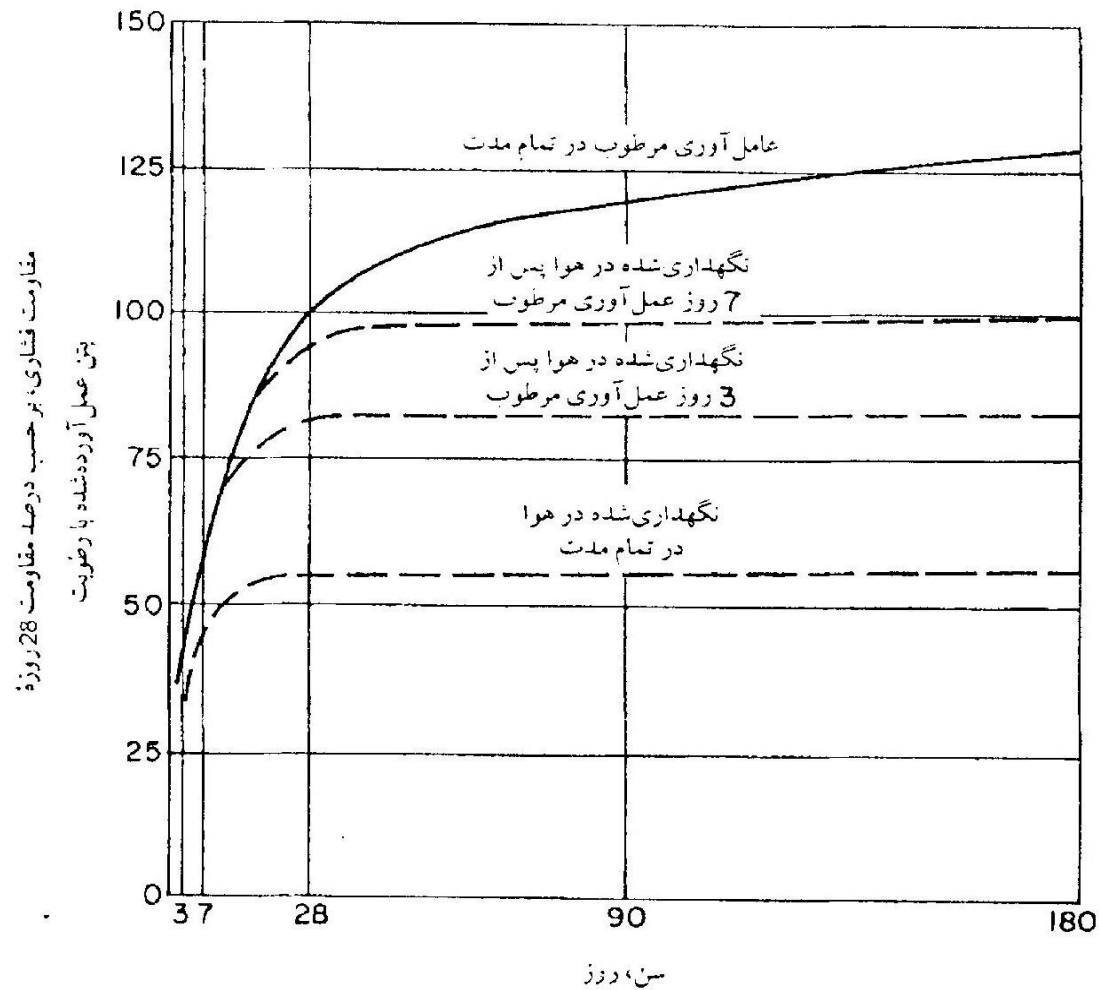
۱. چنانچه از سنگ خرد شده استفاده می‌شود، مقدار سنگدانه درشت را به اندازه ۴۸kg کاهش و سنگدانه ریز را ۴۸kg افزایش دهید. (برگرفته شده از مرجع ۱.۷)

جدول ۱۶.۷ نسبت‌های حجمی^۱ بتن برای کارهای کوچک.

بتن هوازایی نشده				بتن هوازایی شده				بزرگ‌ترین اندازه سنگدانه درشت، mm
آب	سنگدانه درشت خیس	سنگدانه‌ریز خیس	سیمان	آب	سنگدانه درشت خیس	سنگدانه‌ریز خیس	سیمان	
$\frac{1}{4}$	$1\frac{1}{4}$	$2\frac{1}{4}$	۱	$\frac{1}{4}$	$1\frac{1}{4}$	$2\frac{1}{4}$	۱	۹٫۵
$\frac{1}{4}$	۲	$2\frac{1}{4}$	۱	$\frac{1}{4}$	۲	$2\frac{1}{4}$	۱	۱۲٫۵
$\frac{1}{4}$	$2\frac{1}{4}$	$2\frac{1}{4}$	۱	$\frac{1}{4}$	$2\frac{1}{4}$	$2\frac{1}{4}$	۱	۱۹٫۰
$\frac{1}{4}$	$2\frac{3}{4}$	$2\frac{1}{4}$	۱	$\frac{1}{4}$	$2\frac{3}{4}$	$2\frac{1}{4}$	۱	۲۵٫۰
$\frac{1}{4}$	۳	$2\frac{1}{4}$	۱	$\frac{1}{4}$	۳	$2\frac{1}{4}$	۱	۳۷٫۵

۱. حجم ترکیب شده مصالح تقریباً $\frac{2}{3}$ مجموع حجم‌های انبوهی اولیه است. (برگرفته شده از مرجع ۱.۷)

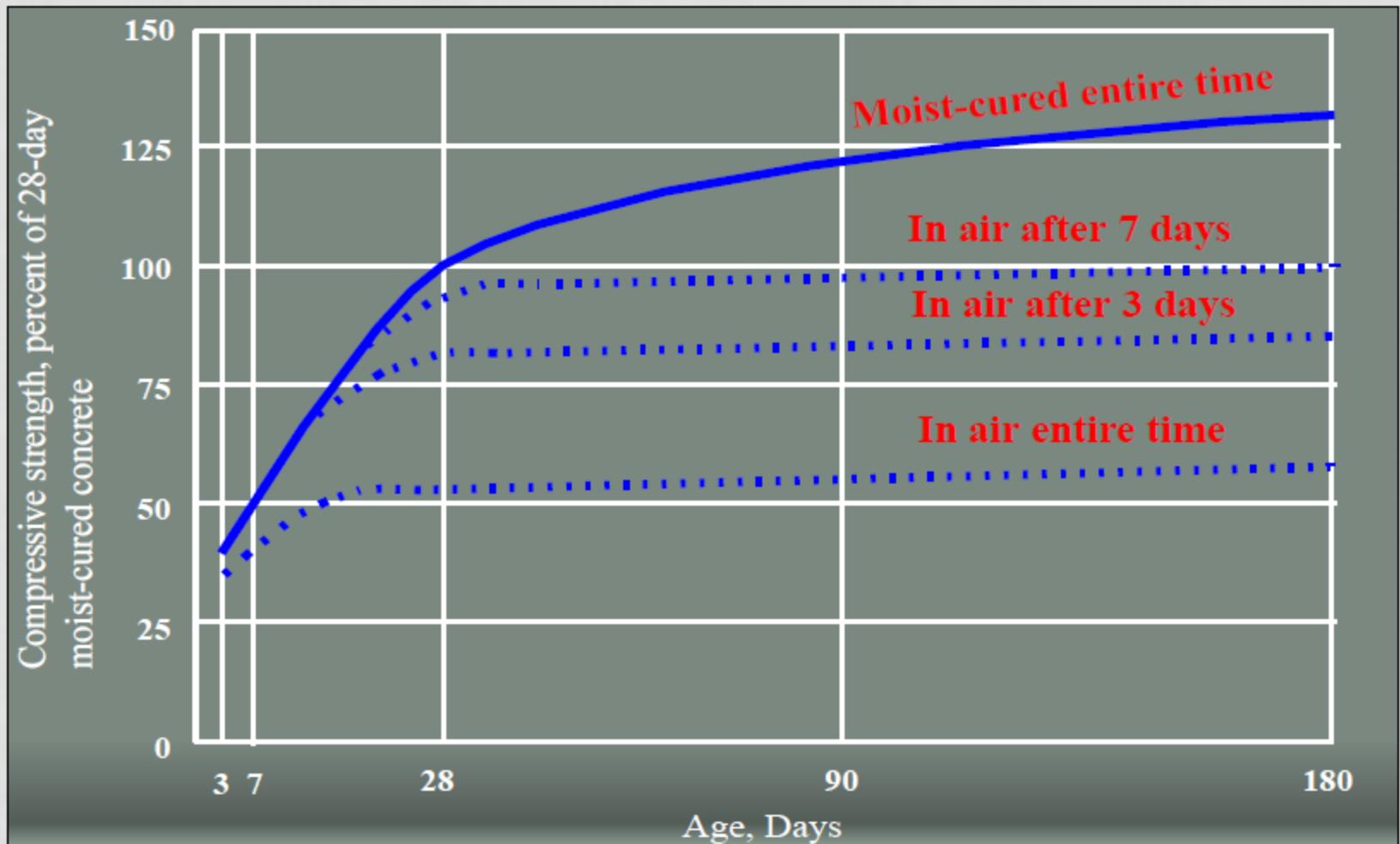
تاثیر عمل آوری

شکل ۱.۱۰ تا زمانی که رطوبت و دمایی مساعد برای آبیگری سیمان وجود داشته باشد، مقاومت بتن به تناسب سن افزایش می یابد.

Effect of Curing on Compressive Strength

۵-۶ ارزیابی و پذیرش بتن

۱-۵-۶ پذیرش بتن، تواتر نمونه‌برداری و آزمایش مقاومت

پذیرش بتن در کارگاه بر اساس نتایج آزمایش فشاری نمونه‌های برداشته شده از بتن مصرفی صورت می‌پذیرد. دفعات نمونه‌برداری از بتن باید بنحوی یکنواخت در طول مدت تهیه و مصرف بتن توزیع شوند. نمونه‌ها باید از محل نهایی مصرف برداشته شوند.

۱-۱-۵-۶ مقصود از هر نمونه‌برداری از بتن، تهیه دو آزمونه از آن است که آزمایش فشاری

آنها در سن ۲۸ روزه یا هر سن مقرر شده دیگری انجام می‌پذیرد و متوسط مقاومت‌های فشاری به دست آمده به عنوان نتیجه نهایی آزمایش منظور می‌شود. برای ارزیابی کیفیت بتن قبل از موعد مقرر می‌توان یک آزمونه دیگر هم به منظور انجام آزمایش مقاومت فشاری تهیه کرد.

۶-۵-۱-۲ در صورتی که حجم هر اختلاط بتن بیشتر از یک متر مکعب باشد، تواتر نمونه‌برداری باید به ترتیب زیر باشد:

الف- برای دالها و دیوارها، یک نمونه‌برداری از هر ۳۰ متر مکعب بتن یا ۱۵۰ متر مربع سطح

ب- برای تیرها و کلافها، در صورتی که جدا از قطعات دیگر بتن‌ریزی می‌شوند، یک نمونه‌برداری از هر ۱۰۰ متر طول.

پ- برای ستونها، یک نمونه‌برداری از هر ۵۰ متر طول.

۶-۵-۲ ضوابط پذیرش بتن - آزمون‌های عمل آمده در آزمایشگاه

۶-۵-۲-۱ مشخصات بتن در صورتی منطبق بر رده مورد نظر و قابل قبول تلقی می‌شود که یکی از شرایط زیر برقرار باشد:

الف- در آزمایش سه نمونه برداری متوالی، مقاومت هیچکدام کمتر از مقاومت مشخصه نباشد:

$$\underline{X_{1,2,3}} \geq f_c \quad (۳-۶)$$

ب- متوسط مقاومت‌های نمونه‌ها حداقل ۱/۵ مگاپاسکال (نیوتن بر میلیمتر مربع) بیشتر از مقاومت مشخصه باشد و کوچکترین مقاومت نمونه‌ها از مقاومت مشخصه نهایی ۴ مگاپاسکال (نیوتن بر میلیمتر مربع) کمتر نباشد:

$$\bar{x}_3 \geq f_c + 1.5 \quad (۴-۶)$$

$$x_{\min} \geq f_c - 4 \quad (۵-۶)$$

۶-۵-۲-۲ مشخصات بتن در صورتی غیر قابل قبول است که متوسط مقاومت‌های نمونه‌ها از مقاومت مشخصه کمتر باشد یا کوچکترین مقاومت نمونه‌ها از مقاومت مشخصه منهای ۴ مگاپاسکال (نیوتن بر میلیمتر مربع) کمتر باشد:

$$\bar{x}_3 < f_c \quad \text{یا} \quad x_{\min} < f_c - 4 \quad (۶-۶)$$

۶-۵-۲-۳ مشخصات بتنی را که با توجه به شرایط بند ۶-۵-۲-۲ غیر قابل قبول نباشد ولی مطابق شرایط بند ۶-۵-۲-۱ ب قابل قبول هم به شمار نیاید می‌توان به تشخیص طراح بدون بررسی بیشتر، از نظر سازه‌ای قابل قبول تلقی کرد. در صورتی که مشخصات بتن مطابق بند ۶-۵-۲-۲ به هر حال غیر قابل قبول باشد اقداماتی مطابق بند ۶-۶ الزامی است.

۶-۵-۲-۴ در کنترل شرایط انطباق بتن بر رده مورد نظر، نباید از نتیجه آزمایش هیچکدام از نمونه‌ها صرف‌نظر شود مگر آن که با دلایل کافی ثابت شود خطای عمده‌ای در نمونه‌برداری، نگهداری، حمل، عمل آوردن، یا آزمایش روی داده است.

High Strength Concrete

Committee 363 adopted the following definition of HSC:

in 1992,

concrete, high-strength—concrete that has a specified compressive strength for design of (41 MPa) or greater.

in 2001,

concrete, high-strength—concrete that has a specified compressive strength for design of (55 MPa) or greater.

بتن + آرماتور = بتن مسلح

میل گرد صاف ← میل گرد آجدار

فولادهای با مقاومت بالا

بتن پیش تنیده

بتن پس تنیده

کم شدن ترکها

مزایا: I_e زیادتر --- EI زیادتر --- سختی خمشی بالا --- کم شدن تغییر شکلها
نیروی فشاری زیادتر --- تحمل برش زیادتر

معايب: - اجرای مشکل

- هزینه بالاتر

- دوام بتن

قبل از طرح بتن باید محیط کار و عملکرد بتن شناسایی گردد.
عوامل داخلی و خارجی موثر بر کیفیت و کارایی آن در طول
عمر آن مشخص شود.

عوامل جوی مثل یخ بندان

کربناسیون

باران اسیدی

سایش و فرسایش

عوامل خوردنده

سنگدانه های واکنش زا

خوردگی آرماتورها

خستگی پل پی ماشین آلات

• آب زیاد در هنگام اختلاط

• تراکم نامناسب

• دانه های متخلخل

مقاومت بالا

نفوذ پذیری کم

نسبت آب به سیمان کم

پوشش مناسب آرماتورها

.....

- گسترش ساختمانها

افقی ← قائم

مقاومت بالا ←

SuperPlasticizer

- فوق روان کننده ها

- پوزولانها

- فوق روان کننده ها

SuperPlasticizer = 1%~3% C

Lignosulfonate → Naphthalene Sulfonate → Melamine Sulfonate

حباب زایی و کندکردن

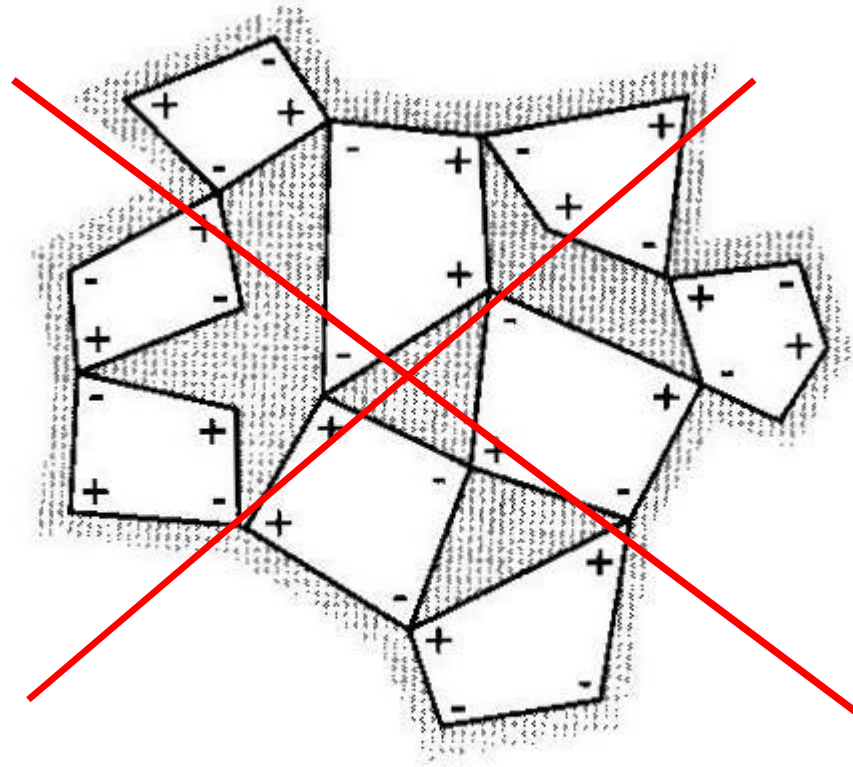
W/C → W/P+C → W/Binder   0.5 → 0.35 → 0.3 → 0.25

High-Range Water reducing < 1% C

Flocculation of cement particles $\longrightarrow$ Less water to lubricate the mix

SuperPlasticizer:

neutralize electric charges $\longrightarrow$ Dispersion of cement particles

Cement paste particles in a flocculated structure

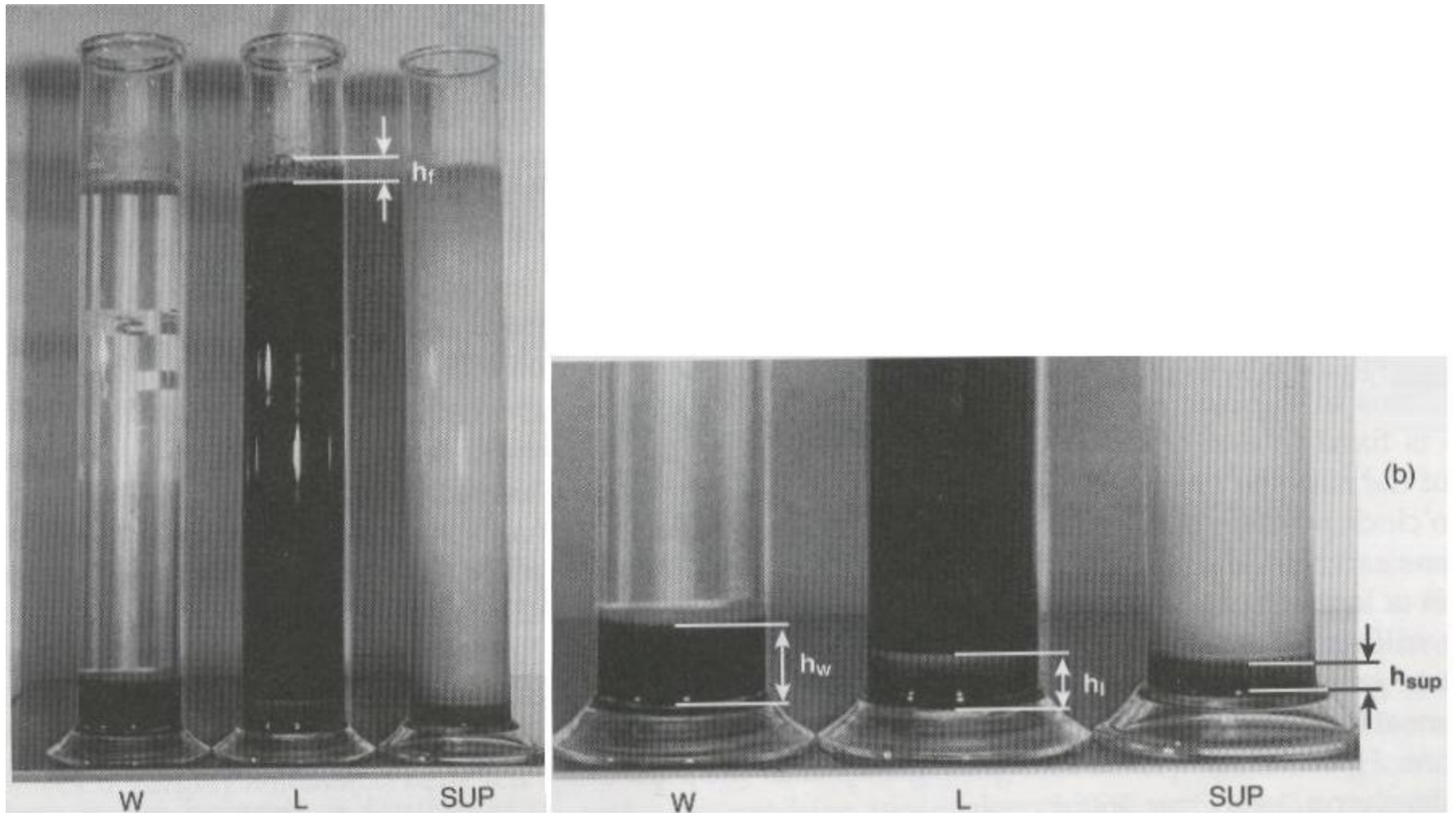
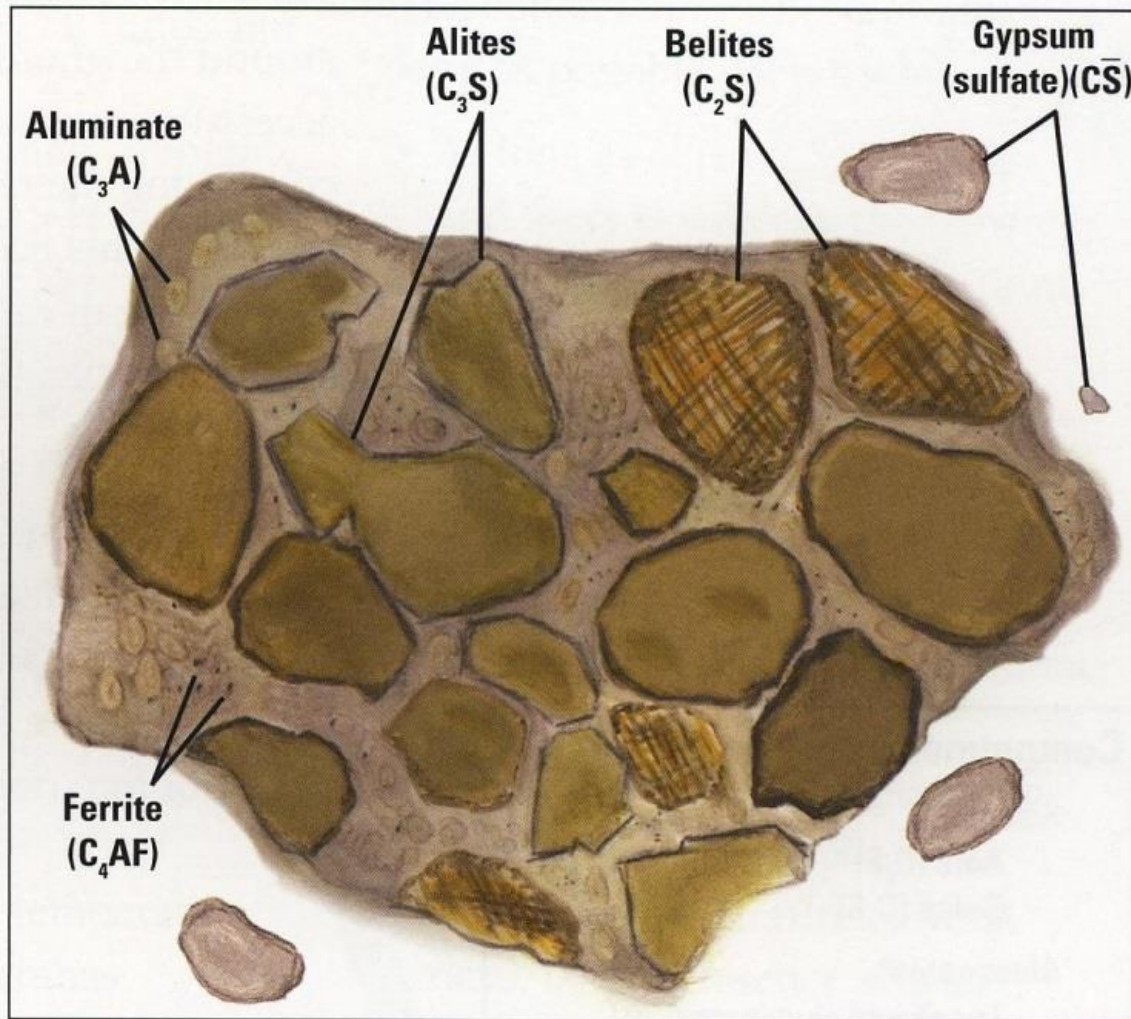

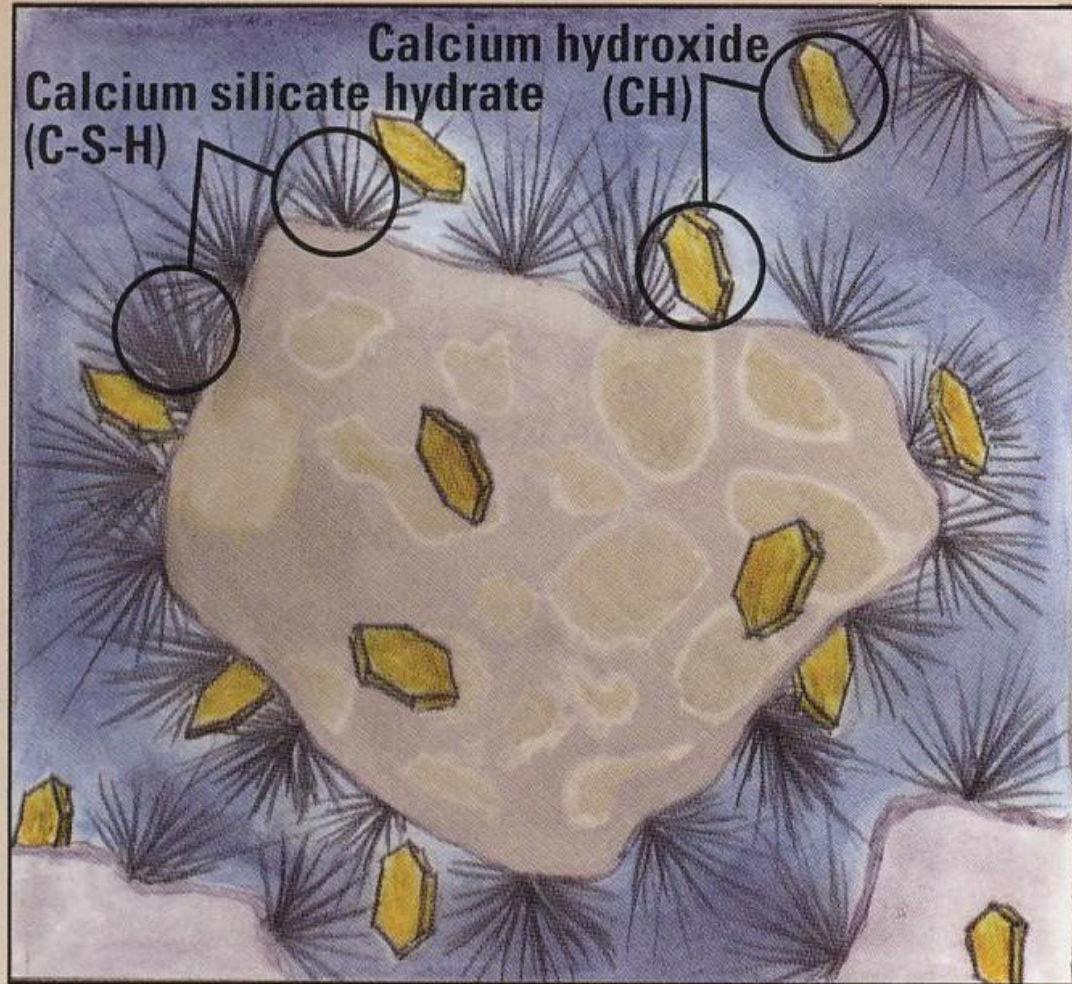
Fig. 6.18 Setting of Portland cement: (a) view of the beakers after 48 hours; (b) detailed view of the volume occupied by the settled particles. W: in water; L: in water + water reducer; SUP: in water + superplasticizer.

Figure 4-14. Compounds in cement

Cement Particle

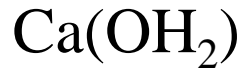
Stage 3: Hardening

Early Stage of Hydration

پوزولانها

پوزولانهای طبیعی و مصنوعی

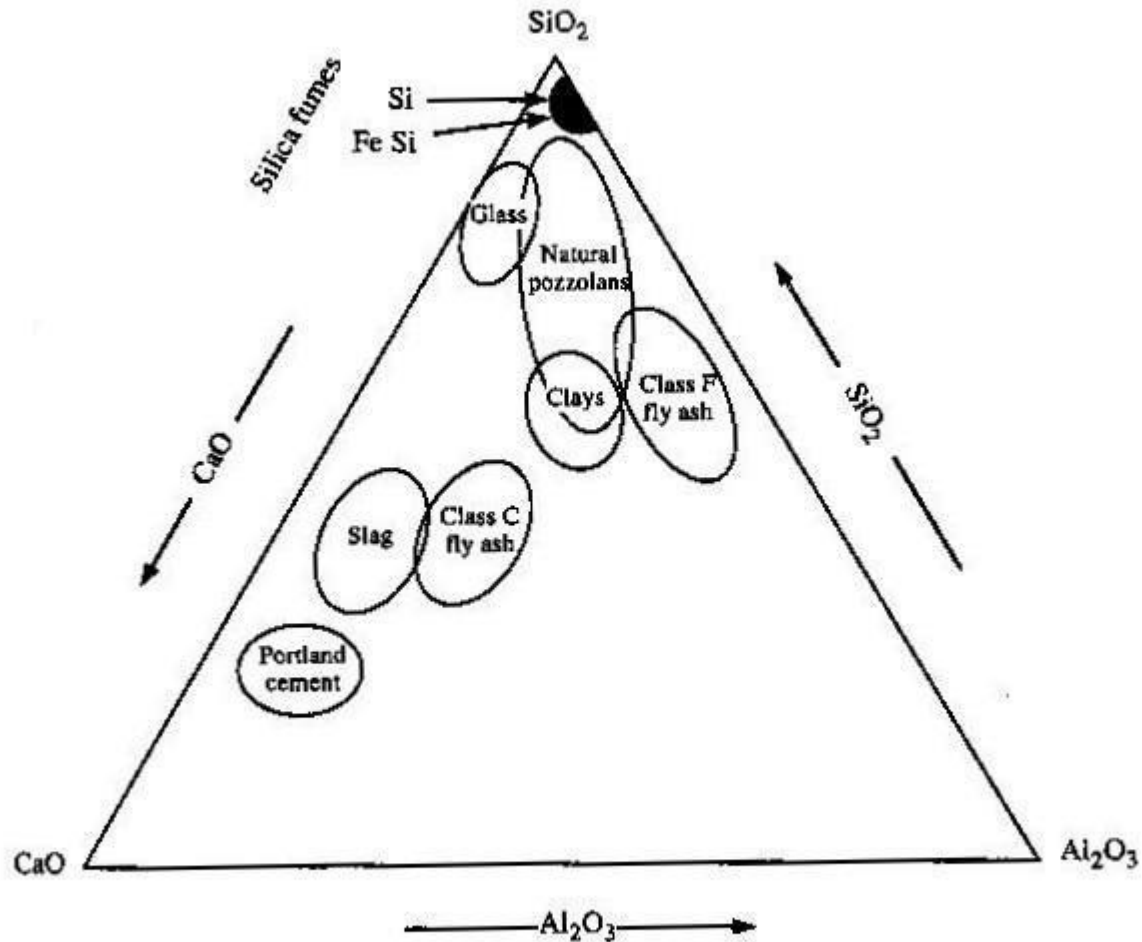
ماده مضر

ماده مفید

مزایا :

- اقتصاد
- کارایی
- مقاومت در برابر عوامل خوردنده
- حرارت کم

Supplementary cementitious materials

Representation of the principal cementitious materials in a SiO_2 - CaO - Al_2O_3 ternary diagram.

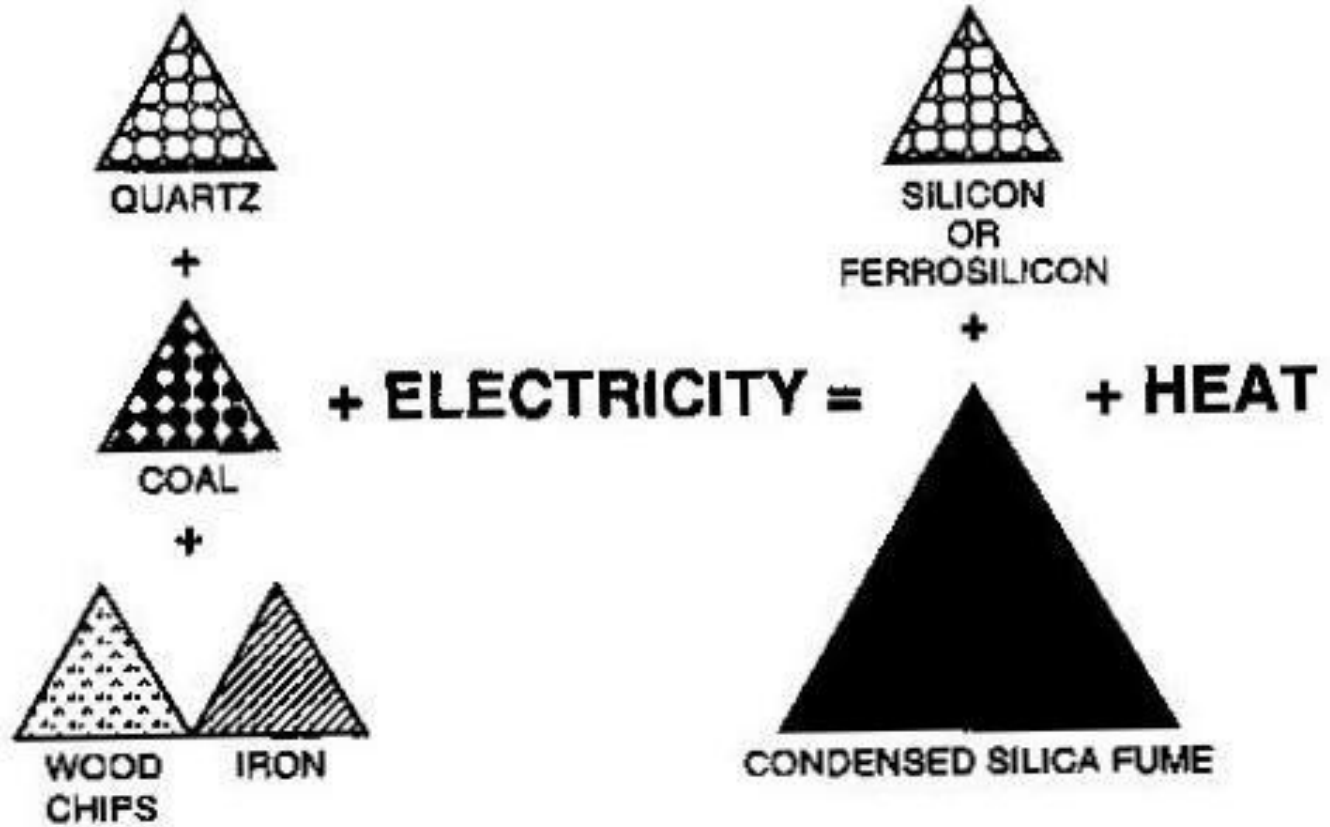

Silica Fume

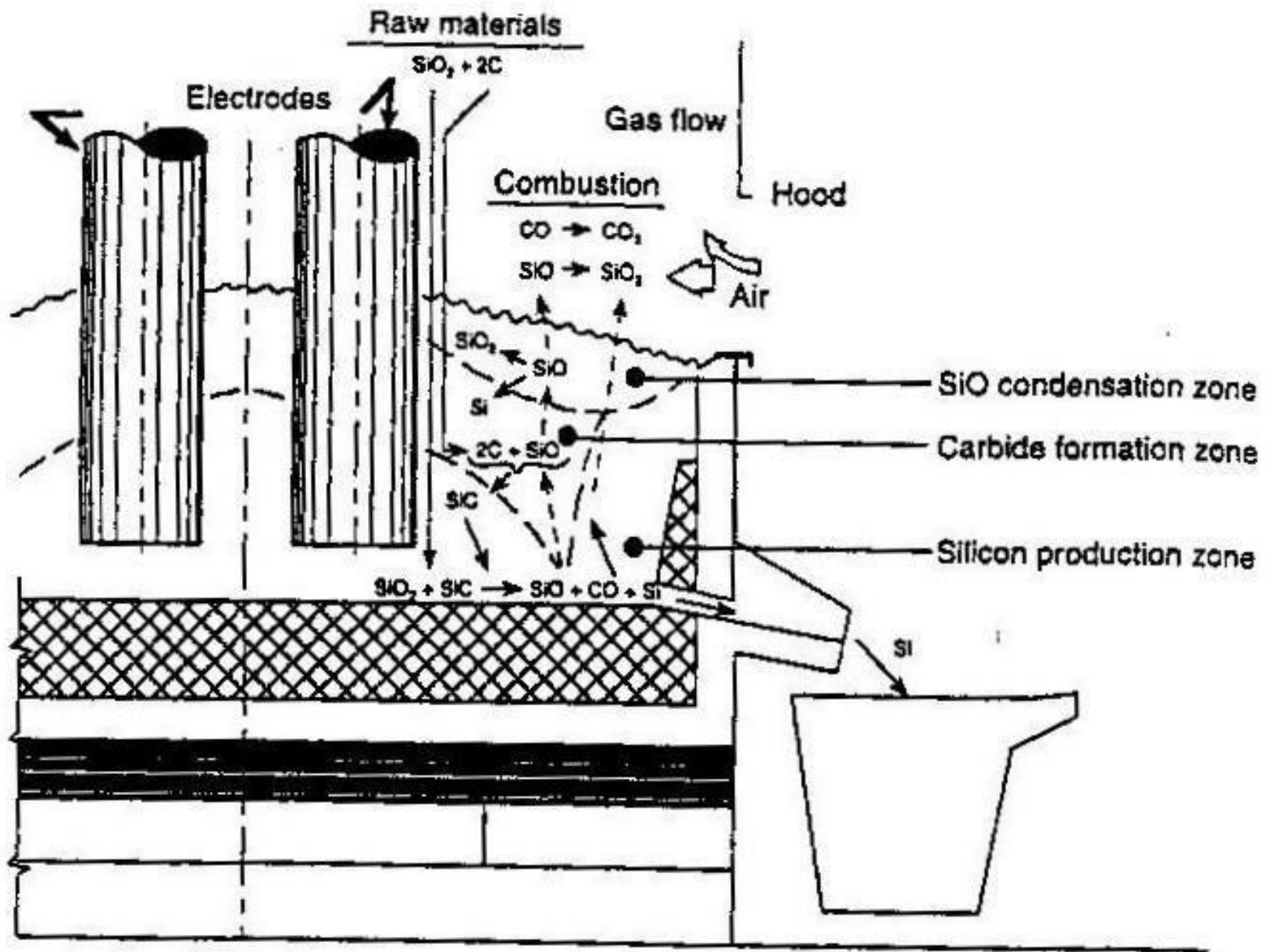
1952 → 1972 نروژ → 1987 آمریکا

یک انقلاب در بتن

	C	W	Admix.	Slump	F'c
1973-1975	430	175	4 lit	12 cm	550
1980	400	165	6 lit + 10 kg Silica Fume	24 cm	790

Principle of the manufacture of silicon or ferrosilicon.

Chemical reactions taking place in the reaction zone of a furnace.

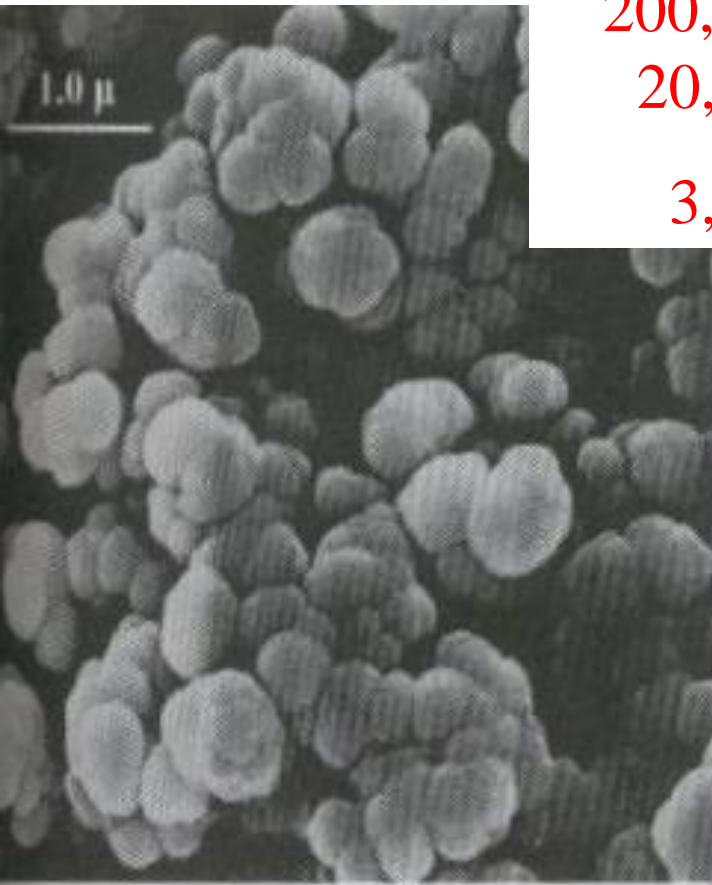
امتیازات Silica Fume

- سیلیس فعال
- آمورف بودن
- ریزدانه و فعال بودن
- پرکنندگی
- ناحیه تماس دانه ها با خمیر سیمان
- آب انداختگی

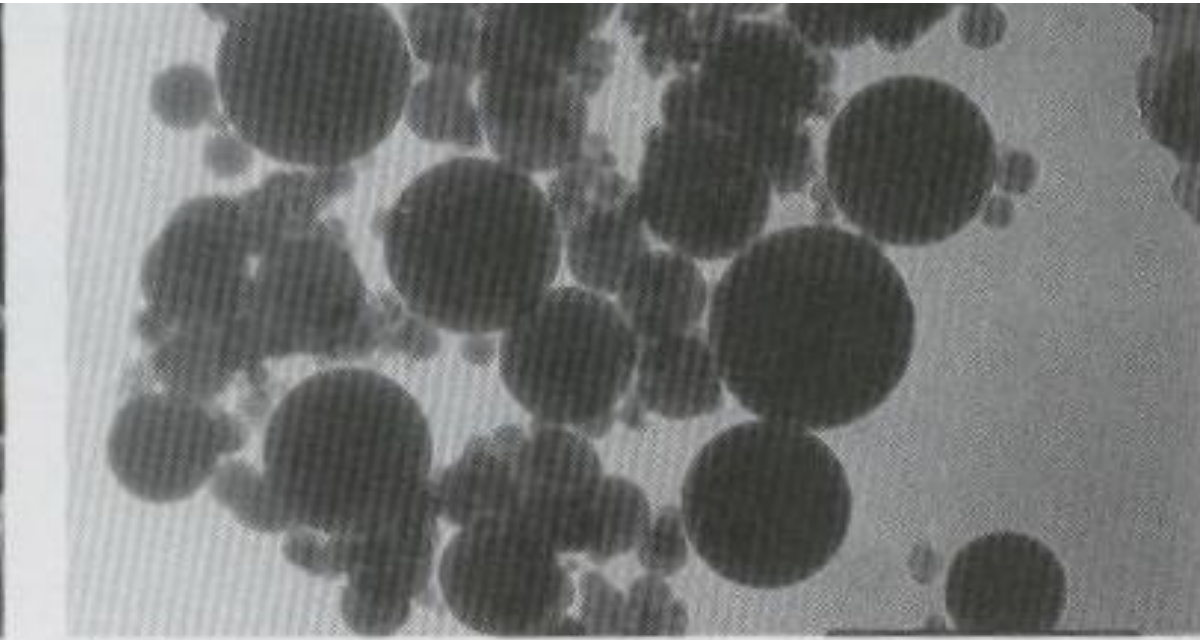
Typical chemical composition of some silica fumes (after Aitcin, 1983)

	<i>Grey silicon</i>	<i>Grey ferrosilicon</i>	<i>White ferrosilicon</i>
SiO ₂	93.7	87.3	90.0
Al ₂ O ₃	0.6	1.0	1.0
CaO	0.2	0.4	0.1
Fe ₂ O ₃	0.3	4.4	2.9
MgO	0.2	0.3	0.2
Na ₂ O	0.2	0.2	0.9
K ₂ O	0.5	0.6	1.3
Loss on ignition	2.9	0.6	1.2

سطح مخصوص ذرات میکروسیلیس $200,000. \text{ cm}^2/\text{gr} \approx$
سطح مخصوص ذرات خاکستر بادی ریز $20,000. \text{ cm}^2/\text{gr} \approx$
سطح مخصوص ذرات سیمان معمولی $3,000. \text{ cm}^2/\text{gr} \approx$

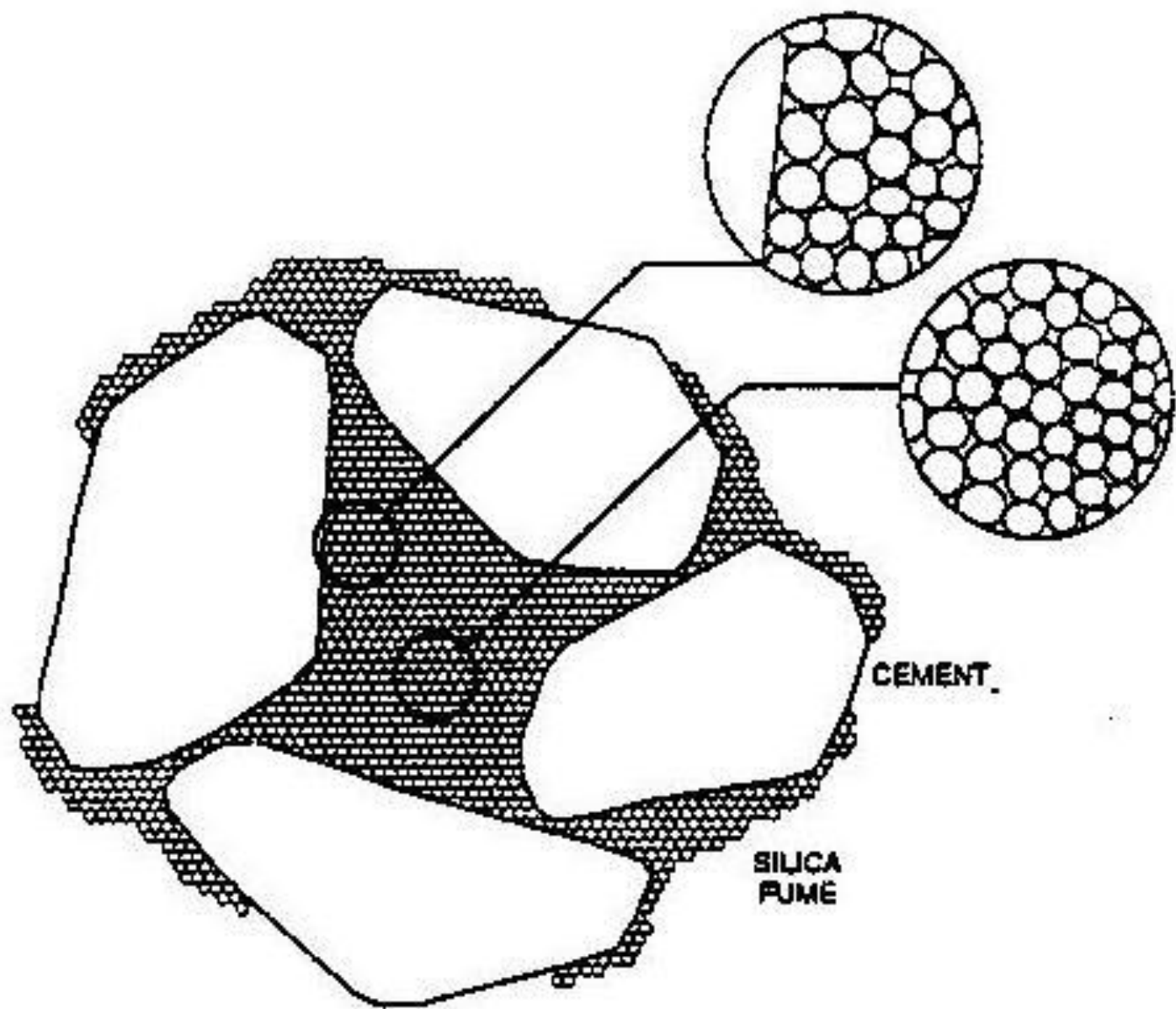

(a)

(b) $\times 50\,000$

Fig. 6.33 Electron microscope pictures of silica fume: (a) scanning electron microscope – naturally agglomerated silica fume particles in an as-produced silica fume; (b) transmission electron microscope – dispersed individual particles.

Filler effect of silica fume according to H. Bache.

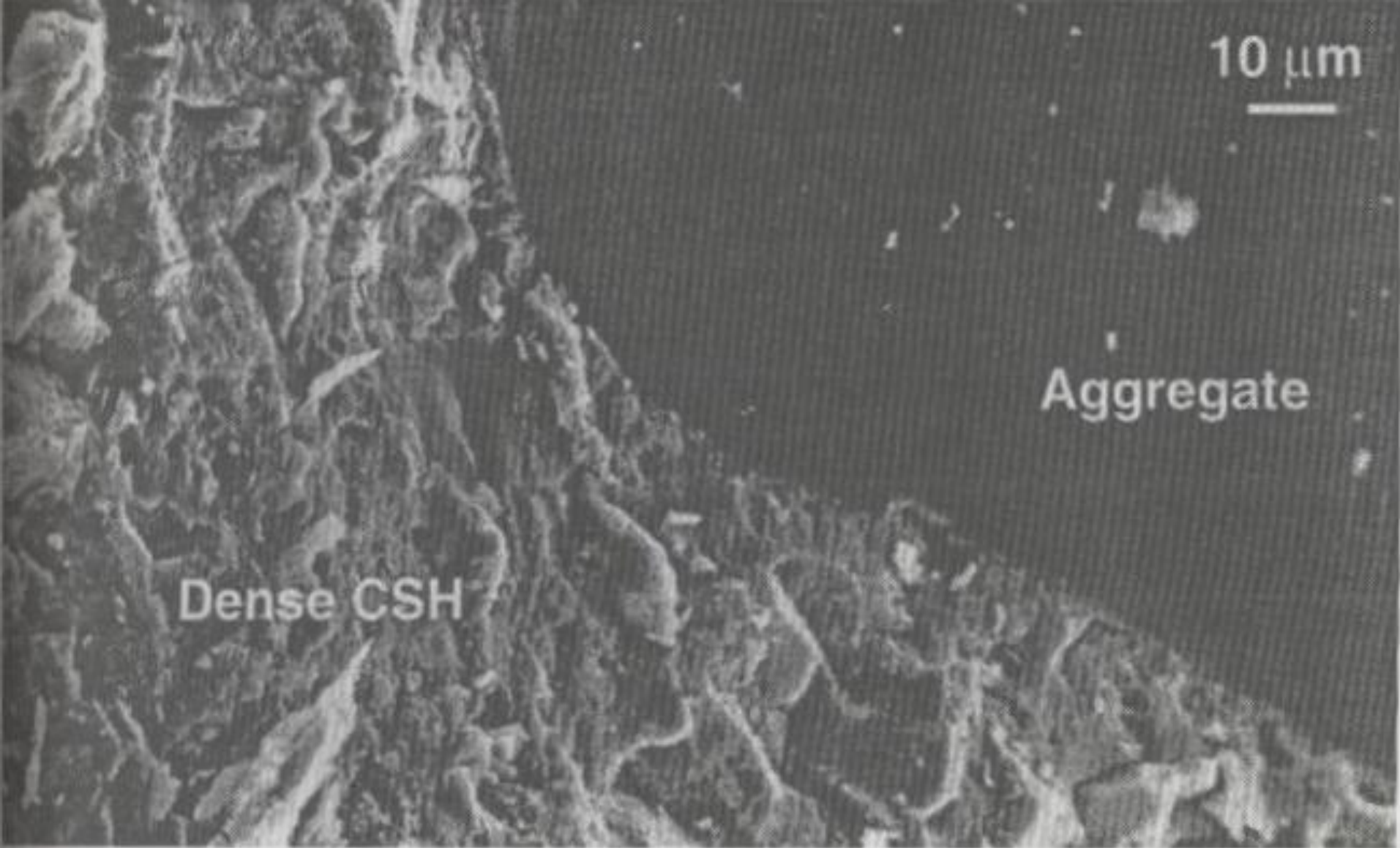

Fig. 6.36 Dense C-S-H in a silica fume concrete around an aggregate. The absence of a transition zone between the aggregate and the paste can be noticed.

Fly Ash

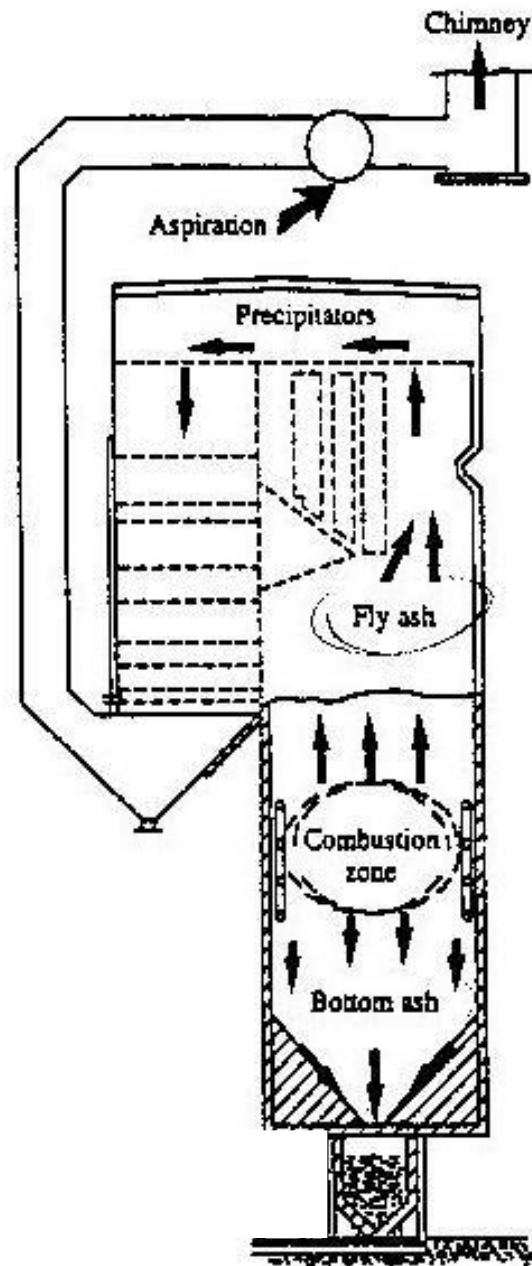
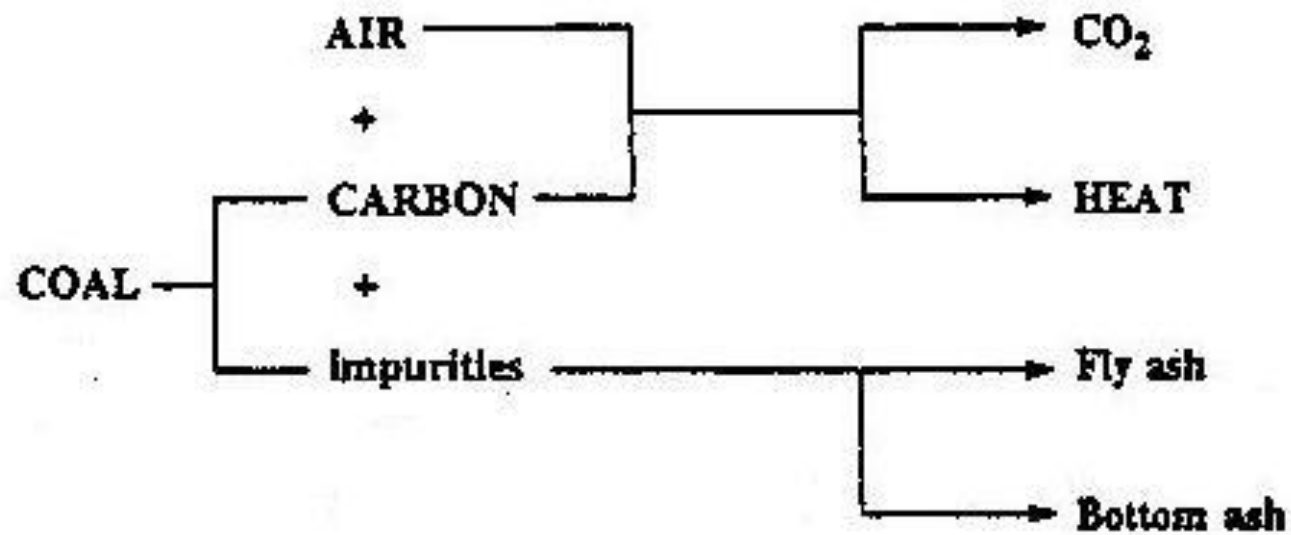

Fig. 6.44 Schematic representation of the formation of fly ash

Schematic representation of the formation of fly ashes.

Typical chemical composition of some fly ashes (Aitcin et al., 1986).
 Reproduced by permission of ACI

	Class F	Class F	Class C	Sulfocalcic	Sulfocalcic
SiO ₂	59.4	47.4	36.2	24.0	13.5
Al ₂ O ₃	22.4	21.3	17.4	18.5	5.5
Fe ₂ O ₃	8.9	6.2	6.4	17.0	3.5
CaO	2.6	16.6	26.5	24.0	59.0
MgO	1.3	4.7	6.6	1.0	1.8
Na ₂ O equivalent	2.2	0.4	2.2	0.8	-
SO ₃	2.4	1.5	2.8	8.0	15.1
Loss on ignition	2.0	1.5	0.6	-	-
SiO ₂ + Al ₂ O ₃ + Fe ₂ O ₃	90.7	74.9	60.0	59.5	22.5
Free lime	-	-	-	-	28.0

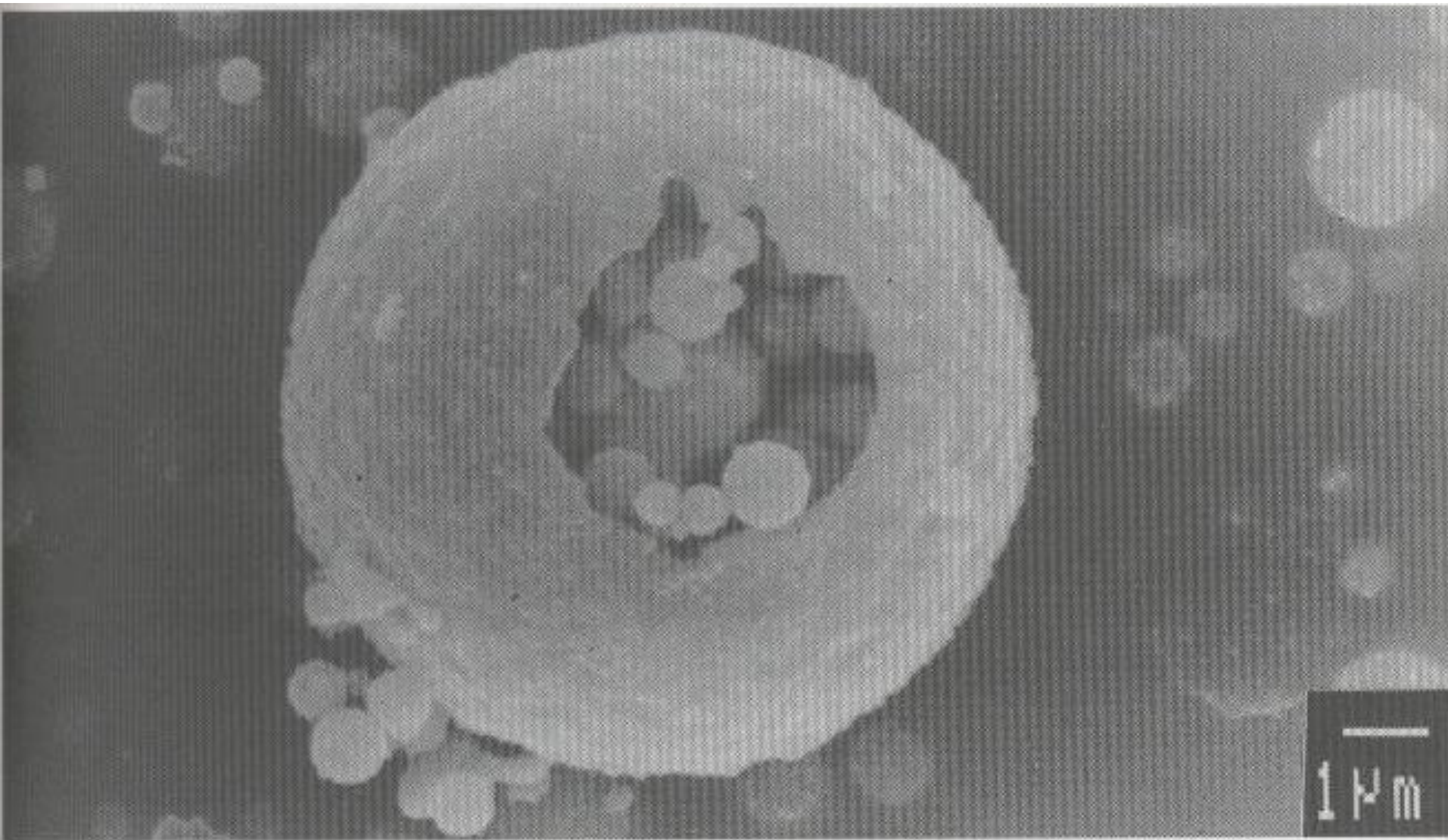

Fig. 6.47 Plerosphere containing cenospheric particles of fly ash.

Blast Furnace Slag

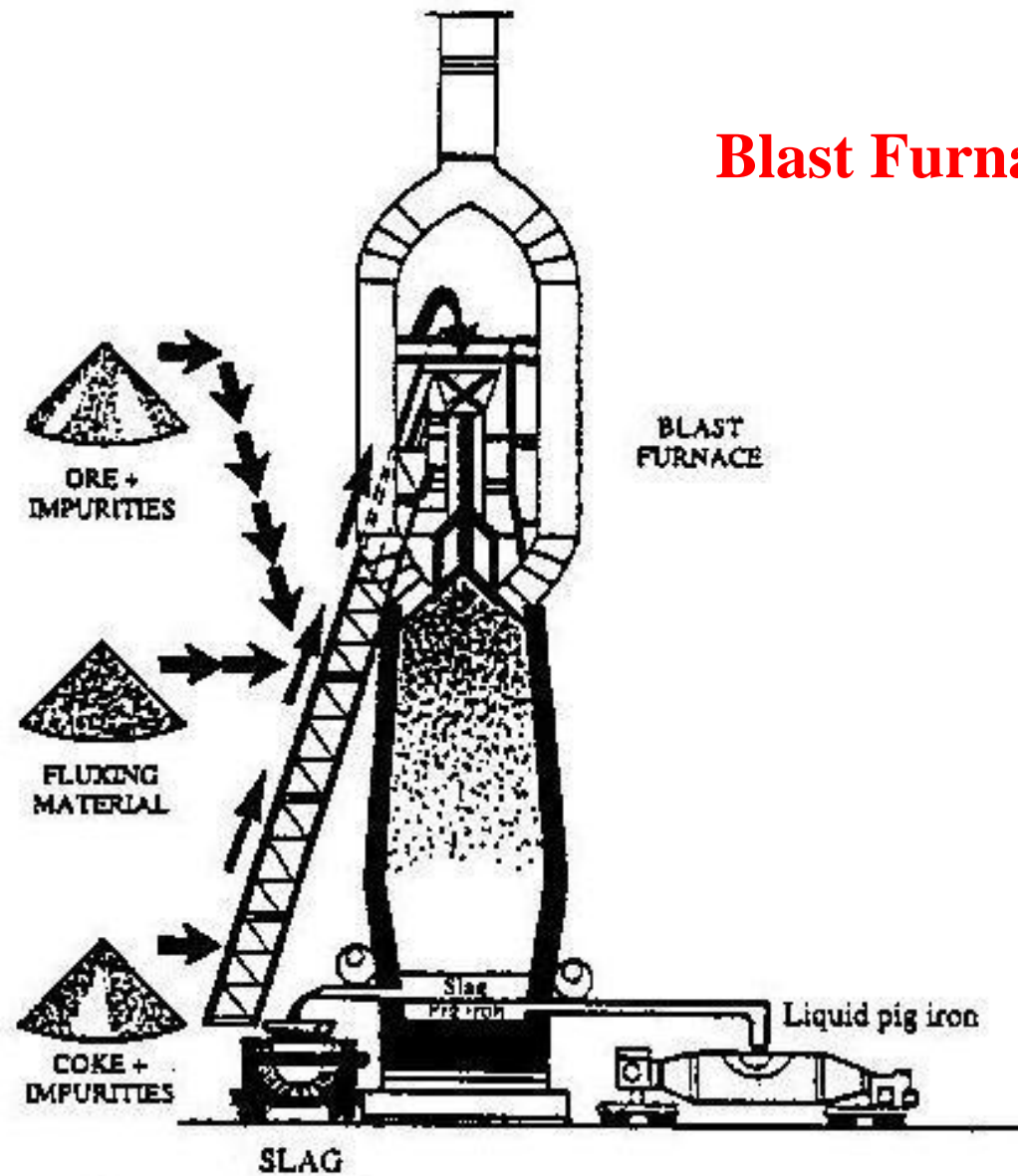

Fig. 5.37 Schematic representation of a blast furnace.

Typical chemical composition of some
blast-furnace slags (Aitcin, 1968)

	<i>French slag</i>	<i>North American slag</i>
SiO_2	29 to 36	33 to 42
Al_2O_3	13 to 19	10 to 16
CaO	40 to 43	36 to 45
Fe_2O_3	< 4%	0.3 to 20
MgO	< 6%	3 to 12
S^-	< 1.5%	-

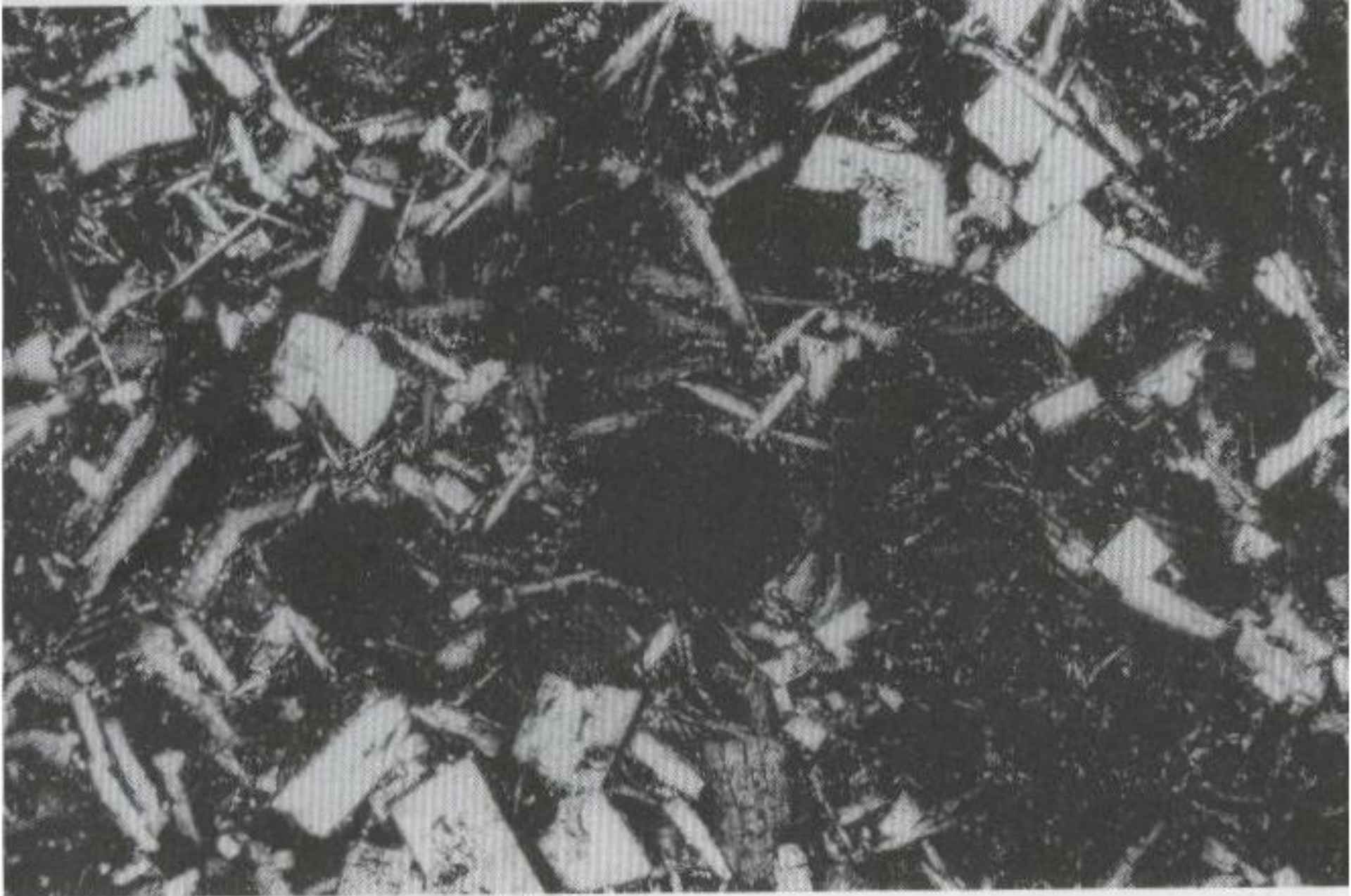

Fig. 6.39 Air-cooled or crystallized slag under polarized light in an optical microscope. The white prismatic crystals are melilite.

انواع میکسرهای بتن

- ۱- مخلوط کن های معمولی
- ۲- کامیون مخلوط کن Truck Mixer
- ۳- مخلوط کن های افقی
- ۴- مخلوط کن کفی Pan Mixer

میکسر های معمولی

نمای بیرونی و داخلی

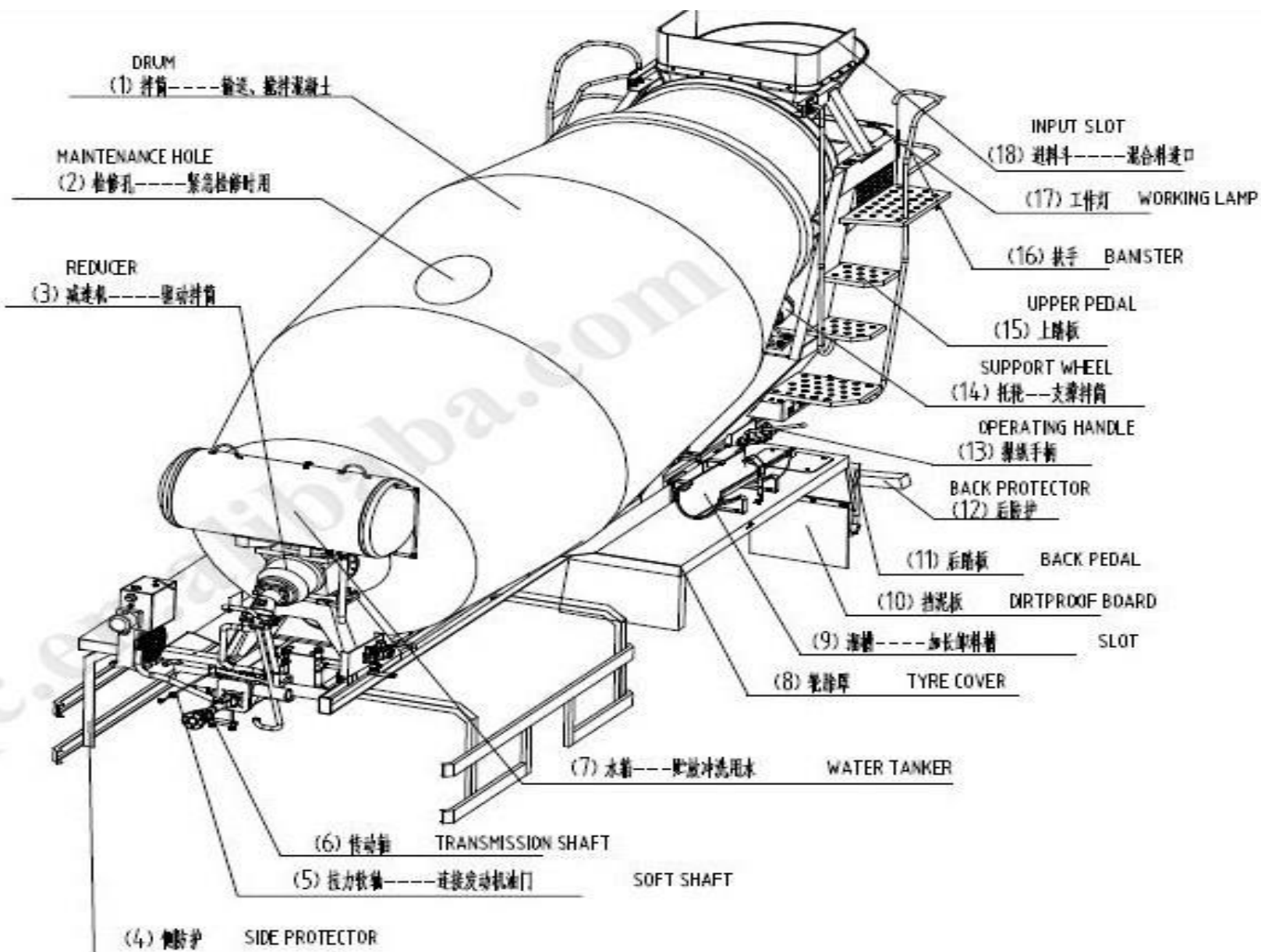

نمای بیرونی

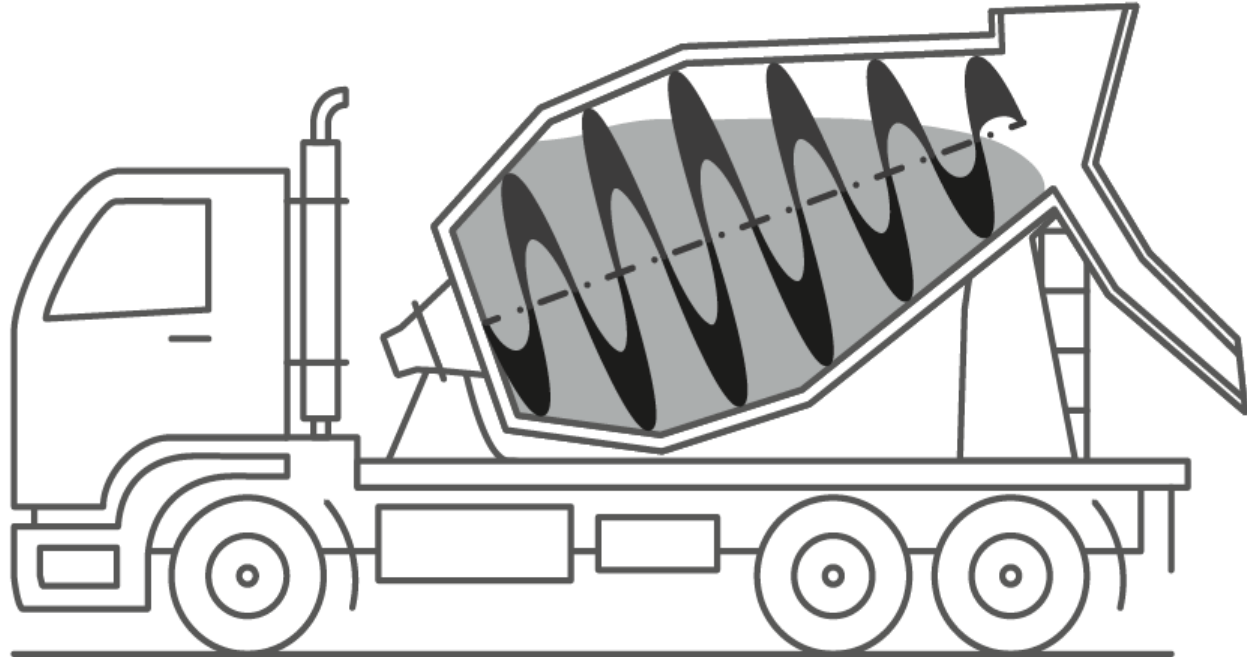
نمای داخلی

نحوه ی کار تراک میکسر

OPERATION OF A TRUCK MIXER

میکسر های افقی

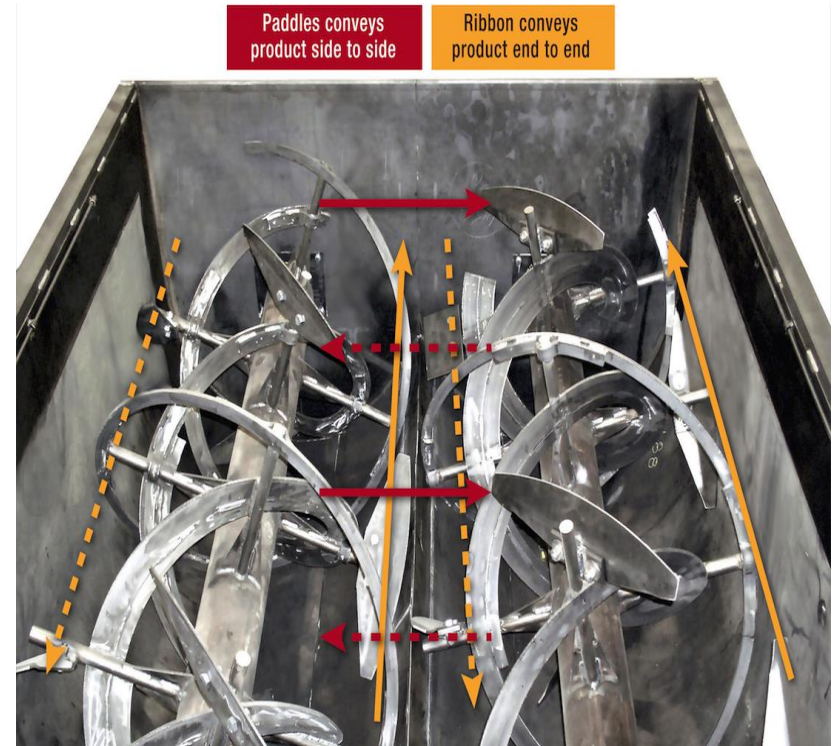
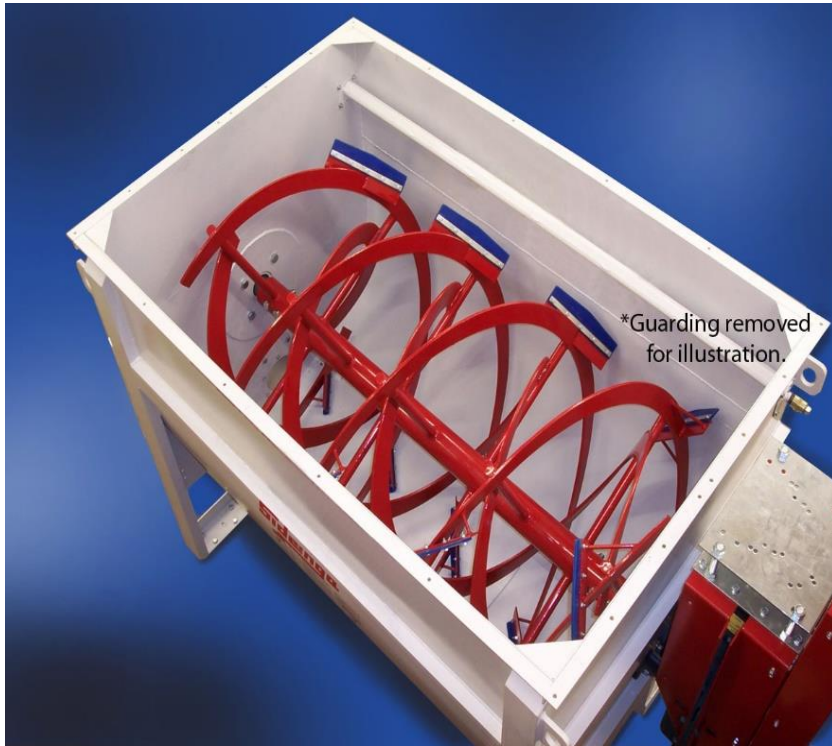

نمای بیرونی

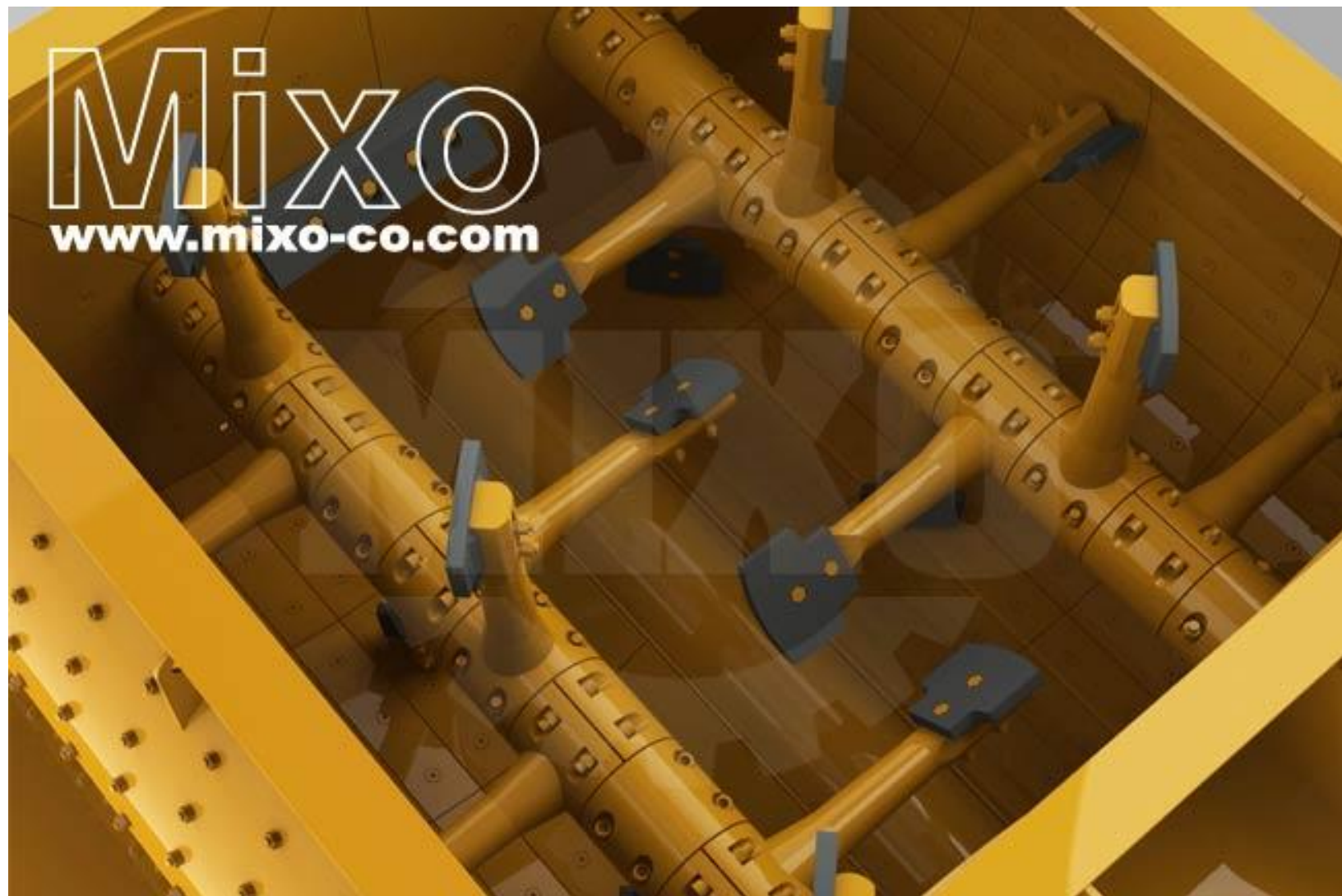
نمای داخلی

نمای بیرونی

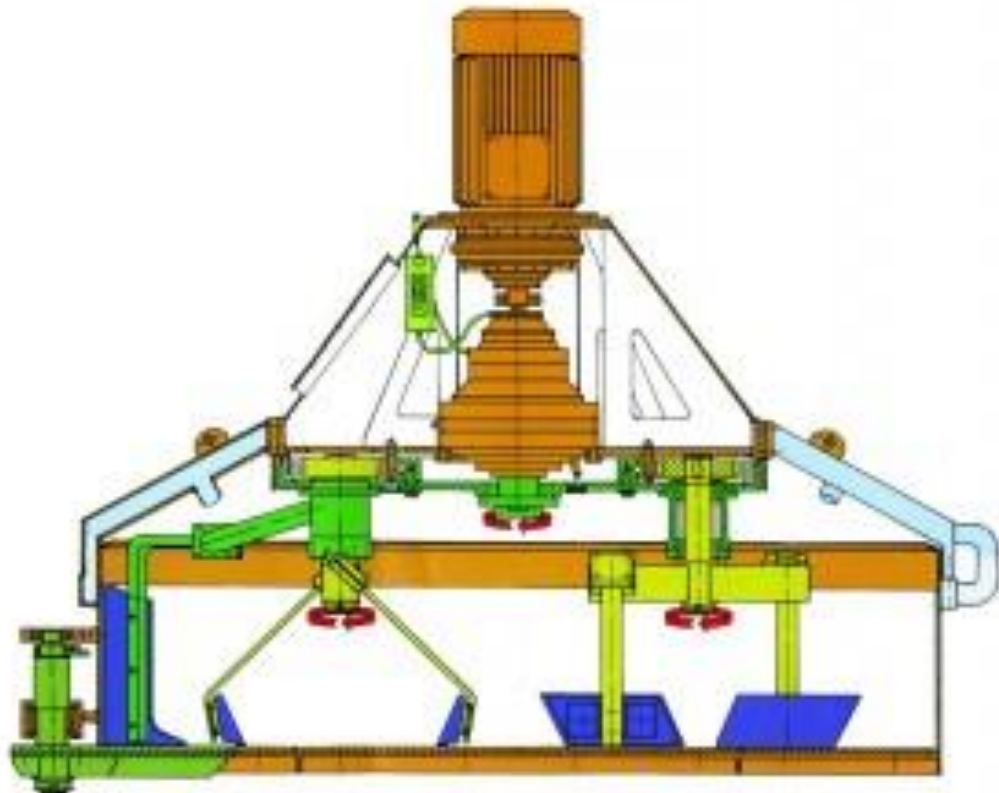
نمای داخلی

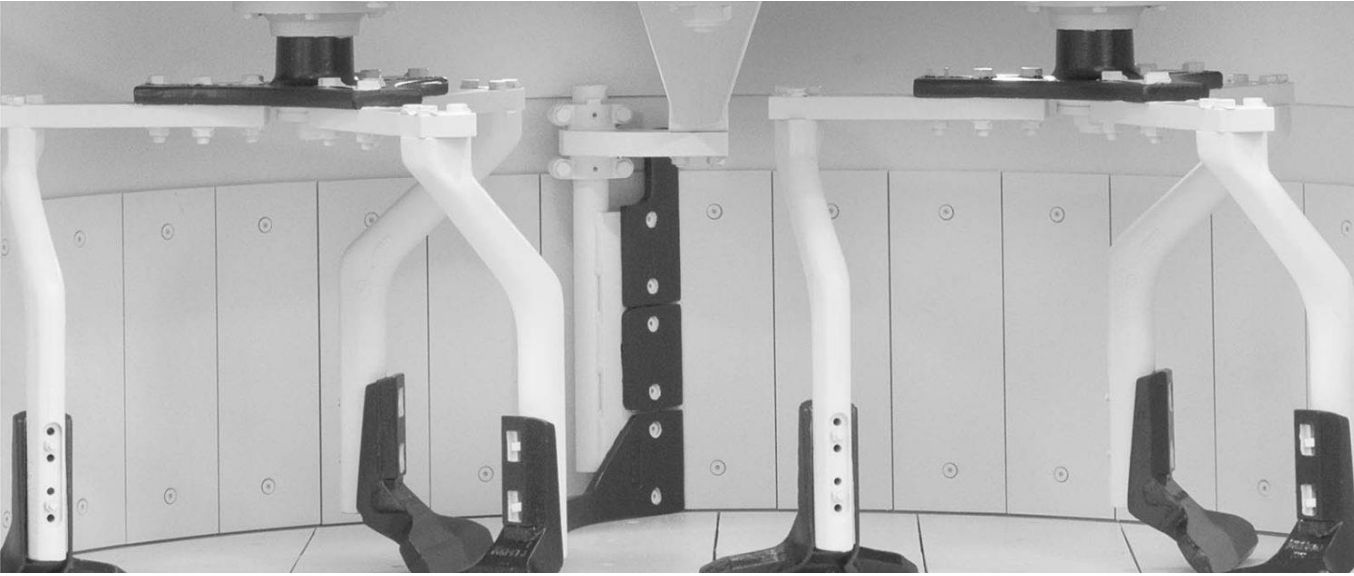

پن میکسر

H.P.C

یک سنگ مصنوعی مقاوم ولی روان و قابل شکل دادن

- ابعاد کمتر – فولاد کمتر
- مصالح کمتر
- انرژی کمتر
- قالب برداری زودتر
- سختی بیشتر و تغییر شکل کمتر
- دوام بیشتر و نفوذ کمتر
- نیاز به روانی بیشتر
- آب انداختن کمتر

Committee 363 adopted the following definition of HSC:

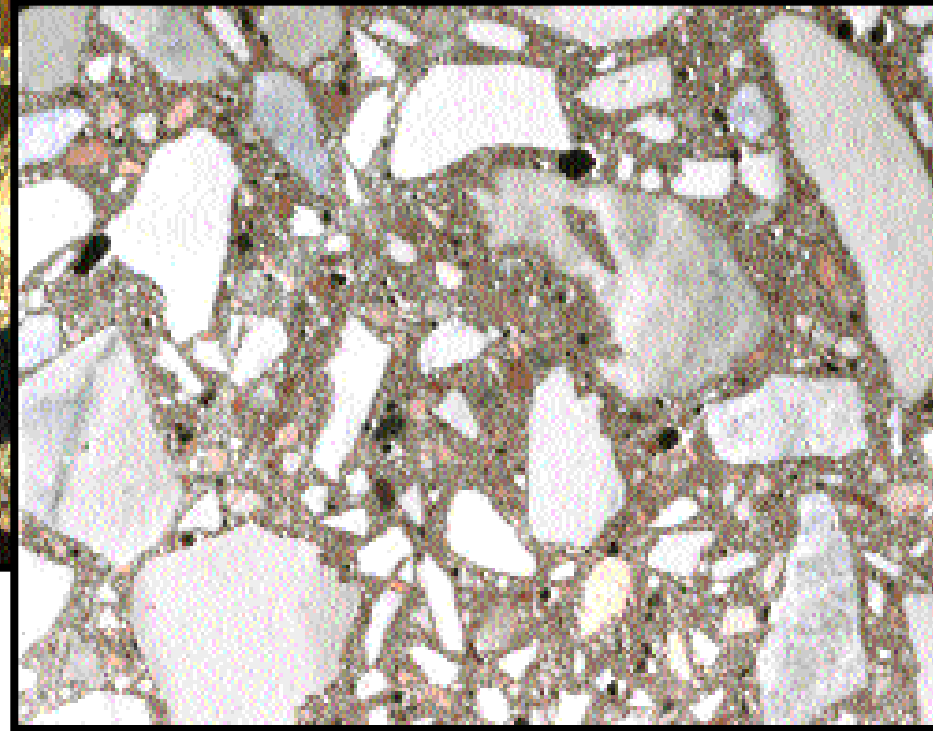
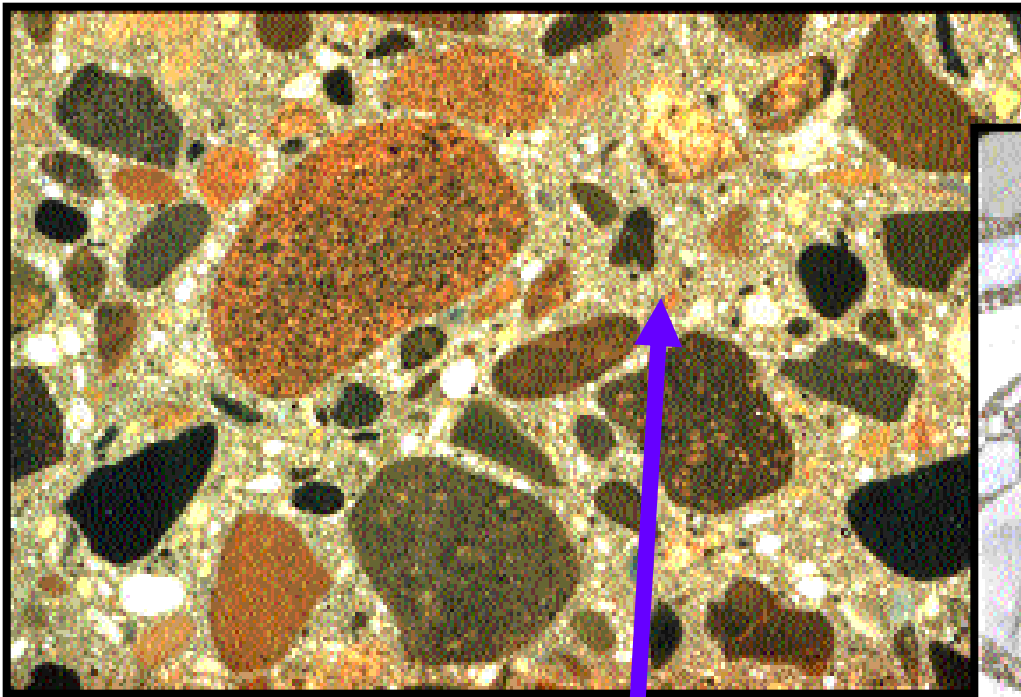
in 1992,

concrete, high-strength—concrete that has a specified compressive strength for design of (41 MPa) or greater.

in 2001,

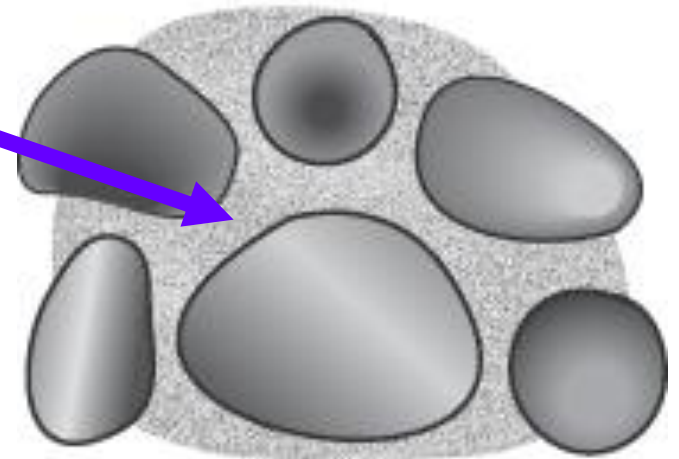
concrete, high-strength—concrete that has a specified compressive strength for design of (55 MPa) or greater.

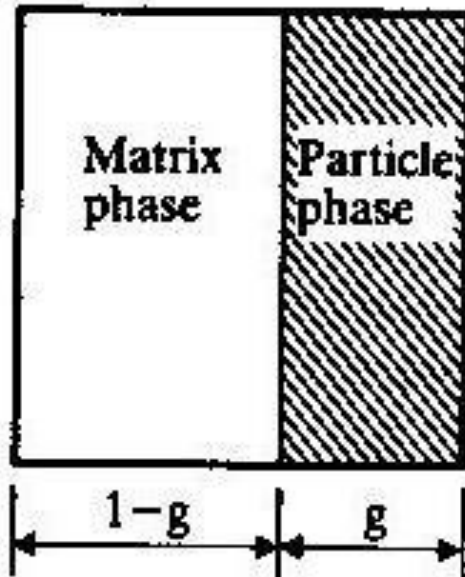
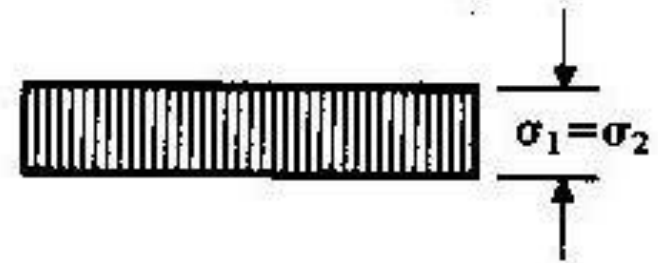
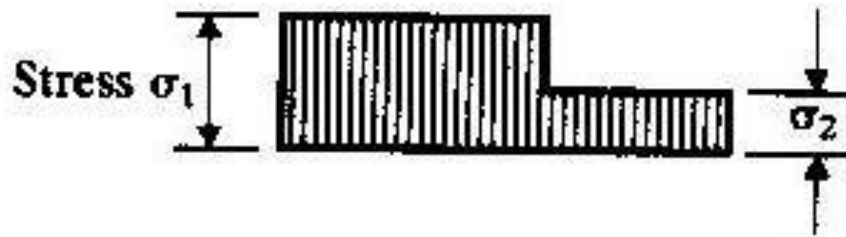
Concrete

- احاطه شدن دانه هاي سنگي
توسط خمير سيمان

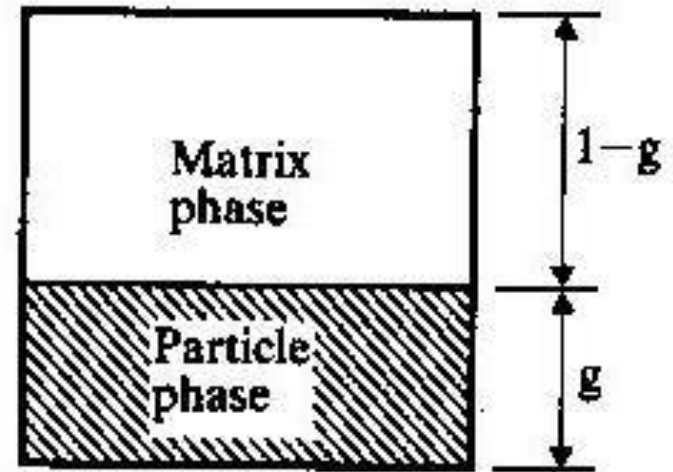
Dispersion of Aggregates

(a) Composite hard:

$$E = (1-g) \times E_m + g \times E_p$$

(b) Composite soft:

$$\frac{1}{E} = \frac{1-g}{E_m} + \frac{g}{E_p}$$

Models for: (a) composite hard, and (b) composite soft materials

Composite materials

for a composite hard material

$$E = (1 - g)E_m + gE_p$$

and for a composite soft material

$$E = \left[\frac{1 - g}{E_m} + \frac{g}{E_p} \right]^{-1}$$

where E = modulus of elasticity of the composite material,
 E_m = modulus of elasticity of the matrix phase,
 E_p = modulus of elasticity of the particle phase, and
 g = fractional volume of the particles.

Factors influencing the modulus of elasticity

-strength $\nearrow \implies E \nearrow$

-moisture condition of the specimen

moisture $\nearrow \implies$ strength $\searrow$ but: $E \nearrow$

-properties of aggregates

-age of concrete: soft matrix $\implies$ hard matrix

age $\nearrow \implies$ strength $\nearrow$ but: $E \nearrow \nearrow$

$$E_c = 57,000 \sqrt{f'_c} \quad \text{lb/in}^2 \text{ in USCS units}$$

$$= 4700 \sqrt{f'_c} \quad \text{MPa in SI units}$$

مدول الاستیسیته بتن معمولی

Relationship between compressive strength and modulus of elasticity of High-Strength Concrete

T. Noguchi

University of Tokyo, Japan

K. M. Nemati

University of Washington, Seattle, Washington, USA

(Currently JSPS Fellow at the University of Tokyo, Japan)

$$E = k_1 k_2 \cdot 3.35 \times 10^4 (\gamma/2.4)^2 (\sigma_B/60)^{1/3}$$

is based on 60 MPa, a typical compressive strength of high-strength concrete, and uses a unit weight of 2.4, which leads to the compressive strength of 60 MPa.

Table 1.

Aggregate	k_1
River Gravel	1.005
Crushed Graywacke	1.002
Crushed Quartzitic Aggregate	0.931
Crushed Limestone	1.207
Crushed Andesite	0.902
Crushed Basalt	0.922
Crushed Clayslate	0.928
Crushed Cobbel Stone	0.955
Blast-furnace Slag	0.987
Calcined Bauxite	1.163
Lightweight Coarse Aggregate	1.035
Lightweight Fine and Coarse Aggregate	0.989

Table 2.

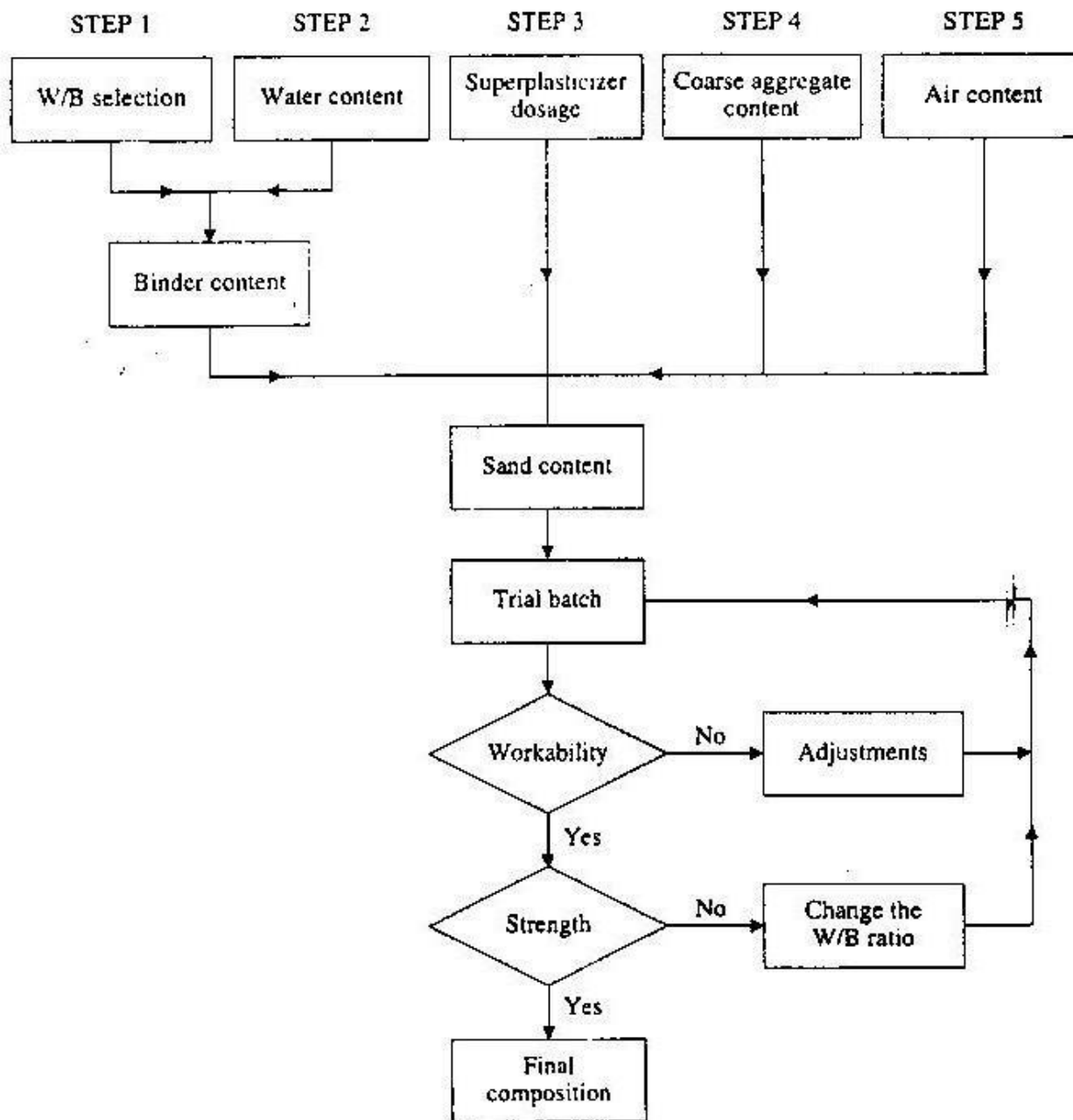
k_1	Lithological Type of Coarse Aggregate
1.20	Crushed Limestone, Calcined Bauxite
0.95	Crushed Quartzitic Aggregate, Crushed Andesite, Crushed Basalt, Crushed Clayslate, Crushed Cobbel Stone
1.00	Coarse Aggregate Other Than the Above

Table 3.

Coarse Aggregate	Silica Fume			Granulated Blast-furnace Slag		Fly Ash Fume	Fly Ash
	<10%	10-20%	20-30%	<30%	30%<		
River Gravel	1.045	0.995	0.818	1.047	1.118	-	1.110
Crushed Graywacke	0.961	0.949	0.923	0.949	0.942	0.927	-
Crushed Quartzitic Aggregate	0.957	0.956	-	0.942	0.961	-	-
Crushed Limestone	0.968	0.913	-	-	-	-	-
Crushed Andesite	-	1.072	0.959	-	-	-	-
Crushed Basalt	-	-	-	-	-	-	1.087
Calcined Bauxite	-	0.942	-	-	-	-	-
Lightweight Coarse Aggregate	1.026	-	-	-	-	-	-
Lightweight Fine and Coarse Aggregate	1.143	-	-	-	-	-	-

Table 4.

k_s	Type of Addition
0.95	Silica Fume , Ground Granulated Blast-furnace Slag , Fly Ash Fume
1.10	Fly Ash
1.00	Addition Other Than the Above

Flow chart of the proposed mix design method.

حداکثر اندازه درشت دانه:

1/5 بعد قالب

3/4 فاصله میلگردها

1/3 ضخامت دال

کمتر از 6 الی 7 سانتیمتر (سدها)

کمتر از 3 الی 4 سانتیمتر (بتن معمولی)

↘ strength----- ↗ W ----- ↘ MSA----- بتن معمولی

↘ strength----- ↘ سطح تماس ----- ↘ MSA----- بتن با مقاومت بالا

10~12 mm

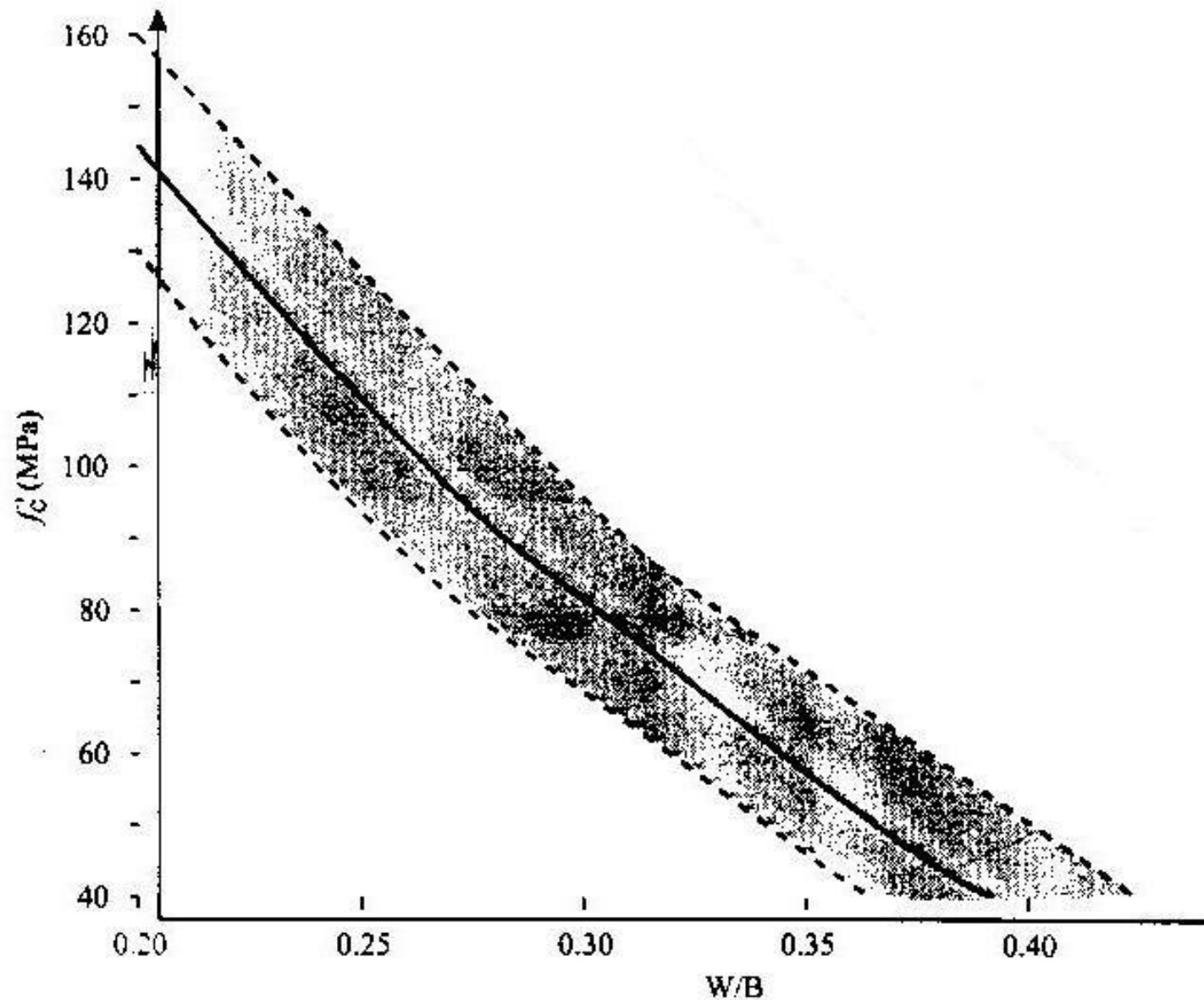

Fig. 8.9 Proposed W/B vs compressive strength relationship.

marsh cone test

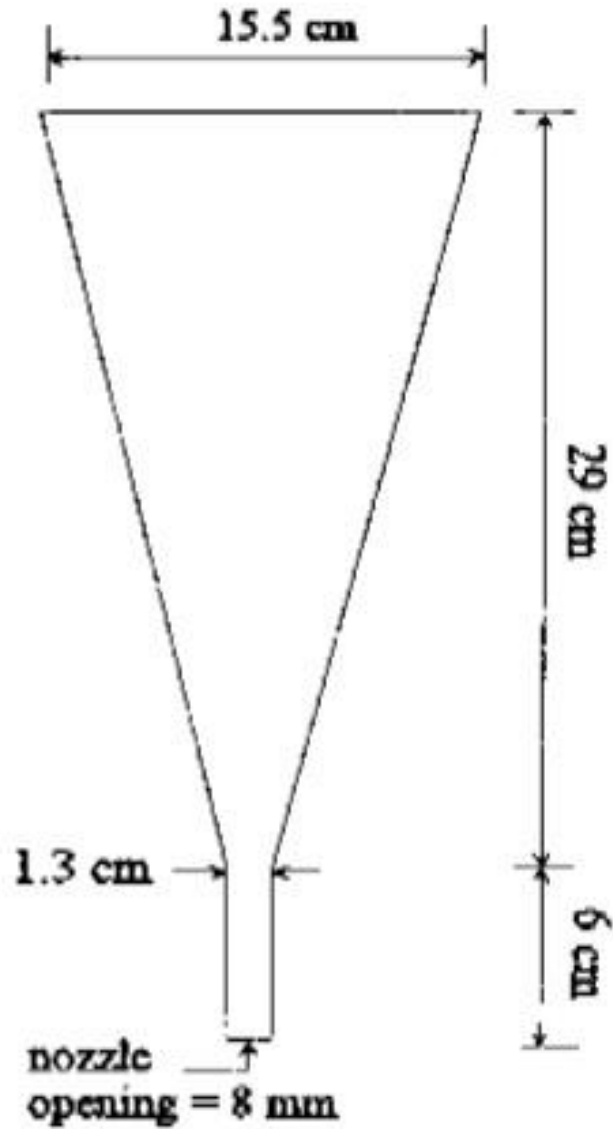

Table 7.1 Different classes of high-performance concrete

Compressive strength (MPa)	50	75	100	125	150
High-performance concrete class	I	II	III	IV	V

Marsh flow time test

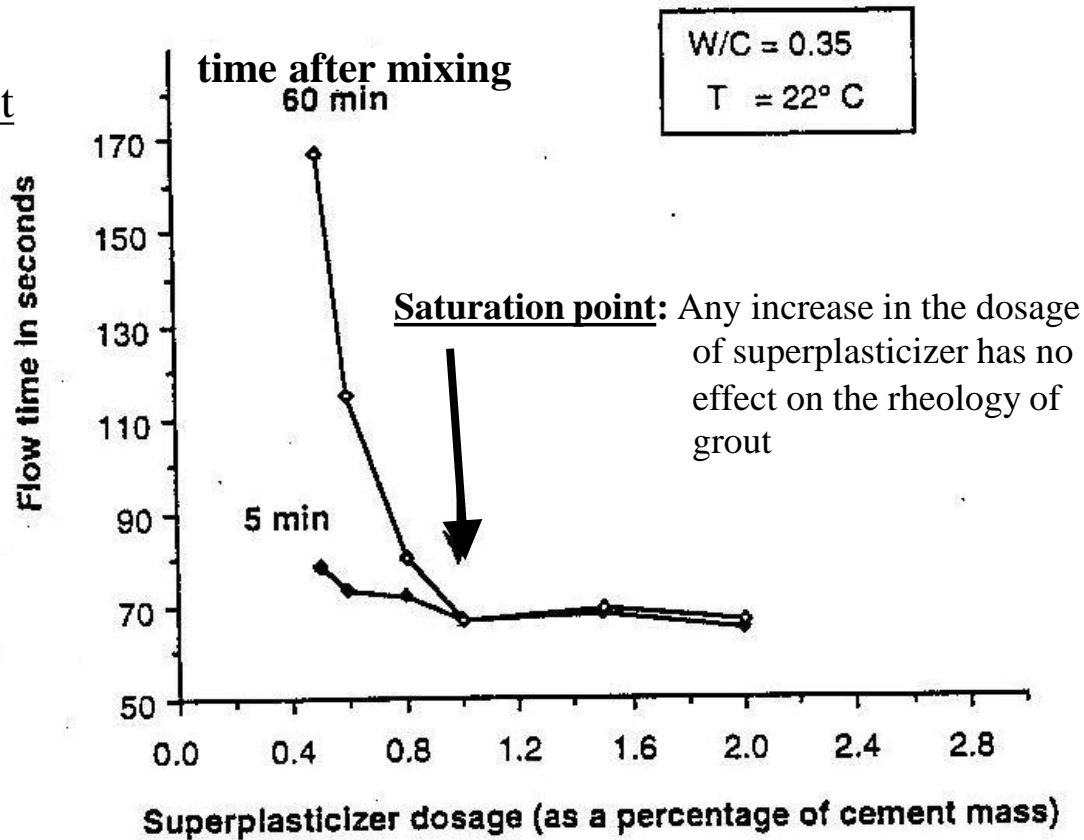
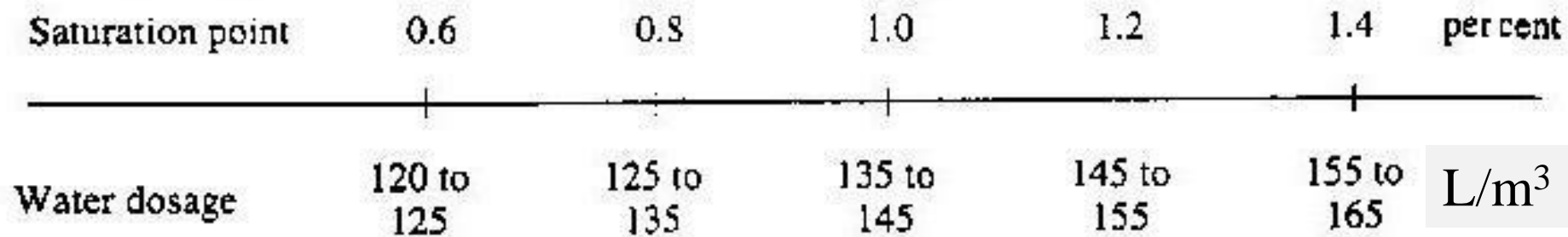

Fig. 7.9 Flow time as a function of the superplasticizer dosage.

Fig. 8.10 Determination of the minimum water dosage.

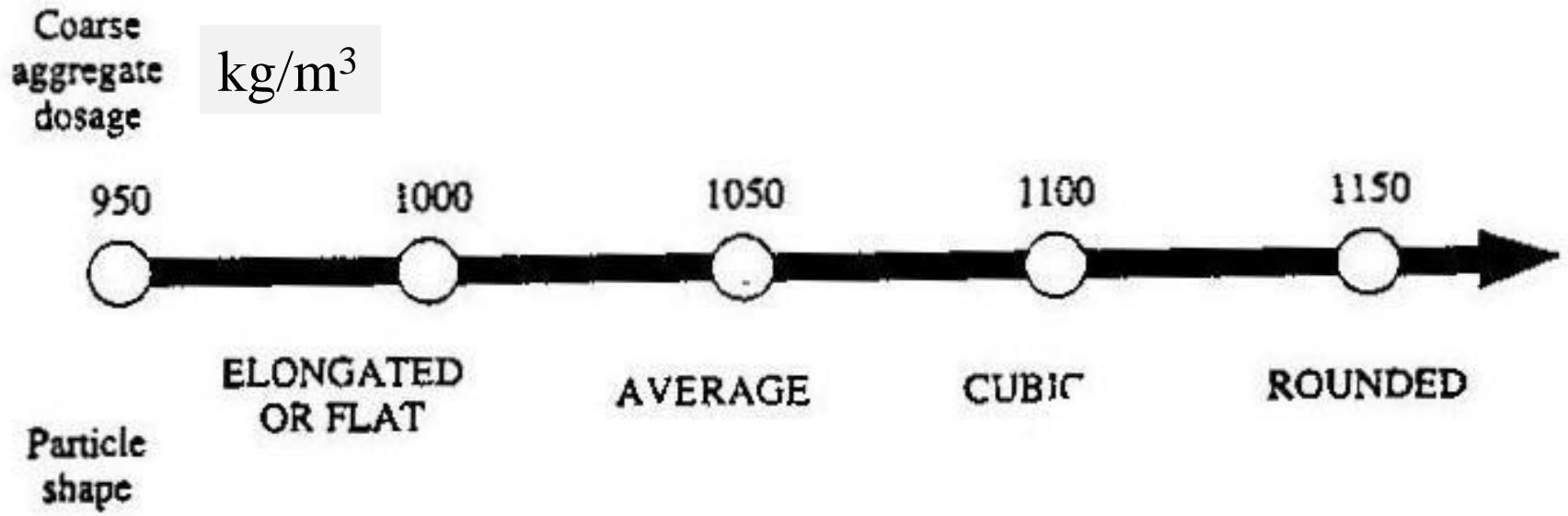

Fig. 8.11 Coarse aggregate content.

Proposed method

Sample calculation

100 MPa concrete

- a Type I Portland cement;
- a naphthalene-type superplasticizer

total solids content of 40%
specific gravity of 1.21

- a dolomitic limestone

$D_{max} = 10 \text{ mm}$ $G_{SSD} = 2.80$ $w_{abs} = 0.8\%$ $w_{tot} = 0\%$
shape particles   between average and cubic

- a siliceous natural sand

$G_{SSD} = 2.65$ $w_{abs} = 1.2\%$ $w_{tot} = 3.5\%$

- silica fume
  - specific gravity is 2.20
  - 10% replacement (of total cementitious material)
- the dosage of solids superplasticizer at the saturation point is 1.0%.

Calculations

Water/binder ratio

Figure 8.9   100 MPa   water/binder   between 0.25 and 0.30
 let us write 0.27 in box 1.

Water content

Figure 8.10   saturation point 1.0%   water dosage between 135 and 145 l/m³
 Let us write 140 l/m³ in box 2.

Binder content

$$B = \frac{140}{0.27} = 518.5 \text{ kg} \quad \text{Let us round that value to } 520 \text{ kg/m}^3 \text{ (box 3)}$$

10% silica fume, i.e. 52 kg   50 kg   round numbers (box 4-2).

cement content $520 - 50 = 470 \text{ kg/m}^3$ (box 4-1).

Figure 8.11   content of coarse aggregate, 1075 kg/m^3 , box 5.

assume a 1.5% volume of entrapped air (box 6)

saturation point value dosage of superplasticizer 1% (box 7)

$$M_{sol} \quad 520 \times (1/100) = 5.2 \text{ kg} \quad \text{round} \quad 5.0 \quad (\text{box E and 15})$$

$$V_{liq} \quad 5.2 / [(40/100) \times 1.21] = 10.74 \text{ l/m}^3 \quad \text{round} \quad 10.7 \quad (\text{box F and 24})$$

$$V_w \quad 10.74 \times 1.21 \times (100 - 40)/100 = 7.8 \text{ l/m}^3 \quad \text{write 8.0} \quad \text{box G and 21}$$

$$V_{sol} \quad 10.74 - 7.80 = 2.94 \text{ l/m}^3 \quad \text{round} \quad 3.0 \text{ l/m}^3 \quad \text{box H and 11}$$

volume of the cement $\frac{470}{3.14} = 149.7 \text{ l/m}^3$ write 150 in box 8-1

volume of silica fume $\frac{50}{2.2} = 22.7 \text{ l/m}^3$ write 23 in box 8-2

volume of coarse aggregate $\frac{1075}{2.80} = 383.9 \text{ l/m}^3$ write 384 in box 9

volume of entrapped air $1.5 \times 10 = 15 \text{ l/m}^3$ write 15 in box 10

volume of solids in the superplasticizer 3.0 box 11 already

column 2

$$140 + 150 + 23 + 384 + 15 + 3 = 715 \quad \text{in box 12}$$

volume of the sand $1000 - 715 = 285 \text{ l/m}^3$ box 13

SSD mass of the sand $285 \times 2.65 = 755 \text{ kg/m}^3$ box 14

unit mass of concrete

$$140 + 470 + 50 + 1075 + 755 + 5 = 2495 \text{ kg/m}^3 \quad \text{box 16}$$

water corrections { aggregates
superplasticizer

coarse aggregate is dry. $M_c = 1075[1 - (0.8/100)] = 1066 \text{ kg}$ (box 17).

water absorb $1075 - 1066 = 9 \text{ kg}$ + 9 box 18

fine aggregate is wet $w_h = 2.3\%$.

$$M_f = 755 \left(1 + \frac{2.3}{100} \right) = 772 \text{ kg} \quad \text{box 19.}$$

water bring $772 - 755 = 17 \text{ l/m}^3$ - 17 box 20

water content correction

$$\text{column 4: } +9 - 17 - 8 = -16 \text{ l/m}^3 \quad -16 \text{ box 22}$$

$$\text{mixing water} \quad 140 - 16 = 124 \text{ l/m}^3 \quad (\text{box 23})$$

specimens are needed:

- 3 100 × 200 mm cylinders for tests at 1, 7, 28 and 91 days in compression;
- 3 150 × 300 mm cylinders for tests at 28 days in compression;
- 3 150 × 300 mm cylinders for tests for elastic modulus at 28 days;
- 3 100 × 100 × 400 mm beams for tests for modulus of rupture at 7 and 28 days, plus one spare for a total of 7.

slump test

air content test

unit mass test

- a 100 × 200 mm specimen weighs about 4 kg;
- a 150 × 300 mm specimen weighs about 13 kg;
- a 100 × 100 × 400 mm prism weighs about 10 kg;
- an air test needs 15 kg;

10% extra materials to compensate for losses:

	<i>Specimen</i>			<i>Air</i>	<i>Total</i>
	<i>100 × 200 mm</i>	<i>150 × 300 mm</i>	<i>100 × 100 × 400 mm</i>		
Number	12	6	7	1	
Mass needed (kg)	48	78	70	15	211

loss of 10%   mix 232 kg $232/2495 = 0.093$ of a cubic metre

0.093 multiplied by column 5

trial batch:

Mixing water	$124 \times 0.093 = 11.53 \rightarrow 11.5$	box 25
Cement	$470 \times 0.093 = 43.7 \text{ kg}$	box 26-1
Silica fume	$50 \times 0.093 = 4.7 \text{ kg}$	box 26-2
Coarse aggregate	$1066 \times 0.093 = 99.1 \text{ kg} \rightarrow 99 \text{ kg}$	box 27
Fine aggregate	$772 \times 0.093 = 71.80 \text{ kg} \rightarrow 72 \text{ kg}$	box 28
Superplasticizer	$10.7 \times 0.093 = 0.9951 \rightarrow 1.1$	box 29

$$11.5 + 43.7 + 4.7 + 99 + 72 = 230.9 = 231 \text{ kg}$$

Reference: Sample calculation

Comp. Strength:	100 MPa
-----------------	---------

Table A	G_c	%
Cement	3.14	90
S.F.	2.2	10

MIX DESIGN SHEET

Aggregate	G_{SSD}	%		
		w_{abs}	w_{tot}	w_h
Coarse	2.80	0.8	0.0	-0.8
Fine	2.85	1.2	3.5	2.3

$$w_h = w_{tot} \cdot w_{abs}$$

$$M = M_{SSD} (1 + w_h)$$

SUPERPLASTICIZER		$M_{sol} = C \times \frac{d}{100}$	$V_{liq} = \frac{M_{sol}}{s \times G_{sup}} \times 100$	$V_w = V_{liq} \times G_{sup} \times \left(\frac{100-s}{100} \right)$	$V_{sol} = V_{liq} - V_w = V_{liq} \left[1 - \left(\frac{100-s}{100} \right) \times G_{sup} \right]$
Spec. gravity (G_{sup})	Solids dosage s (%)	15	E 24	F 21	G 11
1.21	40	5	10.7	8.0	H 3.0

Fig. 8.13 Sample mix calculation.

MATERIALS	1		2		3		4		5		6	
	Content kg/m ³		Volume l/m ³		Dosage SSD conditions kg/m ³		Water correction l/m ³		Composition			
									1 m ³		Trial batch	
WATER	2 140		2 140		2 140		7 [Shaded]		23 124		25 11.5	
CEMENT	3 4-1 470		8-1 150		4-1 470				4-1 470		28-1 43.7	
	520 4-2 50		8-2 23		4-2 50				4-2 50		28-2 4.7	
	4-3 —		8-3 —		4-3 —				4-3 —		28-3 —	
COARSE AGGREGATE	5 1075		9 394		5 1075		18 + 9		17 1066		27 99	
FINE AGGREGATE	[Shaded]		13 285		14 765		20 - 17		19 772		28 72	
AIR	PERCENT		10				[Shaded]		[Shaded]		[Shaded]	
	6 1.5 %		15		0							
SUPER- PLASTICIZER	7 1.0 %		11 3.0		15 5		21 - 8		24 10.7 V _{B1}		29 1 V _{B2}	
TOTAL	[Shaded]		12 715		16 2495		22 - 16		[Shaded]		30 291	

Other Mix design Methods

ACI 363 Committee on high-strength concrete:

- **Step1)** Slump and required strength selection
- **Step2)** Selection of the maximum size of the coarse aggregate (MSA)
- **Step3)** Selection of coarse aggregate content
- **Step4)** Estimation of free water and air content
- **Step5)** Selection of W/B ratio
- **Step6)** Cement content
- **Step7)** First trial mixture with cement
- **Step8)** Other trial mixture with partial cement replacements
- **Step9)** Trial batches

De Larrard Method

$$f_c = \frac{K_g \times R_c}{\left[1 + \frac{3.1 \times w/c}{1.4 - 0.4 \exp(-11 s/c)} \right]^2}$$

f_c = the compressive strength of concrete cylinders at 28 days;

w, c, s = the mass of water, cement and silica fume for a unit volume of fresh concrete, respectively;

K_g = a parameter depending on the aggregate type (a value of 4.91 applies to common river gravels);

R_c = the strength of cement at 28 days (e.g. the strength of ISO mortar containing three parts of sand for each part of cement and one-half part of water).

size $d_i > d_{i+1}$

$$\eta = \eta_0 H\left(\frac{\Phi_1}{\Phi_1 + \dots + \Phi_n + \Phi_0}\right) H\left(\frac{\Phi_2}{\Phi_2 + \dots + \Phi_n + \Phi_0}\right) \dots H\left(\frac{\Phi_n}{\Phi_n + \Phi_0}\right)$$

Φ_i = the volume occupied by the i -class in a unit volume of mix;

Φ_0 = the volume of water;

η_0 = the viscosity of water;

H = a function representing the variation of the relative viscosity of a monodispersed suspension as a function of its solid concentration.

Mehta and Aitcin simplified method

- **Step1)** Strength determination
- **Step2)** Water content
- **Step3)** Selection of the binder
- **Step4)** Selection of aggregate content
- **Step5)** Batch weight calculation
- **Step6)** Superplasticizer content
- **Step7)** Moisture adjustment
- **Step8)** Adjustment of trial batch